

Latvian Montreal
DIBLĪG
yfp

Montreālas Latviešu Biedrības ZINOTĀJS

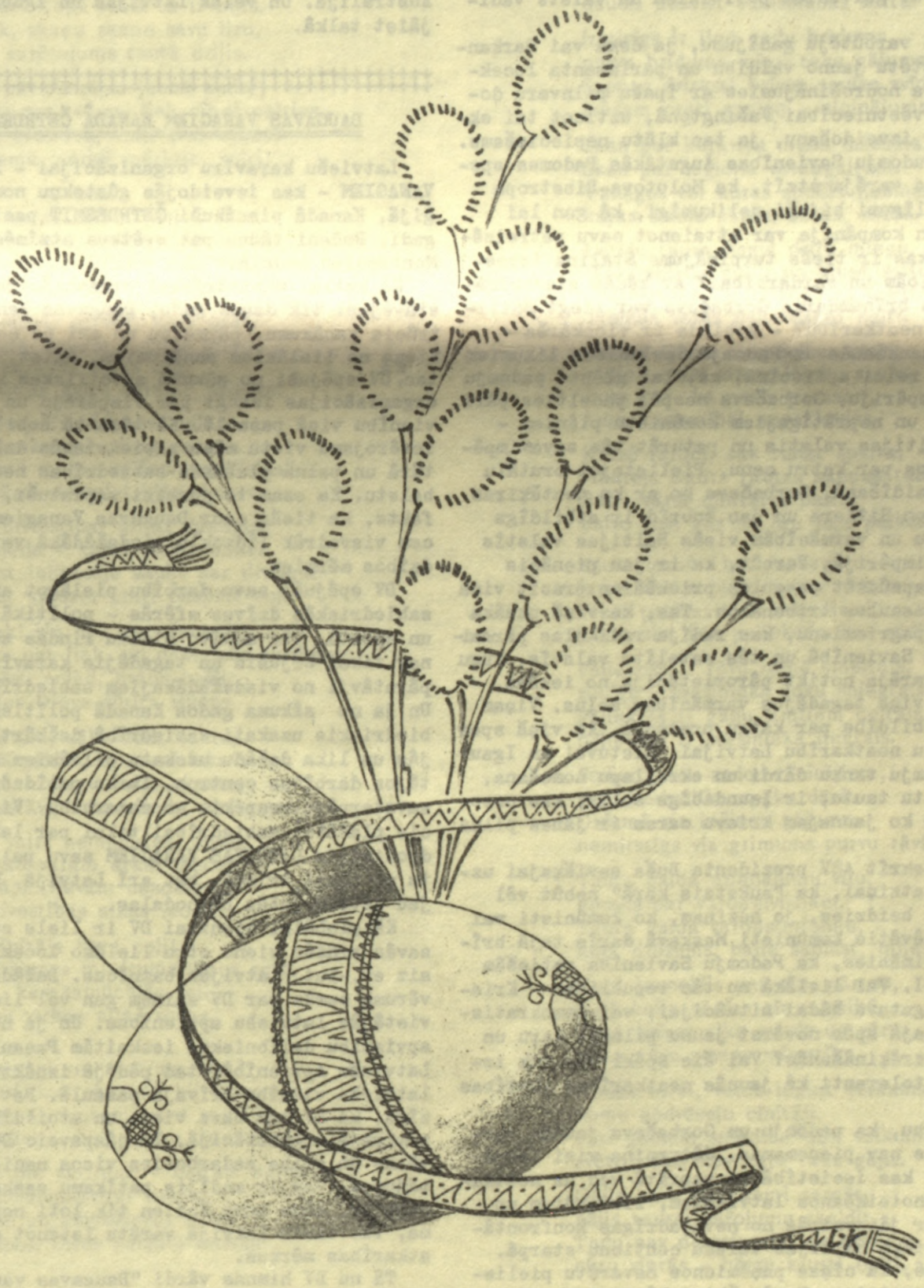
ISSN 0227 - 2423

1990. GADA APRĪLIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

42. GADA GĀJUMS

Nr. 4. (493.)

PADOMJU UN GORBAČEVA VARMĀCĪBAS.

Patreizējie notikumi Baltijā liecina, ka padomju varas līdzšinējai varmācībai pievienojies tikko ieceltais Padomju Savienības jaunais prezidents, padomju impērijas cārs, M. Gorbačevs, uz ko baltieši lika sevišķas cerības savu neatkarības mērķu īstenošanā. Uz viņa diktašoriskajām proklamācijām Kauņas un Rīgas ielās ripo Sarkanarmijas tanki, pār Lietuvu nomet viņa parakstītas skrejlapas. Galvenais bailu iedzinējs nu ir Gorbačevs pats, jo jūt, ka viņa iecerētā impērija sabrūk acu priekšā. Vēl negantāk - viņš savas pozīcijas stiprināšanai lieto čeku un armiju, ko bija solījis nedarīt.

Līdzšinējās iebaidīšanas metodes tomēr nav ietekmējušas lietuviešus, kas neatlaidīgi turpina savu neatliekamo darbu - nostiprināt šā gada 11. martā pasludināto Lietuvas Republikas neatkarību. Ir apbrīnojama lietuviešu neitrālā politika, kas spējusi izvairīties no jeb kāda veida sadursmēm ar negatīvajiem padomju režīma spēkiem. Katram padomju iebaidīšanas gājienam pretī stājas atjautīgs pretgājienš. Patreizējā politiskā cīņā lietuvjiem, latviešiem un igauņiem daudz palīdz pasaules brīvā prese, kas pa satelītiem noraida jaunākās ziņas un intervijas ar galveniem politiķiem un valsts vadītājiem.

Tā pret varbūtēju gadījumu, ja čeka vai Sarkanarmija arestētu jauno valdību un parlamenta locekļus, Lietuva nodrošinājusies ar īpašu pilnvaru došanu savai vēstniecībai Vašingtonā, uzticot tai eksilvaldības izveidošanu, ja tas kļūtu nepieciešams.

Ja nu Padomju Savienības Augstākās Padomes speciālkomisija varēja atzīt, ka Molotova-Ribetropa slepenie nolīgumi bijuši nelikumīgi, kā gan lai Gorbačevs un kompānija var attaisnot savu patreizējo rīcību, kas ir tiešs turpinājums Staļina izvestām netaisnībām un vardarbībai? Ar kādām piesavinātām tiesībām brīnumdaris Gorbačevs var liegt Baltijas valstīm neatkarību? - Atbilde ir vienkārša - nekādām! Atsaukšanās uz Padomju Savienības likumiem tikai lieku reizi apliecina, ka, lai glābtu padomju un krievu impēriju, Gorbačevs nespēj pacelties pāri savtīgajiem un neprātīgajiem komunistu plāniem - apspiest Baltijas valstis un paturēt tās savas impērijas žņaugos par katru cenu. Pielietojot brutālu varu un iebaidīšanu, Gorbačevs ne ar ko neatšķiras no Staļina un Hitlera un jau šobrīd ir atbildīgs par genocīdu un varmācībām visās Baltijas valstīs un padomju impērijā. Varbūt, ka ir jau pienācis laiks viņu apsūdzēt pasaules priekšā un prasīt viņa tiesāšanu pasaules tribunālos. Tas, ka viņš uzsāka vēsturisko pagriezieni, kas radīja radikālas pārmaiņas Padomju Savienībā un tās satelītu valstīs, kuŗu rezultātā varēja notikt pārorietācija no iekšas, neattaisno viņa tagadējos varmācības soļus. Viņam ir jānes atbildība par katru pretoli, kovīņš spēļai novērstu neatkarību Latvijai, Lietuvai un Igaunijai. Padomju tanku dārdi un skrejlapu nomešana, lai iebaidītu tautu, ir ļaundabīgs solis, kas nosodams un par ko jaunajam krievu cāram ir jānes pilna atbildība.

Ir jāpiekrīt ASV prezidenta Buša sevišķajai uzmanībai un atzīpai, ka "aukstais karš" nebūt vēl nav pilnīgi beidzies, jo nezinām, ko komunisti vai citādi pārdēvētie komunisti Maskavā darīs tajā brīdī, kad apzināsies, ka Padomju Savienība patiešām IR SABRUKUSI. Vai lielākā no tās republikām - Krievija - būs gatava šādai situācijai, vai demokratiskie spēki tajā spēš novērst jaunu pilsoņu karu un asiņainas izrēķināšanās? Vai šie spēki būs tik izglītoti un toleranti kā jaunās neatkarības kustības Baltijā?

Nav šaubu, ka padomju un Gorbačeva jaunās varmācības mums nav pieņemamas. Jāturpina visi iespējamie ceļi, kas iecietībā un saprātā ved uz neatkarību un pašnoteikšanos latviešiem, lietuvjiem un igauņiem. Ir jāizvairās no nevajadzīgas konfrontācijas atsevišķo Baltijas valšķu centienu starpā. Tas nenozīmē, ka cīņas papēmienos nevarētu pielietot dažādas metodes. Tomēr šķiet bīstami, ka igau-

ņi, kas līdz šim bija tik ļoti vokāli un spēcīgi savas neatkarības prasītāji, nule jau sāk it kā apšaubīt lietuvju pieeju. Gorbačeva gājieni taču ir izvērtēti bailu vadzi un izjaukt Baltijas vai vēl plašākas aliances vai federācijas izveidošanu, jo tā ievērojami samazinās patreizējās krievu impērijas robežas, kuŗām taču nav ne mazākā pamatojuma, jo tās radītas Staļina varmācības rezultātā.

Visas augstākās padomes Baltijas valstīs ir legāli ievēlētas. Tām ir pilnas tiesības lemt par visu valšķu neatkarību. Padomju Savienībai nedz cāram Gorbačevam te nu nav vairs nekādas teikšanas - atliek tikai jautājuma nokārtošana visām pusēm pieņemamā ceļā. Un sarunās Gorbačevs nevar uzstādīt tikai savas vienpusīgās prasības. Tiesības savām prasībām ir Latvijai, Lietuvai un Igaunijai!

Un te nu vieta ir mūsu, brīvās pasaules latviešu, lietuviešu un igauņu, neatlaidīgai aktivitātei - panākt, lai pasaules valstis, kuŗas mēs mītam, nostātos Baltijas valšķu neatkarības principu pusē un nepieļautu tālākus varmācības darbus Baltijā. Vismaz atzītu neatkarīgo Lietuvas Republiku, kā to jau darījusi Francija un Austrālija. Un vēlāk Latvijas un Igaunijas. Mums jāiet talkā.

M. P.

DAUGAVAS VANAGIEM KANADĀ ČETRDESMIT.

Latviešu kuŗavīru organizācijai - DAUGAVAS VANAGIEM - kas izveidojās gūstekņu nometnēs Beļģijā, Kanadā pienākuši ČETRDESMIT pastāvēšanas gadi. Rūdeni tādus pat svētkus atzīmēs arī DV Montrealas nodaļa.

Kā katrai sabiedriskai organizācijai, kas pastāvējusi tik daudz gadu, Daugavas Vanagiem nav trūcis panākumu, pārmaiņu un arī pa neveiksmei. Viens no lielākiem panākumiem, šķiet, ir tieši tas, DV spējuši no sākumā specifiskas kuŗavīru organizācijas izaugt par vispārēju un globālu vienību visā pasaulē. Kā tāda tā šobrīd ieņem ievērojamu vietu mūsu sabiedriskās dzīves struktūrā un pelna plašākas sabiedrības nedalītu atbalstu. Ka esam to pareizi sapratuši, apliecina fakts, ka tieši caur Daugavas Vanagiem mēs savācam visvairāk līdzekļu visdažādākā veida palīdzības mērķiem.

DV spējuši savu darbību pielāgot arī pārējās sabiedriskās dzīves sfērās - politikā, kultūrā un sportā. Tās aktīvo biedru rindās sen kā vairs nav tikai bijušie un tagadējie kuŗavīri, bet gan pārstāvji no visdažādākajiem sabiedrības slāņiem. Un ja nu sākuma gados Kanadā politiskie un sabiedriskie uzskati sabiedrībā dažkārt polarizējās un lika dažādu uzskatu cilvēkiem nonākt pretējos darbības centros, laiks palīdzējis panākt savstarpēju respektu un sadarbību. Viss tas nācis plašākai sabiedrībai tikai par labu un nodrošinājis DAUGAVAS VANAGIEM savu palieckamu vietu ne tikai trimdā, bet arī Latvijā, kur tagad jau izveidojušās DV nodaļas.

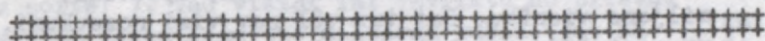
Kā globālai vienībai DV ir liels spēks - tie savās rindās vieno otru lielāko locekļu skaitu aiz ev.-lut. Latvijas baznīcas. Dažādajās patvēruma zemēs par DV saimēm gan vēl lielākas ir vietējās latviešu apvienības. Un ja nu visu šo apvienību dalībniekus ieskaitām Pasaules Brīvo Latviešu Apvienībā, tad pēdējā iznāktu lielākā latviešu vienība brīvajā pasaulē. Bet tas nenozīmē, ka DV nav sava vieta un atbildība šajā nozīmīgajā organizācijā. Ir jāapsveic DV vadītāju vēlme un griba sadarboties visos nacionālos jautājumos. Tas ir radījis patīckamu saskaņu un sadarbību, kāda mums šodien tik ļoti nepieciešama, lai tauta Latvijā varētu īstenot savas neatkarības mērķus.

Tā nu DV himnas vārdi "Daugavas vanagi, sasauksimies!" vairs neattiecas tikai uz kuŗa-

vīriem vien, bet uz itin visiem, kas cīnas par Latvijas neatkarības atjaunošanu. Tas ir ievērojams DV vispārējs panākums, sevišķi meklējot svaigas asinis jaunākajās paaudzēs un pielāgojoties mainīgajām politiskām un sabiedriskām prasībām, kādas nes šī gadsimta pēdējā gadu desmita straujās pārmaiņas pasaules politiskā struktūrā un informācijas revolūcijas laikmets.

Vēlēsim DAUGAVAS VANAGU organizācijai, vanadzēm un vanagiem sekmes ceļā uz PIECDESMIT! Starplaikā būs tik daudz pārmaiņu, ka tās zilēt šobrīd būtu neprātīgi.

M. ŠTAUVERS.

Latvju kaŗavīriem

Veltījums Daugavas Vanagiem
- Kanādas vanagu dibināšanas
atceres dienās. - 1990.gadā.

Slava mātēm, kuŗas izaudzēja
Zemitāna vīrus, kalpakiešus!
Slava mātēm, kuŗas dēlos sēja
latviskumu visos laika griežos!

Slavas dziesmai būt - par kaŗavīru! -
Allaž būt! Kopš senis tā ir bijis.
Dzejniek, skaņu skaņo savu līru,
vēl nav sarētojums tautā dzijis.

Nu tas pārmantojas jaunā audzē,
sāpe nerimst, sūrst, liek cīņai celties.
Sargies, svešniek, velti tevi saudzē
kangarisma mārķā mērķtie, velti!

xxx

Posta negaiss zemei pāri brāzās,
svešnieks smagi belza, dziļi cirta.
Ne jau vienam brālim zuda māsa,
ne jau viena saime tika šķirta.

Vīri sniedzās satvert kaŗa āvas,
visā tautā svelošs ienaidis brieda.
Latvju kaŗavīri kājas āva,
"dīv dūjiņas gaisā skrēja" dziedot.

Latvju kaŗavīri dzirnās malās -
divi dzirnakmeņi...divas varas...
"Daugav's malas mūžam nesadalās" -
svētie vārdi dvēselei klāt skaras.

Kā var brīvestībai uzlikt žņaugus?
Kā uz zieda - kājas pēdu nolikt?
Kā drīkst iebrucēju saukt par draugu?
Kā drīkst svešam pretī paspeit soli?

Taču liek! Un liek pat ģenerālis...
Profesors pat liek, un dažs labs skribents...
Māsa māšu nolād, brālis brāli,
aizkavējies Dieva sūtīts zibens.

Pazūd cilvēki, sāk sadilt tauta,
tomēr dārgākais, ko svešnieks laupa -
brīvība tiek vergu vaŗās skauta,
lodes aizstāvjiem ne liedz, ne taupa.

Mocekļi vairs nemodīsies, dusēs.
Taču ir ko varam atkal piecelt -
tautas sāpi Dievam nenoklusēt,
sirdīs brīvestības alkas iecelt.

Latvju cīnītāja kaŗa ceļi -
spoŗas drosmes mirdzums viņus rotā.
Aizsaulē, kad sapulcējās veļi,
jautājumu virkne allaž rodas.

Latvju vanagi viens otram taujā:
kāpēc tad, kad tēvzeme bij briesmās,
nelika mums šauteni tvert saujā?
Kāpēc mācija mums kaŗa dziesmas?

Hanibals pie vārtiem! - baltais karogs
plīvo vadonības svītai rokās.
Lāčplēšus un kalpakiešus sarok
masu kapos, citus pakļauj mokām.

Pakļauj Sibīrijas bargam salam,
pakļauj Kolimai un Karagandai.
Vai patiešām zobenus mēs kalam
tikai sīkai kretuliešu bandai?

Visus neapšauj, nedz taigā raida,
Praulā vietā stājas Janušs, Osis.
Latvju leģiona kauju gaitas
neliks tēvzemei par dēliem nosarkt.

Ja reiz latvju zemnieks šķēpu tvēris -
sargies svešniek! - prot viņš sirdi trāpīt.
Pārāk daudz ir sarkanīgais mēris
tautā robus cirtis, cirtums sāpīgs.

xxx

Aizdimd kaŗš un sakauta tiek Vācija,
bumbojumi sagrauj staltos namus.
Satumst melna nakts pār latvju nāciju,
tos, kas brīvestību sapņo - samaļ.

Ne jau visi šautenes liek plauktos.
Leģiona vīri meŗos dodas.
Brīvības un tēvu zemes saukti,
svešniekus un kangarus tie soda.

Diŗās tautas nodevīgi klusē.
Otro reizi Baltiju tās pārdod...
Sibīrijas tundrās nosalst puse,
daudzi nosalst tumsonības sārta.

Izmisīgs ir ilgo gadu bridums,
purvu bridums, cīņu taku gājums
Sapņos dzirkstī brīves saules svīdums,
svešam pretī spalgo - nicinājums.

Skan par kaŗavīru mana dziesma.
Skan par leģiona varoņgaitām.
Vanagos vēl kuras spoŗās liesmas,
kuŗas dzima sāpēs, sērās, naidā.

Latvju tauta neguļ dziļu miegu,
diŗās valstis guļ... un klusē salti.
Pretestības sparīgums sāk piegurt,
melnās vaŗās balti sapņi kalti.

Paliek Dieva visspēcības stari,
paliek maza drosmnieku sauja,
kuŗa cer, ka nesīs pavasari,
kuŗa kangarībai nepakļaujas.

Klusē ieroči, sāk runāt spalva, -
Andrejs Eglīts tautas sapņus tulko.
Balti vārdi cīnītājus balvo,
balvo tos, kas nu jau veju pulkos.

Klusē ieroči, bet varoņgaru
jaunā audze iegrodo sev krūtīs.
Tikai pabiras ar svešo sarod,
tauta zin, kas paliekošs, kas zūdīgs.

Paliekošs ir tēvu zemē smeltais,
zūdīgs - svešnieka roku sniegtais.
Paliekošs ir gadu simtiem celtais,
paliekošs ir svešnieka liegtais.

Šodien godu atdod cīnītājiem,
viņu bezbailība spēku dāvā.
Diŗumā viz leģiona gājums,
nemirstīgs viz grimums purvu rāvā.

Tauta gaida dziedājumu viju,
eposus par varoņdivīzijām.
Tauta gaida varoņsimfoniju,
kuŗā drošums, baile saplūst, mijas.

Kuŗā jauneklis par vīru pārtop,
kuŗā baile vēŗās cīņas gribā.
Kuŗā brīves alka mirdz un sārto,
vēsta tēvu zemes mīlestību.

Rodas vārdi, veidu iegūst teikums,
domu apdvēseļo cīnītāji.
Pāri gadiem sniedzās viņu veikums,
svētīts tas, kas kaŗa taku gājis.

Gājis savu tēvu zemi sargāt,
gājis tautai vaŗojumu skaldīt.
Taču nav ne triumfa, ne arkas.
cīņu vietās - bērzu krusti balti.

Tomēr balta bijusi ja gaita,
gaita brīvēstībai cērtot stigu,
citas paaudzes reiz sagraus spaidus,
beigsies iztaponība un migums.

Cīnītāju drošums pārmantosies,
iemiesosies jauneklīgās sirdīs.
Svešniek, steidzies! Steidzies! Mājup posies!
Gana esi dziļas brūces cirtis.

Dieva sods kad sāks tev pāri velties,
vērsies slūžas naidam, ilgi krātam.
Ceļos nospīstajam lemts reiz celties,
nopulgotam lemts tikt godinātam.

Steidzies, svešniek! Steidzies! Steidzies mājup!
tevi neiemilēs pazemotais.
Latvju karavīra cīņu gājums -
mirdzošs greznums brīvēstības rotai.

1990.g.

Gunārs Freimanis.

+++++
SOMIJA, TIK TUVU LATVIJAI.

Es esmu tik tuvu Latvijai.

Tīrs un balts sniegs. Cilvēki slēpo pa kalnu
uz leju un pāri ezeram; iet pastaigās pa apsnigu-
šajiem ceļiem. Pie katras būdiņas ir pirtīņa: daž-
reiz lauka vidū, citreiz upītes malā. Mēs ejam un
ejam, un skats ir tik plašs. Citādi nevar būt: jā-
domā par Latviju, un gribas zināt, kā tur šodien
izskatās. Vai tur arī ir tikpat balts?

Katru dienu somi izjūt, cik viņi ir Tuvu. Uz-
griežot radio, iespējams tūlīt uztvert dučiem Sa-
vienības raidstaciju. Helsinku ostā katru dienu
pienāk kuģis GEORG OTS: pilns pelēki tērptiem ko-
pējamo mašīnu pircējiem. Spuldze, kas apgaismo šo
istabu, ir taisīta Polijā, aizkari ir no Bulgāri-
jas un modinātāju pulkstenim ir vācu nosaukums.

Es esmu tik tuvu Latvijai - ģeogrāfiski. Gri-
bas tur aizbraukt; būt tur ziemā un redzēt to ap-
snigušu. Toču, tikai vēlēšanās. Šajā istabā ir
silti, kafija garša labi un logi ir tīri.

Somijas vidienē sniegs nav baigs un draudoši
auksts, bet, drīzāk, Dabas dāvana: Baltais Brīnums,
kas pārvērtis pasauli.

Vakarā dzeram vodku: Absolute marka, un tomēr
- cik stulbi. Vai esmu kaut kāda aģente, ka pat
rietumos nevaru atrauties no tēvzemes siltumu? Lai
gan, tas jau arī būtu saprotami. Lūk, tepat, gā-
jiena attālumā no robežas, atrodas kodolstacija,
kuŗa katru gadu noēd vienu kilometru platu meŗa
joslu un drīz jau tuvosies Somijai. Kā nesajust
tuvību?

Jāmsā, Somijā, 1990. gada februārī.

MĀRA GULĒNA.

+++++
LIELDIENAS.

Ir saules pielijis Lieldienu rīts -
vīts baltu liliju krāšņajos ziedos,
un sirdsprāts visos jutekļos viedos
zin: Kristus ir dzīvs!

Šī dzīvība, brīvota, skaista -
mūs visus šai dzīvībā saista:
to sirdis un prāti jau svētrakstos min:
"Viņš debesīs uzbrauks pie Tēva!"

Tos visus, kas modušies garā un dabā -
Viņš mīlīgi liliju ziedos tos glabā:
ar Debesu Tēvu un Svēto Garu
no Augšienes pilda ar Dzīvības Staru.

Ir Lieldienu rīts
ar Dzīvību vīts -
no Augšienes!

LIDIJA VENTA - DOBROVOĻSKA.

"Zūdot vietvārdam, zūd vietas dvēsele."

Akadēmiķis J. Stradiņš, Latvijas Kultūras
fonda I. kongresā, 1989. gada 27. maijā.

Mazā Latvijā ir ļoti bagāta ar vietu nosauku-
miem jeb toponīmiem. Katram strautam, avotam,
katrai pļavai, birzij, tīrumam, katrai lauku sē-
tai, bet reizēm arī palēkajam siena šķūnītim tā-
lajās pļavās un lielajam akmenim tīruma malā bi-
ja savs vārds.

Liēlu daļu šo nosaukumu glabā Valodas un lite-
ratūras institūta kartotēka, kuŗā, aptuveni,
miljons vienību. Bet tur vēl nav visi nosaukumi,
un vietvārdu sarakstos ir daudz "balto plankumu".
Tie - mūsu lauku sētas, kuŗu saimnieki mājvietu
raduši svešās zemēs, līdzī papemot savas dzimtās
vietas vēsturi, nostāstus, teikas un pašus viet-
vārdus. Jaunie ienācēji reizēm nezina pat īsto
mājvārdu, par citiem mikrotoponīmiem nemaz neru-
nājot.

Tādēļ Latvijas Kultūras fonda Vietvārdu komisija
vārdā lūdzam tautiešus svešumā gara acīm vēl-
reiz pārstaigāt dzimto sētu un pagastu. Atcerē-
ties un pierakstīt kādreiz lietotos vietu nosau-
kumus, kā arī nostāstus, teikas un vēsturiskas
ziņas par šo objektu.

Mūsu darba rezultātā iecerēts vietvārdu at-
lants, tādēļ lūgums - iespējami precīzi aprakstīt
katra objekta atrašanās vietu: un kuŗu debess pu-
si un cik tālu no mājām, kāda lielāka centra,
upes, ezera vai kalna tuvumā atradās jūsu nosauk-
tā reālija, kāda raksturīga pazīme vai kāds sens
nostāsts saistās ar šo vietu?

Upītēm un strautiem vēlama to izcelšanās un iec-
tecēšanas vieta. Ļoti vēlams, ja tas ir iespējams,
pievienot pašrocīgi zīmētu minēto objektu izvie-
tojuma schēmu.

Visu minēto lūdzam sūtīt uz adresi:

Latvijas Kultūras fonda Vietvārdu komisijai,
Latvija, Rīga, Smilšu ielā 1, pasta indekss
226900.

R. AVOTIŅA,

Vietvārdu komisijas locekle.

+++++
PADOMJU SAVIENĪBAS "MELNAIS CAURUMS".

1988. gada beigās amerikāņu sovjetologs profe-
sors Maršals Goldmans Maskavas nedēļas laikraksta
"Moskovskije novoki" (iznāk daudzās valodās)
slejšās rekomendēja padomju vadītājiem pataisīt
rubli par konvertējamu. Pēc viņa domām, vajadzēja
tikai devalvēt rubli un noteikt brīvu apmaiņas
kursu, apmēram, 6 rubli par dolāru. Nezinu, vai
padomju vadītāji ieklausījās amerikāņu profesora
rekomendācijās, jo "Moskovskije novoski" ir pār-
būves rupors, jeb nē. Līdzīgs apmaiņas kurss ta-
gad ir noteikts. Tiesa, nevarētu teikt, ka apmai-
ņa ir brīva. Maršals Goldmans prēmiju par padomju
saimniecības glābšanu nav nopelnījis, vismaz do-
lāros nē.

Vispirms, jau pirms gada melnā tirgū par ameri-
kāņu dolāru maksāja nevis 6, bet 10 rubļus, šo-
dien no 15 līdz pat 20. Otrkārt, kā jau mēs norā-
dījām, par brīvu apmaiņu pagaidām nav runas. Tas
ir, brīva apmaiņa notiek tikai vienā virzienā,
proti, padomju valsts labprāt maina savus rubļus
pret dolāriem. Jebkādā gadījumā, pat ja tiktu iz-
sludināta brīva apmaiņa, rubļu atpakaļ pārdošana
par dolāriem un citu konvertējamu valūtu no pa-
domju puses būtu ierobežota ar tik daudz formali-
tātēm un barjērām, ka pats apzīmējums - brīva ap-
maiņa - kļūtu izsmiekls. Turklāt, kad Maskava
drukā un drukā papīrišus, kuŗus sauc par rubļiem,
tāda apmaiņa nozīmētu tikai rietumu valūtas ie-
pirkšanu par papīrišiem bez jebkādas vērtības. Šo
apstākli ir sevišķi jāņem vērā pašreiz Baltijā,
kad Igaunijas kronas, Latvijas lata un Lietuvas
lita parādīšanās, šķiet, jau nav tālu aiz kal-
niem.

IR JĀIZLAUŽAS!

Pat konvertējamās valūtas ieviešana nenostiprinātu rubli valstī, kur viss ir mūžīgā deficitā. Tas novestu pie pilnīgi nekontrolējamas inflācijas, ņemot vērā Maskavas kāri uz ārzemju valūtu un ar neko nesegtas naudas emisijas pieaugumu. Liekas, ka Maskavas vadība saprata, ka pašreiz rubli glābt nav iespējams un nolēma steidzīgi iepirkt ārzemēs, kādas tik pagadās, plaša patēriņa preces un par trīs un četrkārt lielāku cenu pārdot tās saviem pilsoņiem. Ar šo operāciju vadītāji gribēja ja nu ne mazināt cilvēku neapmierinātību ar preču deficītu (lai to mazinātu, grūti pat iedomāties, cik lielā mērā jāpaliešina imports!), tad vismaz lai izvilkto no pilsoņu kabatām dažus desmitus miljardu rubļu, jeb kā Orvela tipa jaunvalodā izsakās padomju ekonomisti, lai pazeminātu naudas masas spiedienu uz tirgu.

Sakarā ar chronisko budžeta deficītu, kas attiecībā pret valsts saimniecības kopproduktu ir satriecoši liels, padomju vadība ir ieplānojusi vairākus soļus, kuŗi tautā nekādu popularitāti negūs. Savā gala vārdā Vissavienības partijas saimniecisko vadītāju un financistu sanāksmē 1989. gada 15. novembrī politbiroja loceklis un PSKP CK sekretārs Šļupkovs šos pasākumus nosauca par "antiinflācijas". Kādi pasākumi tiek plānoti?

Daudzu rūpniecības konservācija. Cenu paaugstināšana. Tiks paaugstināta dzīvokļu īre, lietošanas tarifi, elektrības, gāzes, ūdens, telefona un pasta pakalpojumu cenas. Apģērba un apavu iepirkšana Rietumos un pārdošana valsts veikalos par spekulatīvām cenām. Kā izteicās Šļupkovs, "Šie ir pasākumi naudas apgrozības veicināšanai." Normālā mēlē, tie nozīmē iedzīvotāju tūlāku aplaupīšanu. Cilvēkiem nav citas izejas: līdz šim trīskārtīgi pārmaksāja spekulantiem, tagad - valstij. Turklāt, nav nekādu garantiju, ka šo preču pietiks visiem: tātad, melnā tirgū cenas celsies vēl vairāk!

Vai šie pasākumi nostiprinās rubli? Krājbankās tagad atrodas 300 miljardi rubļu, kuŗus noguldījusi pilsoņi. Viņi ņems vairāk naudas, lai pirktu preces vai vienkārši maksātu par dzīvokli. Valsts jau tā visu laiku brīvi izmantoja šos noguldījumus un faktiski tos jau sen patērēja. Tātad inflācija nesamazināsies.

Totālā cenu paaugstināšana, protams, samazinās valsts budžeta deficītu, bet vienlaicīgi veicinās to pašu inflāciju.

Kad Maršāls Goldmans izvīzēja savu naivo plānu par rubļa pārvērtēšanu par konvertējamu valūtu, viņam oponenta padomju ekonomists Pasaules sociālistiskās sistēmas ekonomikas institūta direktors profesors Vladimirs Šastitko: "Nauda tikai noslēdz visu saimniecisko attiecību sistēmu: vesela nacionālā valūta ir veselas nacionālās saimniecības rezultāts, nevis otrādi." Tam ir jāpiekrīt. Tikai Šastitko neizteicās līdz galam, proti, ka padomju saimniecība ir nedziedināmi slima. Turklāt nauda padomju sociālistiskā sistēmā nekad nav spēlējusī ekonomiskās regulētājas lomu. Visus padomju varas pastāvēšanas gadus dzīve ritēja fantastiskā pasaulē, kur visuvarenais "blats" bija spēcīgāks par likumiem, kur visādi taloni, caurlaides un citas privilēģijas dārgākas par naudu. Tādēļ nav arī tā pašā nekonvertējamā rubļa vienota kursa, jeb pareizāk, kā izteicās pazīstamais tautsaimnieks Nikolajs Šmeļovs, to kursu faktiski ir pāri par 2 tūkstošiem.

Ir jāsaprot viena patiesība: padomju sociālistiskā saimniecības sistēma ir līdzīga astronomu "melniem caurumiem", kas visu var ievilkāt sevī, bet neko neatdod. Tur, Padomju Savienībā, nav ko pārbūvēt. Viss ir jāceļ no jauna.

VIKTORS KALNIŅŠ.

+++++
Lūdzam korespondentus rakstus iesūtīt laikus - līdz ik mēneša 15. datumam! Paldies! Red.

Tikai pirms 3 dienām (1990. 19. 2.) saņēmu Jūsu "MLB Ziņotāja" 1990. gada pirmo numuru. Liels paldies! Bagāts un interesants materiāls. Paldies visai redakcijai, autoriem un visai Montreales latviešu biedrībai un tās valdei!

Protams, ka ar MLB Ziņotāju iepazīstināšu LNNK valdes locekļus un mūsu galveno izdevumu gatavotājus. Ceru, ka Jūs neiebildīsiet, ja kādus no materiāliem pārpublicēsim. Būšu pateicīgs, ja Ziņotāju saņemšu arī uz priekšu.

Nupat gadījās izdevība aizsūtīt šo vēstuli, tikai atlicis pavisam maz laika, lai uzrakstītu plašāku pārskatu par apstākļiem pie mums, ko darām un kā veicas.

Vispār Latvijā, tieši pēdējā laikā, situācija stipri sarežģījusies. Gadu, pat pusgadu atpakaļ, komunistiskā partija no demokrātisko spēku straujās attīstības bija nobijusies un nespēja orientēties jaunajos, negaidītajos apstākļos, bet tautā valdīja iepriecinoša aktivitāte.

Tagad situācija ir stipri mainījusies. Mitīgu un lielās sajūsmas laiks ir beidzies. Demokrātiskām organizācijām jāķeras pie pārdomāta ikdienas darba. Visi apstākļi rāda, ka ar "ur-r-rā" saucieniem straujā uzbrukumā komūnisma tumšo cietokmeni neieņemsim. Impērijas mūri jādrupina neatlaidīgi ik dienas. Tādam darbam nav gatavi mūsu aktivistu liela daļa, un daļa tautas jūtās vilusies, atslīgst inertumā, pat vienaldzībā un pesimismā, jo cerējusi uz ātru uzvaru. Tautas pasivitātei ir vēl viens iemesls. Tieši pēdējā laikā latviešos atjaunojusies vecu-vecā slimība - nesaticība un šķelšanās. Vēl līdz neatkarīgai Latvijai krietns gabals, bet gandrīz ik mēnesi un vēl biežāki rodas jaunas, nelielas grupiņas, kas sevi lepni dēvē par partijām un organizācijām. Rodas tās ar it kā labiem nodomiem - cīnīties pret veco, ienīsto varu, par neatkarīgu Latviju, bet pavisam maz domā par praktisko darbu, par ceļiem kā pie tās tikt. Sacenšas savā starpā radikālismā, kategorismā, skaļu saukļu saukšanā, pat arī bezbailībā, bet praktiskas, sistemātiskas rīcības nav. Un tauta vairs nevar saprast, ko darīt, kādas ir izredzes?

Tas tā no vienas puses. On otras - attapušies ir reakcionārie spēki. Vismelnākā kompartijas daļa kas sastāv, galvenokārt, no krieviem, partija aparātu darbiniekiem, lielrūpniekiem, CK un armijas, ir izšķīrusies nepieļaut nekādas pārgrozības, aizstāvēt savas privilēģijas jebkuŗiem līdzekļiem. Šī daļa ir ķērusies pie atklātiem draudiem, nereti pat pie varmācības. Okupanti nemaz vairs nemaskējas. Viņa saka: Mēs šeit esam vairākumā (tā tas arī ir Rīgā, Daugavpilī, Rēzeknē, Ventspilī, Rīgas Jūrmalā, visā Latgalē), un mēs šeit noteiksim kādā valodā runāt, kā dzīvot. Viņus bez kautrēšanās atbalsta bruņotie spēki, ČK, visi administratīvie orgāni.

Otra komunistu daļa, sastāvoša, galvenokārt, no latviešiem, krasi pārorientējas: lai atbrīvotu sevi no pagātnes neģēlībām, nodibina jaunu partiju, kas atdalās no Padomju Savienības Komunistiskās partijas, maina nosaukumu, atsakās no vecām dogmām, atzīstas daļēji līdzdalībā vecajos "grēkos" un pat solās atbalstīt tautas prasību pēc neatkarības. Un nodibina, būtībā, vēl vienu satelītu komunistisku organizāciju "Latvijas Lauksaimnieku Savienību", kuŗā ietilpst un kuŗu vada, t. s., "sarkanie muižnieki" - vardarbīgi nodibināto kolektīvo kopsaimniecisko lauksaimniecību priekšsēdētāji un valsts lauksaimniecību galvenie speciālisti, kuŗi visi ir vecās kompartijas nomenklatūras darbinieki. Viņi noder jo sevišķi tagad - vēlēšanu kampaņā - "zvejot" balsis no sev padotajiem kolchozniekiem un strādniekiem. Īsi sakot - kompartija turpina strādāt ar vecām, pārbaudītām metodēm: viltu un varu, ar atklātiem draudiem un iebaidīšanu. Negribu tomēr teikt, ka tauta ir nobiedēta, bet ticība drīzai uzvarai ir stipri mazinājusies, redzot, ka partija

gan ir zaudējusi autoritāti, bet ar ČK un armijas palīdzību varu vēl stingri tur savās rokās.

Patreiz vēlēšanu kampaņa rit pilnā sparā, bet daudzās rūpnīcās, pie tam pašās lielākajās, kur vadītāji un lielākā daļa strādnieku un inženier-techniskie darbinieki ir krievi - mēs nemaz netiekam iekšā. Līdzīgi tas ir vairākos lauku rajonos - tur, kur saimniecību vadītāji - komūnistu vai galvenie agronomi balotējās vēlēšanās. Viņi kopā ar katrā saimniecībā algoto partijas darbinieku, t. s., portorgu ir tie, kas sasauc darbinieku kopsapulci un tad paši, bez mums arī runā un lamā tos, kas traucē viņu ierasto un mierīgo dzīvi. Viņiem ir transports. Viņi ar autobusu vadā zemniekus uz sapulcēm, bet mums kājām jāstaigā no mājas uz māju. Viņiem katrā rajonā ir laikraksts, viņiem ir lielā "Lauku avīze", kas iznāk katru dienu, bet mums ir tikai "Neatkarības" lapīpas, kuŗas iespējam Lietuvā un kuŗām nav papīra lielākai tirāžai.

Kā redzat - spēki ir nevienmērīgi, bet darām ko varam. Un darbu ir daudz. Vienlaicīgi turpinām LR pilsoņu reģistrāciju, komiteju radīšanu, delegātu kandidātu izvirzīšanu uz pilsoņu Kongresu, kas notiks 5. un 6. maijā. Vienlaicīgi jāpiedalās, t. s., Augstākās Padomes vēlēšanās un jāgatavo pamatdokumenti (statūti un programmas) LNNK kongresam, kas paredzēts 26.-27. maijā. Un kur tad vēl ikdienas cīņa par pakāpenisku okupācijas aparāta demontāžu, cīņa pret dienēšanu okupācijas armijā, par dabas aizsardzību un vēl, un vēl.

Ir grūti, teiktu pat - ļoti grūti un tomēr ticam, ka izlauzīsimies no melnās, asiņainās nakts. Ir jāizlaužās! Citādi latviešu tautai nav nākotnes. Varētu jau plaši aprakstīt uz ko ceram, kādus ceļus vēl ejam, bet patreiz vairāk nav laika.

Klāt pielieku 3 "Neatkarības", lai Jūs varētu dabūt ieskatu situācijā.

E. BERKLAVS.

VISPASAULES LATVIEŠU ZINĀTŅU KONGRESS.

Vispasaules Latviešu Zinātņu Kongress (VLZK) notiks 1991. gadā, no 5.-8. jūlijam, Rīgā. Kongresa nolūks ir veicināt iepazīšanos un sadarbošanos starp latviešu zinātniekiem, akadēmiķiem un profesionāļiem Latvijā un ārzemēs un palīdzēt atrast pamatu zinātnes attīstībai atjaunotā Latvijā.

Kongresu kopīgi rīko latvieši Latvijā un ārzemēs. Latvijā atbildīgā kongresa rīkotāja ir Latvijas Zinātnieku Savienība. Ārzemēs rīkotāja ir ad hoc komiteja. Lektori no Latvijas un ārzemēm būs, apmēram, vienā skaitā.

Doma par kongresu sāka veidoties 1988. gada beigās, kad Latviešu Inženieru Apvienības (LIA) prezidijs savā sēdē Montrealā nolēma lūgt Latviešu Zinātnieku Savienību (LZS), sadarbībā ar LIA, rīkot 9. Latviešu tehnisko zinātņu kongresu Rīgā. Sekojošās sarakstēs un pārrunās kongresā ietveramo disciplīnu apjoms kļuva daudz plašāks. Pašreizējais nodoms ir apvienot visas akadēmiskās disciplīnas. 9. Latviešu tehnisko zinātņu kongress notiks VLZK ietvaros.

Kongresā paredzētas plenārsesijas, kas apskatīs vispārēja rakstura tematus, un parālēlas sesijas atsevišķās disciplīnās. Varētu būt arī semināri par specifiskām problēmām. Iespējamie plenārsesiju temati: zinātnes uzdevumi Latvijā, tās organizēšana un financēšana; augstākās izglītības mācību programmas; Latvijas zinātnieku sasniegumu publicēšana un aizsargāšana rietumu zemēs; zinātnieku izmaiņa un sadarbība; tehnoloģijas racionāla izmantošana; pārskati par vajadzībām un sasniegumiem; u. t. t.

Parālēlās sesijās paredzēti vispārīgi pārskati par attiecīgo disciplīnu, kā arī 15 - 20

minūšu referāti par specifiskiem tematiem. Pašlaik ir apzinātas 33 sekcijas, bet to galīgais skaits atkarāsies no pieteikto referātu daudzuma un tematiem. Šo sesiju nolūks ir iepazīstināt kolēģus ar aktualitātēm disciplīnā un nodibināt personīgus kontaktus.

Kongresa ietvaros paredzētas vizītes Rīgas un apkārtnes zinātniskos institūtos, laboratorijās un iestādēs. Domāts arī par sabiedriskiem saietiem.

Kongresā nolasītos referātus publicēs Rīgā izdotā referātu krājumā. Referāta pilns teksts var būt līdz 10 lappusēm mašīnrakstā (ar dubultstarpām). Kongress noritēs latviešu valodā, bet referāta tekstu var iesniegt arī angļu valodā, tādā gadījumā to tulkos publicēšanai.

Ārzemju dalībniekiem pašiem jāsedz izdevumi uz Latviju. Par lektoru un viņu ģimenes locekļu apmēšanos Latvijā rūpēsies LZS, lai tiem nebūtu jāpāliek Inturista vienačā. Dalības maksas segs rīkošanas izdevumus šeit un Latvijā; bez tam jārēķinās ar atlīdzinājumu naktsmāju devējiem. Summas vēl nav noteiktas.

Programmu katrai disciplīnai izstrādās koordinātors ārzemēs sadarbībā ar attiecīgo koordinātoru Latvijā. Pašlaik ir apzinātas sekojošās disciplīnas un to koordinātori ārzemēs:

Matēmatika	Juris Steprāns
Ģeogrāfija, Ģeoloģija	Aleksis Dreimanis
Fizika	Ivars Melngailis,
	Mikēlis Svilāns
Bioloģija, Ģenētika	Vitauts Kalniņš
Medicīna, veselības aizsardzība	Zigurds Bērzups
Zobārstniecība	Inga Patterson
Psicholoģija	Ilze Kalniņš
Lauksaimniecība	Juris Zušēvics
Mežzinātne	Normans Goba
Ekoloģija	Jānis Skujipiņš
Architektūra	Andris Roze
Pilsētu plānošana	Sigurds Grava
Būvniecība	Andris Palejs
Mechanika	Uldis Lūsis
Elektrotehnika, lietišķā elektronika	Alfons Kalns
Enerģētika	Jānis Bubenko
Informatika, datori, programmēšana	Imants Freibergs,
	Andris Padeģis
Ekonomika, uzņēmumu vadība	Gundars Ķeniņš -Zings
Finances - bankas	Uldis Klauss
Tirgzinība	Uldis Grava
Polītiskās un sociālās zinātnes	Jānis Peniķis
Jurisprudence	Jānis Kancāns
Vēsture	Andrejs Plakans
Zinātņu un augstskolu vēsture	Uldis Bluķis
Žurnālistika	Ilgvars Spilners
Bibliotēku zinātne	Maira Bundža
Valodniecība, folklorā	Valdis Zeps
Literatūra	Juris Silenieks
Izglītība, pedagoģija	Solveiga Miežīte,
	Līga Ruperte
Filozofija, teoloģija	Visvaldis Klīve
Estētika, mākslas vēsture	Eleonora Šturma
Mūzikoloģija	Andrējs Jansons

Teritorālie koordinātori:

Latvijā	- Andris Krēslis
ASV	- Jānis Gaigulis, Andris Padeģis
Kanadā	- Andris Palejs
Vācijā	- Vladimirs Zvidriņš
Austrālijā	Aivars Saulietis

Visi, kas ir ieinteresēti piedalīties ar referātu VLZK, lūgti pieteikties pie attiecīgās disciplīnas koordinātorā līdz 1989. gada 1. jūnijam, minot referāta tematu un, ja iespējams, iesūtīt abstraktu. Ja ir vairāku tematu iespējas, ieteicams to pārrunāt ar disciplīnas koordinātoru.

Referāti, kas neietilpst nevienā no augšminētajām disciplīnām jeb kas būtu domāti plenārsesijām,

piesakāmi uz sekojošu adresi: Andris Padeģs, 2 Merry Hill Road, Poughkeepsie, NY 12603, tel. (914) 462-3317.

Lai dotu pietiekamu laiku referātu iespiešanai, LZS savā 8. g. 18. janvāra sanākemē nolēma, ka referātu pilni teksti ir jāsavāc līdz 15. oktobrim un līdz 15. decembrim ir jāizstrādā pilna VLZK programma. Šie datumi vēl tiek pārrunāti.

Referātu skaits būs ierobežots. Jūnijā paredzēts sākt izstrādāt sesiju programmas, lai jūlija sākumā, Latvijas dziesmu svētku laikā, varētu apspriest kopējo programmu ar kongresa organizētājiem Latvijā.

Koordinātoru adreses:

Bērzups, Zigurds, 80 Maple Park Heights, Rochester, NY 14625, USA, 717-586-8224.
Blezurs, Zenta, 247 Vicarage Rd., Birmingham, B14 7LZ, England.
Bluķis, Uldis, 2779 E, 15th St., Brooklyn, NY 11235, USA, 718-934-6771.
Bubenko, Jānis, Tuna Vagen 4, S-18451 Oster Skar, Sweden, 46-764-20788.
Bundža, Maira, 2006 Commonwealth Ave, Kalamazoo, MI 49007, USA, 616-349-8551.
Dreimanis, Aleksis, 487 Neville Dr., London, Ont., Canada N6G 1C2, 519-672-6865.
Freiberģs, Imants, 444 Grenfell Ave., Mount Royal, Qué., Canada, H3R 1G5, 514-342-9192.
Gaigulis, Jānis, 111 Knob Hill Rd, Hackettstown, NJ 07840, USA, 201-852-5258.
Goba, Normans, 66 Tilson Rd., Toronto, Ontario, Canada, M4S 1P5, 416-487-1882.
Grava, Sigurds, 401 W. 118th St., New York, NY 10027, USA, 212-222-8847.
Grava, Uldis, 122 Highwood Ave., Leonia, NJ 07605, USA, 201-947-1296.
Jansons, Andrējs, 73 Glenwood Ave., Leonia, NJ 07605, USA, 201-944-1273.
Kalniņš, Ilze, 172 Church Ave., Willowdale, Ont., Canada M2N 4G5, 416-225-7530.
Kalniņš, Vitauts, 172 Church Ave., Willowdale, Ont., Canada M2N 4G5, 416-225-7530.
Kalns, Alfons, 2510 Cliff Rd., Mississauga, Ont., Canada L5A 2P4, 416-275-3227.
Kancāns, Jānis, 31 Fieldstone Dr., Hartsdale, NY 10530, USA, 914-949-9158.
Ķeniņš-King, Gundars, Pacific Luth. Univ., Sch-BA, Tacoma, WA 98447, USA, 206-531-0666.
Klauss, Uldis, 29 Beaumont Dr., Melville, NY 11747, USA, 516-643-6847.
Klīve, Visvaldis, 608 North Wittenberg Ave., Springfield, OH 45504, USA, 513-323-8108.
Lielmežs, Jānis, 3670 Sunset Blvd, North Vancouver, BC, Canada V7A 3X9, 604-985-8789.
Lūsis, Uldis, 6845 Sherbrooke West, Apt. 2, Montreal, Qué., Canada H4B 1P5, 514-488-7615.
Melngailis, Ivars, 81 Evergreen Rd., Natick, MA 01760, USA, 508-653-1983.
Miezītis, Solveiga, 34 Ellis Park Rd., Toronto, Ont., Canada M4E 2V3, 416-769-5784.
Padeģs, Andris, 2 Merry Hill Rd., Poughkeepsie, NY 12603-3214, USA, 914-462-3317.
Palejs, Andris, A., 101 Brock Crescent, Point Claire, Qué., Canada H9R3B9, 514-426-0728.
Patterson, Inga, 154 Haven Ave., Apt. 704, New York, NY 10032, USA, 212-740-4977.
Peniķis, Jānis, 1214 East Belmont Ave., South Bend, IN 50010, USA, 515-292-9538.
Roze, Andris, 658 Oriole Parkway, Toronto, Ont., Canada M4R 2C4, 416-486-7678.
Rupertis, Līga, 2141 Brunsink NE, Grand Rapids, MI 49503, USA, 616-456-8023.
Saulītis, Aivars, 962 A. Forest Rd., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Silenieks, Juris, 8766 Washington Hts, Ave., Pittsburgh, PA 15237, USA, 412-366-0158.

Skujiņš, Jānis, 41 South Pineview Dr., Hyde Park, UT 84318, USA, 801-563-5983.
Spilners, Ilgvars, 100 Marine Blvd, Apt. 3F, Brooklyn, NY 11209, USA, 718-680-6260.
Steprāns, Juris, 237 Fairview, Toronto, Ont., Canada M6P 3A6, 416-762-8689.
Šturms, Eleonora, 8 Magaw Pl., Apt. 51B, New York, NY 10033, USA, 212-568-8985.
Svilāns, Miķelis, Richardson Side Rd., RR # 1, Kanata, Ontario, Canada K2K 1X7, 616-592-1153.
Zeps, Valdis, 1922 Adams St., Madison, WI 53711, USA, 608-255-5252.
Zušēvics, Juris, 12580 N. Bayshore Dr., N. Miami, FL 33181, USA, 305-891-3108.
Zvidriņš, Vladimirs, Brokhornweg 1220, D 2820 Bremen, W. Germany.

ANDRIS PADEĢS.

LIA 1989. GADA DARBĪBAS PĀRSKATS.

1989. gada notikumi Latvijā attīstījās straujā tempā. Līdz ar to arī sevišķi rosīga bija arī latviešu inženieru saime. LIA vadība uzņēma sakarus ar jaundibināto Latviešu Zinātnieku Savienību, iesniedzot 1988. gada decembrī rakstisku priekšlikumu noturēt 9. LTZK Rīgā. LZS Padome savā 23. februāra sēdē nolēma uzņemties noorganizēt šo kongresu 1991. g. vasarā (Skatiet iepriekšējo rakstu! Red.), paplašinot bāzi ar humanitārām zinātnēm. Latvijā atbildīgā rīkotāja būtu LZS, bet ārzemēs - "ad hoc" rīcības komiteja, ko organizē LIA valdes priekšsēdis A. Padeģs.

Personīgu sakaru uzņemšanai ar LTF un LZS pārstāvjiem, LIA prezidents A. Palejs ar A. Padeģu piedalījās aprīļa mēnesī Gananokves sanākemēs, kur bija arī 6 dalībnieki no Rīgas LZS, un pārrunāja 1991. gada kongresa lietas. Kongresa priekšdarbu veikšanai LIA vadība nodeva LZS sekretāram Dr. E. Grēnam no LIA saimes kā dāvanu vienu PC iekārtu un Dainim Ivānam, LTF, pilnu komplektu mūsu LTTV.

Rīgā nodibināta asociācija "Latvija un latvieši pasaulē" ar mērķi vākt informāciju par svešātnē dzīvojošiem Latvijas izcelsmes zinātniekiem. Tam nolūkam LIA nosūtīja šīs organizācijas priekšniekam prof. J. Stradiņam uz Rīgu Austrālijā izdoto K. Sātiņa latviešu zinātnieku katalogu.

LTTV bijušais galvenais redaktors Dr. E. V. Dravnieks testamentā novēlēja LIA \$ 5.000.-. Par jauno galveno red. pagaidām darbosies Dr. M. Svilāns, Otavā. Tas kārtos vārdnīcas pārveidošanu alfabētiskā kārtībā ar skaitļotāja pielietošanu. Prototipa paraugs iesniegšanai valsts iestādēm palsta izprasīšanai, būs drīz gatavs. Pārdoti un nosūtīti uz Latviju 5 LTTV komplekti. No Latvijas saņemts priekšlikums izveidot LTTV uz plašākas elektroniskas bāzes.

Zinot, ka dzimtenē ir zināmas grūtības ar tehniskās literatūras sagādi no ārzemēm, LIA vadība plāno caur TA aicināt mūsu saimi uzglabāt tehniskos žurnālus un grāmatas eventūlai pārsūtīšanai uz Latviju.

Sakarā ar Tehnikas Apskata galvenā red. inž. A. Spurmanā aiziešanu mūžībā, žurnāla vadību kā galv. red. pārņēmis J. Paliēps. Tehniskais red. ir L. Jansons. 1989. gadā iznāca 112., 113. un 114. numuri.

Kolēga K. Irbitis šogad nosvinēja savu 85. dzimšanas dienu, ko LIA saime atzīmēja, godinot viņu gada sapulcē. Savu mājiņu Tērvetes īpašumā viņš grib novēlēt LIA, nodibinot īpašu Irbiša piemiņas fondu, kurā ietilptu minētā mājiņa Tērvetē, kā arī zināmi līdzekļi tās uzturēšanai.

Otavā 22. novembrī sanāca iniciātoru grupa LIA kopas dibināšanai, ievēlot organizācijas komisijā inž. R. Leitāsu, A. Rozīti un P. Brunavu.

lībnieki no dažāda vecuma gada gājumiem un dažādām dzīves nozarēm. Bez mūzicēšanas, brīvā laikā viņi vāc vēl nepierakstītas tautas dziesmas un parašas, vada folkloras kopas, māca folkloru skolās un piedalās starptautiskos festivālos.

Viņi brauc pie mums ar lielu dziesmu klāstu un senseniem instrumentiem. Atzīstot Skandinieku nozīmīgo darbu mūsu tautas kultūras kopšanā, Latviešu Fonds atbalstījis viņu turneju ar naudas līdzekļiem izdevumu daļējai segšanai. Raimonda Paula vadītā Kultūras ministrija sedz ceļa izdevumus no Latvijas līdz Amerikai un atpakaļ.

Dzejniece Rita Gāle, kas ir bijusi viņu vidū dzimtenē un tuvāk iepazīsies ar vienības darbību, gaidot Skandinieku ciemos pagājušā gadā, mūs aicināja: "Iziesim viņus sagaidīt ar sirsnību un pateicību par cauri tumšākajam Latvijas laikam saglabāto un dalīto tautas pūru. (Laiks, 1989. g. 4. 10.)" J.

TEĀTRIS.

SENAS ATMIŅAS UN SENAS AINAS.

Rīgas RA VEF Kultūras un Tehnikas pils Tautas teātra viesizrāde Ņujorkā, 1990. gada 18. martā. Jānis Rainis "Pūt, vējiņi!"

Pagājušā gada janvārī Amerikas Latviešu Teātra Ņujorkas studija viesojās Latvijā, kur Rīgā tās namatēvs bija Ražošanas apvienības VEF Tautas teātris. Šī gada martā, pēc dažādu klupšanas akmeņu novākšanas, vefiešiem beidzot pavērās ceļš uz pretvizīti, un 18. martā, Ņujorkā, varējām skatīt viņu ceļa somā līdzatvesto J. Raiņa Pūt, vējiņi! izrādi.

Tāpat kā ALPNS, arī VEFa Tautas teātris ir, mūsu puses terminu lietojot - pašdarbības grupa. Teātra mākslas entuziasti no VEFa inženieru un strādnieku pulka jau 1949. gadā sākuši iestudēt izrādes. Kopš 1978. gada kā galvenā režisore darbojas Veronika Lāce, kas iestudējusi arī šeit aplūkojamo viesizrādi. Vefieši, protams, darbojas daudz regulārākos un stabilākos apstākļos nekā tas iespējams trimdas teātra kopām. Tādēļ, pavisam lielos vilcienos vērtējot, viņu varēšanas līmenis ir kautkur vidū starp trimdas teātra pašdarbnieku un Latvijas profesionālo aktiešu veikumu.

Kā zināms, Raiņa lugu interpretācija uz skatuves nepavisam nav viegls uzdevums. Pūt, vējiņi nepieder Raiņa smagākajiem darbiem, taču drāmas simboliskā slēpjas daudz zemūdens klinšu. Rainis pats šo lugu raksturojis kā trimdinieku psiholoģijas darbu, kaut arī trimdinieku izjūtas tieši ieskanās tikai prologā. Tomēr, risinot Ulža, Barbas, Zanes, Gatiņa un citu attiecības tikai tīri personiskā un sadzīviskā plāksnē, aktiešu uzdevums ir prasīgs un grūts. Ar ciemkukuļa lugas izvēli vefieši tāpat brīvprātīgi uzņēmušies sava veida risku.

Ciemīņu aktiešu darbu vērojot, nevarēja nepamanīt itin teicamu skatuvisku rutīnu, labu kustību un ķermeņa kontroli, tāpat arī krietnu ansamblistisku sadarbību. Īpaši iepriecināja skaidrā dikcija un balsu projektēšanas veiksmē, kas atļāva labi sadzirdēt tekstu arī zāles tālākajā daļā.

Izrādes temps, īpaši otrajā daļā, šejienes izpratnē bija pakauss, pie kā varētu būt vainojams ceļojuma apstākļu radīts nogurums.

Pie veiksmīgākajiem individuāliem sniegumiem, manuprāt, jāpieskaita Ortas (Dagmāra Karzova) un Barbas (Gita Balode) tēli. Šo virkni turpina, programmas lapīpas secībā, Zane (Vizma Zvaigzne), Anda (Aina Hofeina), Māte (Brigita Bērziņa), Ciepa (Ināra Malentiniča), Gatiņš (Jānis Kuhta), prologa izpildītājs Andris Kumpiņš un citi, ar pieņemamu savu lomu atveidojumu. Ar to nav teikts, ka nepieņemami būtu Uldis (Jānis Butkāns) un Didzis (Zintis Ko-

ciņš), taču no šiem abiem brašļiem manas paauzdes skatītājs sagaidīja vēl reljefāku un krāsaināku tēlojumu. Lieki teikt, ka Ulža "divdabīgais" tēls grūti atveidojams tā, lai zem viņa robustās virišķības, izskatīgās ārienes un dzērājpuiša bravūras ticami pavīdētu arī tādas īpašības, kas attaisno Baibas attieksmi pret viņu. Šīs skatītājas uztverē Butkāna Uldim Ņujorkas izrādē mazliet pietrūka kā uguns tā siltuma.

No LPSR Tautas mākslinieka Gunāra Zemgala skatuves ietērpā vefieši bija varējuši paņemt līdz tikai pirmās ainas iekārtojumu, kam vairāk vai mazāk veiksmīgi nācās kalpot arī visos pārējos skatos. Tērpma mākslinieces Ineses Sedlenieces stila izjūtai vairākās detaļās varēja arī nepievienoties. Šī skatītāja apšaubīja, piemēram, Zanes baltās goda kurpes, Didža īpatnējo virsjaku, Gatiņa pār biksēm izlaisto kreklu un vēl šo to citu. Grūti, piemēram, ticēt, ka klasiski bargā meitu māte nebūtu iebildusi pret Andas izpūrušo zirgasti un nevižīgo apģērbu, īpaši maltuves skatā. Uzbāzīgi teātrāls šķita arī Barbas baltais tērps ar grūti valdāmo gaŗo šalli pēdējā skatā.

Amerikāņu teātros pēc izrādēm starp aktieŗiem, režisoru un publiku dažkārt notiek diskusijas par lugu. Ja tāda saruna būtu notikusi pēc vefieŗu izrādes, skatītāji režisorei, starp citu, droŗi vien būtu vaicājuŗi - par teksta un darbības svitrojumu pēdējā skata beigās, par koŗi sarkano apŗēju uz Ulŗa rokas, par Gatiņa tēla Pārveidoŗanu, atņemot tar Raiņa doto "kleinkājŗiŗa" īpaŗību, par izrādes mūzikas izvēli. Par Pēdējo gan atbildĩgs komponists Armands Alksnis, taču jāpieņem, ka režisore savas ieceres ar viņu apŗpriedusi. Kaut arī Pūt, vējiņi motĩvu esam paraŗuŗi saistĩt ar zināmu patriotisku jūtu pacēlumu, tomēr Lūcijas Garutas kantātes "Dievs, tava zeme deg" ēŗģeļu brāzmoŗanu ar to apvienot likās visai kuriozi un nevajadzĩgi.

ALPNS dalĩbnieki Rĩgas viesiem par izrādi pateicās ar neŗķu veltēm, bet režisore Lāce, savukārt, Sandoram Abenam kopā ar jauku novēlējumu pasniedza Lielvārdes jostu, kuŗā, daŗi domā, ieaustas latvieŗu tautas likteņgaitas ar cerĩgu iznākumu.

BIRUTA SŪRMANE.

GRĀMATAS.

JAUNA GRĀMATA PAR FRANCI TRASUNU.

Izdevis Franŗa Trasuna Fonds, Jāņa Œķirman-ta sakārtojumā, 1989. gadā.

Grāmatai rakstus devuŗi 11 autori, apcerot Fr. Trasuna dzĩvi, darbu un viņa mūŗa traŗģisko noslēgumu. Grāmatas autori iztirzā vienu noteiktu temu: visi uzveŗ nenovērtējami lielos Fr. Trasuna nopelnus Latgales latvieŗa nacionālās atmodas periodā, 19. g. s. beigās un 20. g. s. sākumā un viņam nodarĩto pārestību mūŗa beĩgu posmā, tieŗi no tās organizācijās, kuŗas labā lielais Latgales dēls visuzticĩgāk bija strādājis. Fr. Trasuna ekskomunikācijai ir saskatāmi politiski motĩvi. To parāda aiztecējuŗšais laiks un vēstures gaismā analizētie fakti. Baznĩcas līdzdalība politikā katrā laikā ir peļama parādība, jo, medĩjot mandātus, baznĩca saista sevi ar vienas partijas vai grupas politiku un pakļauj sevi citu partiju nesaudzĩgai kritikai, vai pat nomelnoŗšanai. Baznĩca vairs nevar pacelties pāri Œauru apjomu intrigām, lai vietu un stiprinātu tautu kristĩgās ētikas principos. Baznĩcas iespaids pāri visām politikām ir īpaŗi svarĩgs nenobrieduŗšas tautas politikā kustībā, kur ideju vietā valda personību konflikti.

Demokratiski nenobrieduŗšas tautas pirmā pazĩme politikā parādās tad, kad ideju vietā dominē atseviŗķu personu saskaņa vai nesaskaņa, kuŗām cēloņi var arī nebūt politikā.

Personĩgo nesaskaņu upuris bija arī Fr. Trasuns. Personĩgās nesaskaņas ar archĩbĩskapu A. Springoviŗu un citiem garĩdzniekiem, kas grupējās

ap viņu, nav meklējamas tikai brīvās Latvijas laika politikā. Tām saknes stiepjas daudz tālāk pagātnē, kad Latvijas Katoļu baznīcas garīgās dzīves strāvījumos sāka parādīties nacionālās idejas. Fr. Trasuns bija izteikts nacionālists. Pēc Dieva viņam rūpēja latviešu tauta, it īpaši tā tautas daļa, kas dzīvoja Latgalē. Viņam rūpēja latviešu valoda, kultūra, etnogrāfija un saimnieciskais stāvoklis. Trasuna izteiktā pieķeršanās savai tautai nepalika nepamanīta poliski orientētajai vietējās baznīcas vadībai ar lielu ietekmi Vatikanā. Fr. Trasunam tādas ietekmes nebija. Tāpēc pirmā un otrā Latvijas bīskapa izvēle pagāja viņam garām un krita uz A. Springoviču, kas latviski runāja ar smagu slāvu valodu akcentu.

Fr. Trasuns jau Pēterpils laikos bija iecerēts par baznīcas konsistorijas locekli. Nav grūti iedomāties, kā pārdzīvoja šo noraidīti lielais tautas tribūns, kas jau tik daudz bija darījis savas tautas un savas baznīcas labā.

A. Springovičam, salīdzinot ar Fr. Trasunu, nopelnu nebija, ja atskaita viņa labās attiecības ar poļu aristokrātiju un garīdzniecību. Šīs attiecības izšķīra Latvijas Katoļu baznīcas augstākās vadības izvēli. A. Sprigoviča diktatoriskā kontrole par Latgales kristīgo zemnieku savienību un tās deputātiem Saeimā, izšķīra arī Fr. Trasuna politisko noslieci. Daudzās cīņās rūdītais un divpadsmit gadus vecākais tautas tribūns politiskus diktātus nevarēja pieņemt. Viņam bija jāaiziet no partijas un arī no baznīcas, kurās labā viņš bija tik daudz strādājis.

Tāds īsumā būtu vienpadsmit autoru domu kop-savilkums attiecībā uz Fr. Trasuna darbu un viņa Mūža traģisko noslēgumu.

Šai grāmatai rakstus ir devuši šādi autori: Mikēlis Bukšs, Tadeušs Puisāns, Leonards Latkovskis Sr., Jānis Klīdzējs, Paulīne Zalāne, Jānis Šķirmants, Francis Murāns, Jāzeps Grodnis, Alberts Raidonis, Vitolds Krustāns un Stāpislavs Gorsvāns. Grāmatas izdošanu financiāli atbalstīja 21 labvēlis.

Grāmatas tehnisko apdari devis A. Raidonis, un vāka zīmējumu darinājusi Emerita Bukšs. Saturā atrodamas vairākas Fr. Trasuna dzejas un fabulas, kā arī viņa vēstule Pāvestam, kas datēta 1926. gada 26. janvārī. Ir ievietots Fr. Trasuna asais raksts "Goreigas Banditisms", kas pārņemts no Latgolas Demokrātu partijas avīzes "Zemnieka Bolss" 1925. gada 5. augustā. Beigās atrodam arī divas J. Klīdzēja vēstules: viena adresēta Žurnālam "Gaisma" un otra - Amerikas Latviešu Katoļu Apvienības prezidentam. Abas vēstules ir palikušas bez ievēribas.

Grāmata pasūtīnāma pie J. Klīdzēja, 3015 Old Sonoma Rd., NAPA, CA 94558, U. S. A. vai J. Šķirmanta, 111 Belvedere Court, NAPA, CA 94558, U. S. A.

Grāmatas cena - US \$ 18.-.

T. PUISĀNS.

LAIKKRAKSTS ANĢĻU VALODĀ LIETUVĀ.

"The Lithuanian Review" iznāks četras reizes mēnesī.

Šī gada 15. februārī Viļņā dienas gaismu ieraudzīja laikraksts anġļu valodā - "The Lithuanian Review". Tas iespiests uz ļoti laba papīra. Saturā lasāma ļoti izsmelīga informācija par notikumiem Lietuvā, kas saistīti ar Lietuvas neatkarības iegūšanas jautājumiem. Rakstu autori profesionālā tvērienā aptver sekojošus tematus - Neatkarība: kad un kā? Pašreizējo notikumu hronoloģiska uzskaitē. Ekonomija: Lietuvas atkarība no Padomju Savienības. KGB liktenis Lietuvā. Vēlēšanu kampaņas stratēģija un iekšējā politiskā cīņa Lietuvā.

Darius Cuplinskas rakstā "Lithuanian Politicians Say Independence Imminent" konstatē, ka Lietuva oficiāli pasludinās neatkarību visā drīzumā / Tas notika 11. martā. - Red. /.

Rakstā "Soviet Army and KGB To Get New Status" Carla Gruodis paredz, ka cīņa par neatkarību tikai sākusies. Maskavai ir pakļauta ne tikai armija, bet arī KGB. Pagaidām Gorbačevs apmierinājies tikai ar brīdinājumiem. Pēc Algirda Brazauskas domām, Padomju Savienība darīs visu iespējamo, lai Lietuva paliktu Padomju Savienības ietvaros.

Tā kā Lietuvas komunistu partija atraisījies no Maskavas, Kremlim pakļauta tikai armija un KGB. Šī gada 14. februārī nodibināta komiteja, kurai līdz 1. aprīlim ir jāizstrādā ieteikumi sekojošiem jautājumiem - Padomju Savienības armijas stāvoklis Lietuvā un Lietuviešu iesaukšana armijā. Iepriekš jau bija pieņemta rezolūcija, ka iekļaušana Padomju Savienībā 1940. gadā bijusi nelegāla un ka ikviena armijas iejaukšanās Lietuvas valdības darbībā uzskatāma kā pretlikumīga. KGB vietā ir jārada apolītiska aģentūra.

Ļoti interesants ir LR ziņu nozares raksts "KGB Tries to Cover Its Tracks".

Pagājušā gada rudenī Sajūdis padomes loceklis Ramualdas Ozolas ieguvis informāciju, ka simtiem aktu ar dokumentiem nav vairs atrodami KGB telpās. 19. janvārī Ozolas un vēl viens no vadošiem Sajūdis politiķiem K. Motieka griezās pie KGB vadītāja ģenerāļa Edmunda Eismunta atļaut ieskatīties KGB arhīvos. Viņus pārsteiguši tukšie dokumentu plaukti un vairāk nekā 1.000 iztukšotas arhīvu dokumentu kastes. Divi dienas vēlāk Ozolas atgriezies ar arhīvu speciālistiem, bet ģenerālis atteicies viņus ielaist arhīva telpās. Kāds ducis automobiļu un militārās transporta mašīnas devušās no KGB ēkas uz Papevežis lidlauku. 25. janvārī notikusi asa vārdu izmaiņa starp Ozolu, Brazauski un Sajūdis padomes locekli Laurinkusu ar KGB ģenerāli Eismuntu. Pēdējais apgalvojis, ka KGB esot visas Padomju Savienības KGB sastāvdaļa un neesot pakļauta Lietuvas varas orgāniem. Aso vārdu pārmaiņu pārtraucis Laurinkus, norādot, ka viņš esot PS augstākās aizsardzības un drošības komitejas loceklis un kā tāds esot tiesīgs ieskatīties arhīvos. KGB ģenerālis tomēr arī viņu noraidījis. Nelīdzējusi Brazauska konstatējums, ka Lietuvas teritorija esot pakļauta Lietuvas jurisdikcijai un ka KGB neesot tiesīga iznīcināt dokumentus.

Pēc R. Ozola domām, paredzēta totāla KGB evakuācija, kaut gan nav nekādu noteiktu pierādījumu.

Laikrakstā atrodam vēl šādus rakstus: Padomju Savienības un Austrumeiropas demokrati pulcējas Viļņā, Rietumu politiķi novēros vēlēšanas, Daudzpartiju politika Lietuvā, Lietuvas ekonomiskā neatkarība - reāla vai fiktīva u. t. t.

Šo jauno laikrakstu var pasūtīt, saņemot pirmos 4 numurus ieskatam bez maksas. Viena gada abonentisms ir US \$ 29.-.

Adrese: The Lithuanian Review, c/o Gintasis Krastas, Tilto skg. 8 - 2, Vilnius 232600, MTF - 8, Lithuania.

Ž. ZENTINŠ.

+++++

FORUMS: PĀRDOMAS, VĒROJUMI, PIEZĪMES.

LIELDIENA.

Liieldiena tepat pie durvīm, bet nekas vēl nav darīts! Māte gan solījās Liieldienā ņemt mani līdz uz baznīcu, bet vai tad baznīcā var šūpoties, vai ar olām kaulēties? Lai nu māte darās, kā tā grib, bet man vajaga padomāt par Liieldienām tā, lai tās arī būtu Liieldienas. Aprunājos ar Alīsi un Almu. Jā, Liieldienas jāsvin tā, kā skolotājs teica - ar pūpoliem, šūpolēm un olām, par to mums šaubu nebija, lai māte iet un klausās tos brīnumstāstus, mums tie jau apnikuši. Sadalījām darbus - es apgādāšu pūpolus un iekāršu šūpoles, Alīse dabūs olas, un pa visiem nokrāsosim. Svētdienas rītā apsveiksīm māti ar pūpoliem un krāsotām olām, vai tas nebūs skaisti un liieldieniski?

"Un tad varēsīm šūpoties!" Mazai Elvīrai šūpoles bija vairāk kā viss cits.

10. GRĀMATAS/FORUMS MLB Ziņotājs, 1990.g. aprīlis

Pūpoli apgādāšanas grūtības nesagādāja. Kaimiņu sētas saimniece savā dārzā audzēja ne tikai zemenes, ķiršus un jānogas, bet arī pūpolus. Viņai bija labi kopts pūpolu koks ar lieliem, lieliem pūpoliem. Tos tad pirms Lieldienām apgriezta un nodeva veikalam pārdošanai. Vai tad daži zari vairāk vai mazāk daudz ko iztaisa?

Man bija slepena eja, ko pagaidām zināju vienīgi es. Viens sētas dēlis tā mazliet vaļīgāks. To gan parasti kustināju, kad zemenes un ķirši nāca gatavi, bet pūpoli atradās netālu no zemenēm. Kaimiņu saimniece gan bija varen nikna sieva. Strazdus un puikas viņa nevarēja ciest. Tā kā viņas apsaimniekotā mājā atradās vairāki puikas, mani darbi jeb, kā lielle saka, nedarbi palika neatklāti. Ja kāda zemeņu dobe bija mazliet paretināta, vispirms trūksties dabūja Jānis un Valdis, jo tiem arī garšoja ogas. Ķiršiem mums bija labi sabiedrotie - strazdi.

Zinu, ka tas īsti labi nebija, bet vai tu kaķim vari iestāstīt, lai viņš neķer putnus un peles? Strazdi un puikas nav vainīgi, ja Dievs viņustādus laidis pasaulē. Tad jau drīzāk Dievs ir vainīgs, ja sievai iznāk ogu mazāk kā cerēts. Par pūpoliem nav ko bēdēt, tie nākamgad būs atkal.

Šogad mēs, bērni, gribam Lieldienas, istas Lieldienas. Pūpolus dabūju labu sauju. Iznāca visiem.

Tagad olas. Alīsei mājās bija 6 olas, ko māte apgādājusi Lieldienām. Man jāpiezīmē, ka toreiz viena ola maksāja 7 - 10 santīmi, un tā nu nebija nekāda nieka nauda. Krāsām lietojām sīpolu mizas. Piesējām krāsainiem diegiem dažas augu lapiņas, tā, kā skolā mums to mācīja. Atlika tikai novārtīt. Toreiz tādas elektriskās krāsnis nebija. Ar malku. Labi vien bija. Tur mums nekādu padomu nevajadzēja.

Te nu jāsaka, ka ne viss notiek pēc cilvēka prāta. Dievs laidis pasaulē dažādus cilvēkus, bieži vien stipri pavieglus. Mūsu Alma bija viena no tādām. Skriet, ķert, darīt uz to ātrāko. Kā mēs teicām, "vēja slota". Nav brīnums, ka tādai kāja paslīd vai kur aizķeras. Tā arī šoreiz. Paķēruse sagatavotās olas, kas bija saliktas uz šķīvja, skrēja pie plīts, lai sabērtu katliņā. Klupa. Lai paglābtu olas, piespieda visu šķīvi pie vēdera. Nolikās plakaniski ar visām olām uz grīdas, kad piecēlās - liels dzeltēns, lipīgs traips uz vēdera. Olas un šķīvis drupatās.

Vajadzēja redzēt, kāda Alma izskatījās. Elvira nenocietās un sāka smiet. Un kā lai nesmej, saplēstās olas, kā kāds ķīselis. Iēni pil gar kleitu uz grīdas. Alma stāv ieplētusies, kā no diķa izvilktā vista. Nezin pati ko darīt, raudāt vai smiet. Alīse salēcas no dusmām. Mātes olas, kas bija taupītas Lieldienām, tagad uz Almas vēdera. "Durna kaza!" ir viss, ko Alīse spēj pateikt. Aizskrēja savā gultā un sāka raudāt. Arī man bija sanākušas dusmas. Labi domātā olu krāsošana nu bija cauri viena apdauzīta skuķa dēļ.

"Ko stāvi, kā nopērta vista. Sakopies!"

Alma mēģināja ar lupatu slaucīt kleitu, bet kur nu! Nav jau dubļi, ko var noslaucīt.

"Velc nost un izmazgā!" cita padoma nezināju dot. Arī Alīse bija beigusi pinkšķēt un sāka tīrīt grīdu. To uztīrīt nebija grūti, bet ar kleitu tā lieta tik vienkārša nebija. Kleitu gan novilka, bet arī kreklis un bikses bij ar lipīgo olu baltumu pilnas. Novilka arī tās. Pasviedu Almai divi. "Notīri savu netīro vēderu!" Dusmas bija, un kā lai nedusmojas, ja tāda vēja slota pat pa gludu grīdu neprot staigāt. Vajadzētu kārtīgi sadot pa stilbiem, bet redzot nelaimīgo Almu, arī man sāka nākt smiekli.

"Aiziešu apskatīt, vai mātei nav kāda ola palikusi." Ko citu varēju darīt?

Kad atgriezies ar divi olām, jo mātei vairāk nebija, Alma jau bija izmazgājuse savu štāti un tagad gorījās ar apsietu divi. Nu gan Almu tuvumā vairs nelaidu, lai nesaplēs manas pēdējās olas. Ko tad svētkos bez olām?

Šūpoles iekāru šķūņa durvis. Šūpoties jau varēja, tikai, ja gribēja augstāk palaist, galva sitās pret griestiem. Pāris reizes apdauzīju pakausi. Nē, tāda šūpošanās man nebija pa prātam. Vajadzētu palūgt saimniecei, lai ļauj dārzā ābeles zarā pakārt. Skaidri zināju, ka saimniece ābeles sargā vairāk kā visu. Nebija vērts nemaz runāt, jāiztiek, kā ir. Mazai Elvirai mūsu šūpoles taisni kā radītas. Skuķis tikai gar šūpolēm. Lai jau tiek, vismaz vienam no mums prieks...

Ka tā padomā, Lieldiena nemaz tik slikta nebija. Pūpoli, olas un šūpoles, taisni kā skolotājs stāstīja. Jā, nu ar to krāsošanu mazliet sagāja šķībi, bet tas viss pieder svētku priekam.

A. MEMENIS.

PŪPOLI.

Stāsts.

Dainis bija trimdinieks. Vairākus gadu desmitus dzīvoja savā mājēlē. Svešā zemē, starp svešiem cilvēkiem. Kādu dienu nopirka Čirpīti, dzeltēnspalvainu kanārijas putniņu būrti. Esot no dūšīgas dziedātāju šķirnes, pārdevējs bija ieteicis. Un to nu dziedonītis pierādīja ar uzviņu.

Kādu laiku Dainis bija ilgāki jāslimo. Mazais putniņš kļuva tuvs un mīļš, lielu lielais laika kavētājs. Katru reizi, tikko istabā iespīdēja kāds saules stariņš, tas tūdaļ uzlēca uz būriša laktiņas un pilnu krūti sāka savu dziedāšanu. Tās bija varenas slavas dziesmas Radītājam. Pateicība par skaidrību, saulainās dienas dāvināšanu. Sajūsma dziesmas zilajām debesīm un brīnišķīgajam un dzidrajam gaisam. Mazais spalvu kamoliņš spēja satricināt gaisu.

Bija pagājuši daudz gadu, kopš Dainis bija atnesis putniņu savā mājā. Laiks līdzīgi upju ūdeņiem nemitīgi tecēja bez apstājas uz priekšu. Kādu rītu Čirpiša laktiņa bija tukša. Putniņš sastindzis gulēja uz būriša grīdas. Čirpītis naktī bija nomiris. Grūti bija samierināties ar notikumu. Kā tās daiļums, tāda varena dziedāšana tik pēkšņi varēja pārtrūkt un aplust, it kā tādas nekad nebūtu bijis?

Daiņa sirdī valdīja skumjas. Viņš ietina putniņu zīda papīriņā: svaigumam uzpīlāja kampara spirtu uz papīra malām un ielika kādā stikla burkā. Uzskrūvēja tai emaljētu metala vāku. Putniņu apraka dārzā zem baltā ceriņu krūma, lai tur ziedu smaržā un zaļo lapu ēnā mazais dziedonītis varētu viegli atpūsties.

Katru gadu pienāca jauns Lieldienu laiks. Dainis kautko vēl zināja par dzimtenē piekoptām parašām un izdarībām šajā laikā. Lauku sētās kāra šūpoles un tajās augsti izšūpināja meičas. Par šūpošanu zēni saņēma meiču raibi krāsotās olas. Svešajā zemē neviens šūpoles nekāra. Dzimtenē Lieldienu sestdienā krāsoja olas. Dainis atcerējās kā māte starp sīpolu mizām un olu čaulām bija iebērusi putraimu gaudiņus, kas olas izrotāja ar visādiem punktiņiem un raibumiem. Citām pielikusi kāda izkaltuša ziedīņa lapu vai citu kātiņu, kas atstāja interesantus nospiedumus.

To Dainis darīja trimdā. Viņš sīpolu mizās mokrāsoja vismaz vienu duci olu. Pēc tam ieberza ar sviestu un nopulēja spīdīgas. Šķīvi sakārtotas, tās atnesa Lieldienu sajūtu un iepriecināja ar savu glitumu ikvienu, kas tās uzlūkoja. Pūpoli nedrīkstēja iztrūkt uz Daiņa svētku galda. Tēva mājā tiem arvien bija redzama vieta. Tēvs bija iedēstījis kādu izcilus šķirni saimniecības diķa malā, kur tie auga un ziedēja vareni. Paši pūpoli bija neparasta lieluma, iegareni un mīksti un brīnišķīgi jaukā sudraba krāsā. Miza bija iesarkani brūngana, spīdīga, kā nolakoti sīviešu naziņi. Tādus pūpolus Dainis nekur

citur nebija sastapis un redzējis. Pilsētas puķu veikalos varēja nopirkt pūpolus, bet tie ne tuvu nebija tādi kā tēva mājās. Bija jāiztiek un par katru zariņu bija jāmaksā dolārs. Tos varēja uzglabāt divejādi - ieliekot vāzē vai nu sausus vai ūdenī. Dainis turēja ūdenī. Viņš tos turēja ilgi pēc Lieldienām. Tie uz-ziedēja un kātu galos parādījās garas saknītes. Tas rosināja domu tos iestādīt dārziņā. Ja augtu, būtu citam gadam, tepat pa rokai.

Atrast vietu nācās pagrūti. Nezin' kāda iemesla dēļ baltais ceriņu krūms bija sācis ar ik gadu nīkt. Varbūt tur! Sāka rakt dobumu krūma vidū. Lāpsta atdūrās pret oļu un akmeņu uzbērumu. Par to bija jābrīnās. Lāpsta izcēla stikla burku ar Čirpīti. Tā bija neparasta, negaidīta un pārsteidzoša atkal redzēšanās ar mazo dziedonīti. Bija pagājuši daudz gadu. Viņš atlika burku atpakaļ, iestādīja pūpolu zariņus un aizbēra iedobumu.

Pūpolu rīkstes dzina zaļas lapiņas un atvasītes. Pēc gadiem izauga pūpolu krūms. Un vecās parašas sevi glabāja izjūtāmu svētību.

FREDIS LINDE.

TĪKAMA DISINFORMĀCIJA.

Kāpēc latviešu presē zeļ disinformācija? - Tāpēc, ka sabiedrība vēlas dzirdēt tikai to, ko tā vēlas dzirdēt. Pirms gada rakstīju:

"Latvieši vēsturē un mūsdienās cieš no masīvas disinformācijas. Šī gadsimta trīsdesmitajos gados bijām disinformēti par notikumiem Krievijā un Staļina režīmu. Ejot skolā trīsdesmitajos gados un lasot tā laika laikrakstus, neatceros, ka būtu analizēti notikumi Krievijā. Informācijas trūkuma un noklusētās patiesības dēļ, daudzi četrdesmitajos gados samaksāja ar savām dzīvībām. Daudzi, kas varēja izglābties, ja būtu pareizi informēti, neizglābās."

Kāpēc neizglābās? - Tāpēc, ka tauta vēlējas klausīties tikai to, ko tā bija nolēmusi klausīties. Vai mūsdienās stāvoklis mainījies? - Nē. Par stāvokli mūsu dienās sacīju:

"Latvieši arī mūsdienās ir disinformēti sabiedrība, un šoreiz runāju sevišķi par ārpus Latvijas dzīvojošiem. Notikumi un strāvājumi pasaulē ir sniegti tikai viena, parasti greiza, spoguļa skatījumā. Aizbildinājums, kas tas ir mūsu tautiskais spogulis, negroza lietas būtību. Pasaules notikumi latviešu presē parādās attālināti no realitātes."

Šoreiz apskatīšu Pasaules Brīvo Latviešu Apvienības (PBLA) Informācijas biroja vadītāja disinformācijas rakstu "Latvijas Jaunatnē", 1990. g. 27. 1. Raksts iespiests arī 1990. g. 17. 2. Laiks numurā, Bruklinā, ASV. Šo rakstu izvēlējos kā tipisku pašreizējā laikmeta disinformācijas atspoguļojumu. Tanī izteiktie apgalvojumi un secinājumi neatbilst Radītāja praviešu un Kristus sekotāju izteiktam pasaules skatījumam. Viss raksts ir greizs spogulis, kādā latviešu sabiedrība vēlētos, lai notikumi risinātos. Tas atgādina latviešu publikāciju ievadrakstus Latvijā pirms II pasaules kara, kad apgalvoja, secināja un solīja drošību un "zelta laikmetu". Sabiedrība šādu informāciju vēlējas un tā tika dota.

PBLA Informācijas biroja vadītāja (i. b. v.) raksta nosaukums un galvenā tema ir "Ceļš uz Latvijas neatkarību". Šis viņa ceļš uz neatkarību norisinās pasaulē, kur valdnieks ir cilvēks, nevis Tēva augstākā vara pār cilvēkiem un pār tautām. "Ceļā uz Latvijas neatkarību" Radītājs nav atzīts kaut vai ar vienu teikumu.

Pēc mūsu Tēva noliegšanas Latvijas neatkarības atgūšanā, nākošā disinformācija, kādu sabiedrība vēlas, attiecas uz rietumvalstīm. Izpatikot masām, autors raksta: "Jo rietumvalstis tradicionāli iestājas par cilvēka tiesībām, pie kurām pieder arī tautu pašnoteikšanās tiesības".

Parasti latviešu valodā "tauta" lietots et-

niskas vienības apzīmēšanai. Ne ASV, ne arī kāda cita rietumvalsts nekad nav iestājusies par katras etniskās vienības pašnoteikšanos. Anglijas, Francijas, ASV un citu rietumvalstu augšana bijusi pakļaujot, brīvprātīgi vai piespiesti, etniskās vienības centrālai varai. Būtu jāizvairās rakstīt apgalvojumus, kas nesaietas ar vēstures un tagadnes faktiem.

Nākošā disinformācija i. b. v. rakstā, kādu vēlas latviešu sabiedrība, ir pieņemumā, ka "valsts pamatos ir teritorija, tauta un valsts vara". Uz šādiem maldīgiem formulējumiem ar izrietošām konsekvencēm balstās visa ārzemju latviešu lielāko organizāciju politika. Ceru, ka vadošās personas Latvijā ir izglītotākas sabiedrības zinātnēs un realitātēs.

No kurienes i. b. v. ņem apgalvojumu, ka valsts pamatos ir teritorija tauta un valsts vara? Viņš citē kādu starptautiski maz zināmu politogu Egilu Levitu. Izņemot īsu izvilkumu no Levita runas, viņš nemin avotu. Ja kāds vēlētos pārbaudīt, vai politologs tiešām tā teicis, faktu pareizību nav iespējams apstiprināt. Grūti iedomāties, ka kāds politologs būtu izteicis šādu vēsturiski un zinātniski nepareizu apgalvojumu.

Ļoti reti mūsu dienās kādas valsts pamatos ir teritorija, tauta un valsts vara. Lielāko tiesu moderno valstu pamatos varētu būt iedzīvotāji, valsts vara un teritorija. Mūsu dienās valstis parasti apvienotas vairākas tautas, kā, piemēram, Beļģijā, Holandē, Francijā, Anglijā, Spānijā, Čehoslovākijā, ASV, Austrālijā, Kanadā un citās valstīs. Radītājs vēlas cilvēkiem mācīt kooperāciju - iecietīgu sadarbību vienam ar otru, vienai tautai ar otru tautu.

Vai nebūtu pareizāk, ja PBLA i. b. v. nopietnāk apskatītu Latvijas tautu realitātes apli (Ltra), kurū ignorējot nevarēs atrisināt nevienu nozīmīgu problēmu Latvijas teritorijā.

Laikraksta "ATMODA" 1989. gada 19. decembra angļu valodas pielikumā "Awakening" ievietots garāks krievu rakstnieka Roaldus Dobravenska raksts attiecībā uz Latvijas tautībām. Došu īsu citātu:

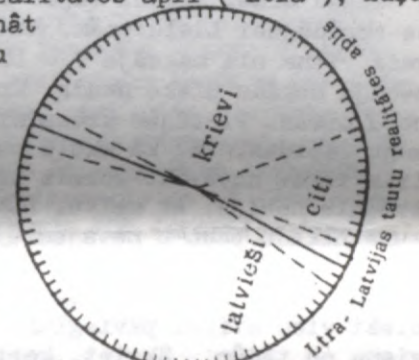
"Ja latviešu vidū ir tādi, kas saredz ienaidnieku katrā krievā, katrā nelatvietī, tie jābrīdina: jūs vediet savu tautu iznīcībā. Baidos, ka ir arī tādi, kas gatavi cīnīties par Neatkarīgu Latviju līdz pēdējam latvietim. Manuprāt, to pat nevar devēt par fanatismu. Tas ir cinisms. Neviens nevar atļauties pusi savas teritorijas iedzīvotāji nosaukt par ienaidniekiem. Neviens nevar atļauties padarīt 100 miljonu kaimiņu zemes iedzīvotājus par nesamierināmiem ienaidniekiem." * 1)

Pareiza informācija. Šo patiesību daudzi latvieši, sevišķi ārzemēs dzīvojošie, nevēlas dzirdēt. Divdesmitā gadsimta latviešu traģēdija balstās apstākļi, ka laikraksti un speciālas organizācijas par savu uzdevumu uzskata aizstāt realitāti ar disinformāciju, tā atņemot sabiedrībai iespēju izšķirties par pareizo rīcību. Ar preses un speciālu organizāciju disinformāciju latvieši palīdzēja gāzt vienu caru, lai tronī nāktu cits, briesmīgāks "cars".

Ar preses un speciālu organizāciju disinformāciju pēc 1934. g. 15. maija, latvieši ligoja un priecājās par labiem laikiem. Pareiza informācija par PSRS notikumiem, kas māca ar radnieku vēstulēm un rietumu kolumnistu rakstiem, Latvijas presē tikpat kā neparādījās. Tā vairumam latviešu nelaime "nokrita no debesīm" pēkšņi, kad stacijās ieripoja sarkanie lopu vagoni.

Pēc tam, kad vagoni aizriboja, prese un speciālu organizāciju disinformācija kūdīja tautu atreibībai. Neievērojot Radītāja likumu, ka tikai viņam pieder atreibība, latvieši piedzīvoja lielāko dzīvā spēka zaudējumu savā 20. g. s. vēsturē.

Pēc II pasaules kara latviešu trimdas prese ar speciālu organizāciju palīdzību disinformēja bēgļus, ka visi drīz atgriezīsoties brīvā Latvijā. Protams, bēgļi to vēlējas dzirdēt un noticēja informācijai. Kad izrādījās, ka ziņas maldīgas, sākās juceklīga

izceļošana katram savā virzienā. Tā neizveidojās latviešu kolonija kādā no mītpu zemēm, ietverot sevi pēc iespējas lielāku skaitu latviešu.

Ja latviešu sabiedrība vēlas nomainīt savu traģisko likteni, tai vispirms jārada suverēni neatkarīga prese. Ja sabiedrība ar abonementiem un fondiem nespēs atbalstīt presi, kas neatkarīga no organizācijām, sabiedrībai draud izirums un iznīkšana. Atbildīga prese nedrīkst pārstāvēt nevienu organizāciju, kaut to mērķi būtu paši cēlākie. Tieši cēlāko mērķu organizācijas būtu sevišķi uzmanāmas. Tās parasti ir lielākās disinformācijas ražotājas.

Kā sabiedrībai mums ir jānācas uzklaut tieši nepatīkamo informāciju. Tā mums ļaus stāvokli labāk saprast un rīkoties ar panākumiem.

JĀNIS PURVIŅŠ JURJĀNS.

* 1) If among Latvians there are people who want to see the enemy in every Russian, in every non-Latvian, then they must be told outright: you are bringing your people toward destruction. I am afraid that there are also people who are ready to battle for an independent Latvia to the last living Latvian. I don't think that can even be called fanaticism. I think that is incomprehensible cynicism. No one can afford to pronounce half of his nation's residents as enemies. No one can afford to turn 100 million neighboring residents into implacable enemies.

DAUDZINĀJUMS UNIVERSITĀTEI.

Brīnīškā evolūcijas likuma ietekmē cilvēce gadu tūkstošos augusi un veidojusies nepārtrauktā ritmā. Šajā procesā dažādo labvēlīgo un nelabvēlīgo ārējo spēku ietekmē izveidojušās vispirms ģimenes, tad ciltis un tautas. Nemitīgā mijiedarbībā ar savu dzīves telpu un tās kaimiņiem, tautas un to garīgie spēki dila nelabvēlīgo apstākļu ietekmē vai arī auga labvēlīgos apstākļos. Tā izveidojās lielas un mazas tautas, kas organizējās lielākās vai mazākās valstīs.

Latviešiem liktenis lēmis būt mazai tautai un lielāko savas eksistences laiku būt kaimiņu tautu valšķu sastāvdaļai. Savā valstī latviešu tauta dzīvojusi tikai neilgu laika posmu no 1918. - 1940. gadam.

Dzīves talpā, pie Baltijas jūras, mūsu mazā latviešu tauta visos nebrīvības un it sevišķi brīvības gados ir nemitīgi kalusi savus gara ieročus un cīņusies par savu eksistenci un patstāvību. Arī grūtos apstākļos maza tauta var radīt lielas garīgas vērtības. Par to liecina mūsu tautas gara mantas un mūsu kolosālais tautas dainu krājums.

Praktisko dzīves ziņu apgūšanai mūsu tautas dzīves telpā tika izveidotas skolas un augstākās mācību institūcijas. To starpā arī mūsu ALMA MATER - mūsu Latvijas Universitāte.

Šīm mācību iestādēm bija liela nozīme tautas ekonomiskā līmeņa straujai augšanai brīvvalsts laikā. It sevišķi skaudri savas universitātes un tajā gūto zināšanu nozīmi izjuta tā tautas daļa, kas II pasaules kara noslēgumā atstāja savu zemi. Nonākot Rietumu demokrātiju dzīves telpā un kļūstot par svešo elementu citu tautu kulturālā un ekonomiskā vidē, trimdas latviešus ierāva nemitīgā cīņā par savu garīgo un fizisko eksistenci.

Šajā cīņā vieglāk bija pastāvēt tiem, kas varēja svešā vidē pielietot mūsu universitātes zinību smēdē kaltos ieročus.

Tādu latviešu bija daudz. Drīz vien inženierzinātņu profesionāli ieslēdzās Rietumu ekonomiskās sistēmas preču producēšanas un sadalīšanas ciklā. Preču ražošanas vienīgā lielākā problēma bija, kā iztukšot ar kvalitatīvām precēm pārpildītos veikalus un noliktavas. Daudzi inženier-techniskie tautieši kļuva administrātori un vadītāji. Lielo koncernu pētniecības laboratorijās latvieši palīdzēja bidēt zinātņu aizkaru uz vēl neizpētīto un neapzināto eksistences jomu.

Ar Vecvagaru viss jau bija iepriekš norunāts. Viņš prata angliski. Lieta likās pavisam vienkārša: jāuzņem tieši sakari ar Rietumu sabiedrotu vadībām. Krievi atradās pavisam tuvu. Pēc garā nakts pārgājiena, atstājot liesmās Zālfeldu, slēgtā ierindā izsoļojām cauri Buchholcas miestam. Ziemas naktī viss likās pamiris. Sudrabots priekšā vizēja ceļš. Sarunājamies pusbalsī. Pusbalsī skanēja arī komandas vācu valodā. Tikai mūsu sakarnieks nekur nebija redzams. Kādreizējais vidusskolas skolotājs nesāja mūsu, gaisa palīgdienesta zili-pelēko tērpu. Atšķirībā no pārējiem, viņa uzplečus rotāja divas sudraba zvaigznes. Zemākiem vācu virsniekiem šī militārā pakāpe nekad nekluva īsti skaidra. Sarunā ar mums, zēniem, sakarnieku vienmēr apzīmēja par "mūsu uzticības vīru". Bet, vienmēr ar savādu smīnu sejā, kas lika saprast visu, tikai ne vārdos teikto.

Trimdas tautieši drīz vien atskāra, ka zināšanas ir liels kapitāls, kas nedilst, nebojājas un ka neviens tās nevar atņemt. Tādēļ pirmais mērķis svešumā mītošajiem bija skolot savu jauno paaudzi. Šo centienu rezultātā radās jauna latviešu inteligences paaudze, kas pārspēj visas iepriekšējās.

Apalos skaitļos izsakoties, varam teikt, ka 10 % no latviešu tautas, kas atstāja tēvzemi, izaudzināja 10 reizes vairāk akadēmisko mācības spēku kā mums bija Latvijas Universitātē 1939. gadā.

Šie skaitļi drāmatiski liecina par mūsu tautas garīgo vitalitāti, tās spējām pārvarēt fiziskus šķēršļus, censties pēc gara gaismas un ne tikai sasniegt, bet arī pārsniegt citas lielas tautas.

Liela pateicība par to pienākas mūsu ALMA MATER, mūsu Latvijas Universitātei, kas ir plaši pazīstama visā pasaulē un kuŗas vārdam ir laba slava praktisko profesiju jomā, akadēmiskā un pētniecības darbā. Daudzi, dzimteni atstājot, nevarēja paņemt līdz savus akadēmiskās piederības dokumentus. Pietika pieminēt Latvijas Universitātes vārdu un durvis atvērās, lai darbā pierādītu savas pējas un zināšanas.

Kā viens no daudzajiem Latvijas Universitātes absolventiem, es cienībā pieminu un atceros tos mācības spēkus un profesorus un universitātes vadību, kas gudrībā un tālredzībā vadīja Latvijas Universitāti, lai cauri kara vētrām, neparedzētiem šķēršļiem un grūtībām mums dotu garīgo spēku un izturību. Tā deva jaunām paaudzēm pūrā līdz to sēklu, kas uzdīga un kas nākotnē vadīs mūsu tautu pa ceļu uz skaistu un laimīgu dzīvi.

HERMANIS VILKS.

UN PASAULE RAKSTĪJA MIERA VĒSTURI ...

Ar Vecvagaru viss jau bija iepriekš norunāts. Viņš prata angliski. Lieta likās pavisam vienkārša: jāuzņem tieši sakari ar Rietumu sabiedrotu vadībām. Krievi atradās pavisam tuvu. Pēc garā nakts pārgājiena, atstājot liesmās Zālfeldu, slēgtā ierindā izsoļojām cauri Buchholcas miestam. Ziemas naktī viss likās pamiris. Sudrabots priekšā vizēja ceļš. Sarunājamies pusbalsī. Pusbalsī skanēja arī komandas vācu valodā. Tikai mūsu sakarnieks nekur nebija redzams. Kādreizējais vidusskolas skolotājs nesāja mūsu, gaisa palīgdienesta zili-pelēko tērpu. Atšķirībā no pārējiem, viņa uzplečus rotāja divas sudraba zvaigznes. Zemākiem vācu virsniekiem šī militārā pakāpe nekad nekluva īsti skaidra. Sarunā ar mums, zēniem, sakarnieku vienmēr apzīmēja par "mūsu uzticības vīru". Bet, vienmēr ar savādu smīnu sejā, kas lika saprast visu, tikai ne vārdos teikto.

Mūsu Latvju jaunatnes organizācijas (L. J. O.) pārstāvis Vecvagaris nebija redzams arī nākamā dienā. Laikam vācieši kaut ko saoduši. Daudz par viņu tomēr neraizējamies, jo notikumi sekoja straujā secībā.

Zēni zināja darāmo. Atradamies pirmajās līnijās. Bija pienācis izšķirīgais brīdis. No mūsējiem neviens nešāva. Liekas, to nedarīja arī

mums piekomandētie vācieši. Ugunskārtas dedzināja muguras. No tankiem nepārtraukti šāva uz vācu ciemu, kas atradās zemāk mūsu aizmugurē. Amerikāņu gūstā kritām 23. martā. No Tiringijas smagās armijas mašīnās mūs veda rietumu virzienā.

Aukstā pievakarē piestājām pie vecām, pamestām dzirnavām. Gaŗa auguma "S.G." izlases vīri mūs apšārgāja. Tuvumā uzstādīja smago loŗmetēju. Sargs grozīja stobru, pārbaudīdams, vai visa mūsu rinda sasniedzama. Desmit soļu attālumā no dzirnavu mūra mums lika rakt grāvi. Zem sniega zeme bija sasalsusi, cieta. Un melnas bija mūsu domas. Strādājām sviedriem vaigā, savā starpā mēpārmainīdami ne vārda. Pēc labas stundas, kas vilkāš kā nepielūdzama mūŗība, darbs bija veikts. Pār apkārtni krita zilgana novakare. Drīz melna nakts izklāš biezu segu. Un ēnu rotaļu pārtrauks dienas spēle ar gaismu.

Amerikāņu virsnieks komandēja vāciski. Nostājāmies slēgtā ierindā līdzās melnajam atvērumam sniegā. Un... ievilkām dziļi elpu. Sekundes stiepās gaŗumā, kā pati dzīve!... lūkojamies aukstajā metala stobrā un vīrā aiz tā. Pagāja vairākas minūtes. Beidzot atskanēja komanda: jaukt ierindu! Kāds neiedomājams atvieglinājums, kad visi bijām pārliecināti, ka mūsu stundas jau skaitītas. Gaŗais grāvis sniegā bija izmantojams kā higieniskā vieta. Pamestajā stūrītī meŗa ielokā uzturējamies vairākas dienas. Tālāk ceļā sastapām kaŗa transportmašīnas. Visas stāvgrūdu pilnas ar franŗu strādniekiem. Tie priecīgi atgriezās uz nesen atbrīvoto dzimteni. Vēlāk redzējām arī beļŗu un holandieŗu transportus. Lepni māja ar savu zemju kaŗoŗiem. No rokas norāvu nacionālo krāsu lenti. Māju ardievas laimīgajiem aizbraucējiem.

- Esam latvieŗi! - saucu. Vācu kaŗavīrs, kas atradās blakus, mani drūmi uzlūkoja, bet neteica ne vārda.

Pēc vairāku dienu nogurdinoŗa brauciena beidzot bijām nonākuŗi Rietumvācijā. Mūs, latvieŗus, novietoja vienā no daudzajiem dzelozdrāŗu aizgaldiem. Bet, pirms tam, pie ieejas vārtiem aptīrija ienācējus. Atņēma visu, arī labu ŷūksni pierakstītu un vēl nepierakstītu burtnīcu, kur dienas grāmatas veidā bija atzīmēta latvieŗu gaisa palīgdienesta pirmās rotas kaŗa "ikdiens".

Ar katru dienu ieradās jauni "bezpajumtnieki". Auga arī mūsu pulciņš. Bez gaisa palīgiem, mūsu skaitu kuplināja pāris vecāki latvieŗu virsnieki un vairāki 15. un 19. divīzijas kaŗavīri. Pēc dažām nedēļām pēdējos no mums atšķīra. Blakus aplokā uzturējās ungāri dzeltenās jātņieku biksēs. Viņi sevi apzīmēja par maŗiāŗiem. Valoda bija par ŷķēmsli, lai mēs saprastos. Vieskaļākie savā nodalījumā bija vācieŗi. Seviŗķi ēdienu reizēs.

Dienas vilkāš gausi. Drebinājamies aukstumā, jo dzīvojām un gulējām uz kailas zemes. Vēl maija sākumā rītos ūdens bija sasalis mums līdzās skārda bundŗā.

Bad-Kreucnachas nometnē bija augusi, pletusies plaŗumā. Vakaros elektrisko spuldŗu gaisma, kas apzīmēja nometnes ārējās kontūras, izdzīsa tālumā. Kaŗa gūstekņu skaitu rēķināja uz simts tūkstots dvēselēm. Naktīs bieŗi no sargtorņiem sausi sprakstēja loŗmetēji. Starp dzelozstieplu ruļļiem, agrajā rīta gaismā, redzējām vācu formās tērptas cilvēku paliekas. Daŗi neizturēja ilgstoŗo ieslodzījumu un sabruka savās asinīs. Reizēm tur gulēja visu dienu. Mūsu skatam tā jau bija kļuvusi par ikdienīŗķu parādfību.

Pienāca astotais maijs. Aiz nometnes, amerikāņu izvilktajos skaŗrupos skanēja kāda no ierastajām melodijām. Negaidot iestājās straujš klusums. Nometnē lēnām pieauga klusa murmināŗana. Tad izvērtās tūkstotsbalsīgā skaŗu jūrā. No jauna skaŗrupi pārspēja visu. Runāja admirālis Dēnice vācu valodā. Parakstīta Lielvācijās kapitulācija. - Miers! ... Miers!... gavilēja amerikāņu kaŗavīri. Un gavilēja visa pasaule.

Kur ir tas miers?... zemē sakņupis, rūgti raudzāju. Un tā jautāja daudzi tūkstoŗi kaŗa gūstekņu nometnē un ārpus tās. Ar mieru vajadzēja nākt brī-

vībai... Kur bija tā apsolītā, ilgi gaidītā brīvība? Nometnē visi zinājām, ka Latviju pārphudinājusi Sarkanā armija. Vismaz viens punkts jāpieraksta amerikāņu labā, ka neatstāja mūs krievu pusē.

Nākoŗajā dienā, vēl neskaidrā rīta gaismā, mūs, latvieŗu zēnus, pārsteidza vēl neredzēts skats. Vietējās stacijas meŗglojumā, pāris simts metrus aiz ŷoga, uz vientuļām slīdēm stāvēja gaŗa vagonu rinda. Sarkanu kaŗoŗu meŗš pamīŗus mainījās ar Staļina un Ņepina bildēm. Visi bijām uztraukti, galīgā nesapraŗanā un apjukūŗi. Tas taŗķu nebija iespējams, vienkārŗi neticējām baŗmām. Uz izskaidroŗumu nebija ilgi jāgaida. Ap pusdienas laiku ieradās neliela krievu virsnieku grupa amerikāņu pavādfībā. Nāca tieŗi uz mūsu novietni. Kāds amerikāņu virsnieks vācu valodā pavēlēja visiem salasīties vienkopus. Biedri vēloties ar mums runāt. Viens no krievu baŗa panācās pāris soļus uz priekŗu.

- Zēni, ko jūs te nīkstat noplukuŗu faŗistu starpā? - sacīja skaidrā latvieŗu valodā. Ilgs klusums. Pārsteigti nesapraŗanā lūkojamies uz krievu tērpu ar latvisko mēli.

- Biedri, jūsu atbrīvotā dzimtene gaida savus dēlus, - atsāka vēlreiz.

Visvaldis nenocietās. Mūsu straujais, izskatīgaŗis Visvaldis nostājās runātājam pretī.

- Un tu, kas tik smuki dziedī, kas tāds esi? - turpināja aplūkot otru kā sen neredzētu brīnumu.

- Esmu Lapenis, nāku kā jūsu pārstāvis... -

- A aaa Lapenis... tā. Lapenis?... un dzimis no tīras latvieŗu mātes? Pēc tavas valodas sprieŗķu. -

Mūsu, par faŗistu nosauktās grupas pārstāvis runīgaŗam biedram neļāva pabeigt. Un straujā kustībā viņējās puses pārstāvim no krūtīm norāva rūpīgi veidoto partijas nozīmi. Ar izplēstu drēbes gaŗalu, kā nenozīmīgs metalla gaŗals, tā gulēja zemē pie mūsu kājām. Tuvu atskanēja spaldzīgs pistoles ŷāviens. Visvaldis, ievainots, lēnām sabruka līdzās komūnistu partijas zīmotnei. Tā pieņēma asins sārtumu.

Viss bija risinājies tik strauji, ka laba uztraukto skatītāju daļa neredzēja asiņaino drāmu. Vēl ievēroju, ka pāŗējie krievi, pistolēm rokās, savā vidū ieslēdza biedru komisāru. Nometnes sargi ar ŷauteņu laidnēm mūs "ŗoti piesardzīgi" bīdīja atpakaļ. Amerikāņu virsnieku un kaŗeivju pavādfīta, krievu miera komisija steīgā atstāja gūstekņu nometni. Visvaldi nestuvēs aiznesa sargi.

Tikai pēc vairākiem mēneŗiem uzzināju, ka tanīs dienās līdzīgs vilciena sastāvs uz brīdi pieturējās Hanavā. Tani no franŗu zonas uz plaŗo dzimteni ar varu aizrāva simts piedesmit gaisa izpalīgu. Tas notika tanīs dienās. Un, protams, visas pasaules miera labā.

Uz rīdens pusi Bingenā ienāca franŗi. Viņķu pāŗvaldē tīka ieskaitīta arī Bad-Kreucnachas kaŗa gūstekņu nometne. Krieviem vairs latvieŗu zēnus neizdeva. Toties visus mūsējos, kas vēl bija palikuŗi ieŗogojumā, nosūtīja darbā uz Āfriķķu. Daŗi neizturēja un "brīvprātīgi" pieteicās āŗzemju leŗģionā.

KĀRLIS ŪDRIS.

• No Atmiņu gaŗā ceļa mazām piezīmēm.

FILATĒLIJA UN POLĪTIKA.

Par ŷķo nodarbību kādreizējais Latvieŗķu Filatēlistu Apvienības goda biedrs, diplomāts un zinātnieks nelaiķķis prof. Dr. A. Spekke reiz rakstīja:

"Filatēlija ir nodarbība nevien mājās, bet arī starptautiskā plāksnē un tādēŗķadi spēj izcelt latvieŗķu vārdķu sveŗos ļaudīs, resp., veicina krietnu propagandas darbu latvieŗķu tautai par labu. Par to Latvieŗķu Filatēlistu Apvienībai un visai latvieŗķķu filatēlistu saimei brīva-

jā pasaulē pienākas jo liela atzinība." Ne jau visi tā domā. Ir dzirdētas runas un piezīmes, ka filatēlisti sākot nodarboties ar politiku, un tas nu tiem nepavisam nebūtu jādara. Nav jau pirmā reize, kad šāda plāpāšana notiek. Tā bija arī pirms 35 gadiem, ka sākām dibināt savu organizāciju.

Pagadījies, ka esmu LFA darbā iesaistījies jau no organizāšanās laika. Tā nu zinu, ar kādu rūpību un mērķtiecību mūsu dalībnieki gatavo Latvijas pasta dokumentu un pastmarku klāstus, piedalās gan mazāka, gan lielāka apmēra un pat plašās starptautiskās izstādēs un gandrīz vienmēr saņemot augstākos (Grand Prix) apbalvojumus.

Vai esat kādreiz apmeklējuši filatēlistu izstādes, kurās izstādītas Latvijas pastmarkas un pasta dokumenti? Mums te, Toronto, ik pa 3 gadiem notiek ar igauņiem un lietuviešiem kopēji rīkotas filatēlijas izstādes. Cik latviešu ir tās apmeklējuši? Vienmēr tanis daudz redz igauņu un lietuviešu. Mūsu cilvēki ir retums. Tā 1988. gada 23. un 24. aprīlī lietuviešu namā, Toronto, notika kārtējā Baltijas tautu filatēlijas izstāde, kurā J. Ronis ieguva kā zelta, tā sudraba (Grand Prix) apbalvojumu par latviešu pasta dokumentu, zīmogojumu un pastmarku klāstiem, kas bija izvietoti uz 90 albūma lapām. Daudz bija kaimiņu tautu apmeklētāju, bet latviešus redzēju maz.

1967. gadā, Amsterdamā, Holandē, notika starptautiska filatēlijas izstāde "Amphilex 67". Par to kāds bijušais Latvijas armijas virsnieks, aktīvs latviešu pastmarku un pasta vēstures pētnieks, netaisījis V. Likters rakstīja (laikrakstā Latvija, 1967. g. 10. 6.):

"Lielā Amphilex 67 izstāde kopā ar pasta zīmju tirgotāju stendiem aizņēma 1/2 km garo halli līdz pēdējai vietai. Starp uzstādītiem 4,448 ielogiem ar pasaulē vērtīgākajām un retākajām pastmarkām un pasta vēstures dokumentiem un reprezentācijas ielogiem, bija arī 4 novietnes uz 32 ielogiem ar Latvijas pasta zīmēm, sākot jau ar 17. g. s. sākumu un pastmarkām. L. Liepnieka, no Latvijas, kolekcijā bija parādīta pasta satiksmes attīstība Vidzemē no 1769. - 1857. gadam ar toreizējiem zīmogojumiem uz vēstulēm un citiem pasta dokumentiem. Šis stands bija uzstādīts ar Padomju sūtniecības starpniecību. Pats Liepnieks nebija sastopams.

Jans Poulie, holandietis, kurš jau 1919. g. bija viens no lielākiem Latvijas kokmateriālu importētājiem, kad iepazinies un iemīļojis Latviju, sācis krāt un veidot Latvijas pastmarku kolekciju. Izstādītā kolekcija rādīja, ka viņš uzdevumu veicis godam. Tā rādīja, t. s., priekšfilatēlijas (kad pastmarku vēl nebija) posmu ar pasta zīmogojumiem 18. un 19. g. s.. Bija plašs un specializēts Latvijas pastmarku klāsts par visu Latvijas neatkarības laiku. Viņa kolekcija dažādās izstādēs saņēmusi augstākās godalgas.

H. fon Hofmana (Rietumvācija) kolekcija rādīja bagātīgu priekšfilatēlijas laikmeta klāstu no zviedru, Kurzemes hercogistes, cara laikiem, t. s., Cēsu aprīņa pasta darbību. I pasaules kara un arī vēlākus laikus, ieskaitot retās Liepājas un Smiltenes izdevumus.

J. Hermanis, Dānija, rādīja senus un vienreizējus pasta dokumentus.

Kā vecākais pasta darbības dokuments minētais Latvijas klāstos bija zviedru gubernatora E. Erichsona vēstule, pārsūtīta no Rīgas ar ķēnišķīgo zviedru pastu, apzīmogota 1637. g. 15. 5. Par Rīgas tirgotāju sakariem ar rietumzemēm liecināja kāda 1783. gadā Rīgā zīmogota vēstule uz Ģenti. Līdzīga vēstule 1824. gadā sūtīta no Rīgas uz Londonu. Vecie pasta dokumenti liecina par ievērojamu to laiku baznīcas ietekmi uz sabiedrisko un valsts dzīvi. Tā kāda 1778. g. 6. 9. konsistorijas vēstule ar Jelgavas pasta zīmogu rādīja, ka kādreizējā Polijas ķēniņa kroņa vietā pasta zīmogā redzamas hercogistes insignācijas,

kas liecina par hercoga lielo ietekmi hercogistes politikā. Kāda Burtnieku pastorāta vēstule no 1807. gada 26. februāra liecināja, ka baznīcai bijis jāpiedalās pasta ceļa un ēku būvē un uzturēšanā. Par 3 1/2 hakeniem Brupniecības kasē Rīgā iemaksāti 2 rubļi un 60 kapeikas.

No jaunākiem laikiem raksturīga bija I pasaules kara, Latvijas divīnāšanas un atbrīvošanas laika pasta dokumentācija ar pastmarkām, provizorijām un zīmogojumiem. Liepnieka klāstā izcēlās padomju iebrukuma pasta dokumentācija no 1919. gada pirmās pusēs. Vācu okupācijas posmu raksturoja Deutsche Feldposta zīmogojumi un Ob. Ost. izdevumi. Bermonta laiku, krievu rietumarmijas izdevumi un Jelgavas un Elejas zīmogojumi un cenzūras atzīmes. Kāds Kurzemes divīzijas kareivis 1919. gada 13. septembrī no frontes raksta Jutem Durbes pagastā. Bija redzama kāda Landesvēra vēstule, datēta 1919. g. 15. 7. kara ministrijai Berlīnē un kāda Vilhelma Purviša vēstule no Rīgas uz Kopenhāgeni 1921. g. 25. 8.

Sekojošā chronoloģiski pasta darbības attīstībai izstādes klāstos varēja redzēt priekšā noliktu Latvijas vēstures gājieni - cauri gadu simteņiem, no vidus laikiem līdz pat mūsu dienām. Par visjaunākiem laikiem to sevišķi krasi parādīja Liepnieka klāsts, kur eksponāti rādīja Krievijas un padomju varas domināciju pār mūsu zemi. Amphilex 1967, kā tīra filatēliska skate, tomēr parādīja, ka filatēlija ir viens no pasaules uzskatu un politiskās cīņas līdzekļiem starp Austrumiem un Rietumiem.

Cipā par Latvijas brīvību un neatkarību līdz ar to neatņemama vieta ir arī latviešu filatēlistiem, kas ar saviem mērķtiecīgi sagatavotiem klāstiem iziet šajā cipas forumā. Latvijas pastmarku un pasta dokumentu krājēji un pētnieki nav vairs tikai mazo, krāsaino papīrīšu krājēji, bet aktīvi trimdas līdzgaitnieki.

Turpmāk lielajās starptautiskās filatēlijas skatēs jāiziet latviešiem pašiem ar saviem klāstiem, jo arī filatēlija ir kļuvusi par politiskas cīņas arēnu."

Tā, lūk, par latviešu pasta dokumentu un pastmarku krājēju darbību un sasniegumiem, vispār par mūsu darbības nozīmi, rakstīja vecs un piedzīvojis latviešu filatēlists. Viņa vairs sen jau nav starp dzīvajiem, un pamazām aiziet arī citi, piedzīvojumiem gan bagāti mūsu draugi. Pamazām pienāk kāds vidējās un pat jaunākās paaudzes krājējs, bet mēs, vecie, ļoti labprāt redzētu, ka šādu pienācēju būtu vairāk.

Mans un tāpat visu pārējo aicinājums, ja vien Tev, lasītāj, kaut kas interesē par mūsu bijušo valsti, tās dokumentāciju pasta dokumentos un pastmarkās, esi vienmēr laipni aicināts un mīli uzņemts latviešu filatēlistu saimē.

K. STRAZDIŅŠ.

Seko daži autora atsūtīti pasta dokumentācijas paraugi:

Jans Poulie

Rīga

INFORMĀCIJA, EKONOMIJA, SABIEDRĪBA

Baltijai ir pilnīgi jāatbrīvojas. Atkabinoties no svešas sistēmas 'plānotāju' mākslīgas, ar varu uzspiestas noteikšanas, izejot no reālu spēju un vajadzību aprēķina—Baltijas tautām pašām jāizlemj jaunus politiskās un ekonomiskās attīstības virzienus, jāskatās nākotnē. Pieņemsim, ka tas nozīmētu smagās rūpniecības sektora strauju samazināšanu, iedzīvotājiem un videi nodarīto bojājumu ārstēšanu kā neatliekamu prioritāti. Veselīga tauta veselīgā vidē—vai tas neatgādina komunistu likvidēto skautu moto: veselīgs prāts veselīgā ķermenī?— ir ne tikai loģisks mērķis, tas ir vienīgais mērķis.

To sasniegt, pat pret to sniegties nenāksies viegli. T.s. 'socialisma netīrie rēķini', Austrumeiropas režīmiem izputot, tikai tagad sāk parādīties dienas gaismā. Forsētā, neatbildīgā 'lielrūpniecība', ar kuru bija domāts 'panākt kapitalistus', atrodas tehnoloģiskā, saimnieciskā un morālā bankrotā. Ungāru vīriešiem piesārņošana atnesusi isāko caurmēra mūža termiņu Eiropā. Polijā 2/3 upju ūdeņi ir tik caurēdoši, ka pat rūpnīcas tos nevar lietot; 50% koku smagi ievainoti, vēl 17% bojāti; studentu 10-15% chroniski slimi. Vistulas aptīrīšana vien prasīs \$1 biljonu. Austrumvācijas 'paraugsocialisma' mēslu apkopšana (upju 80% saindēti; 37% koku smagi bojāti, vai beigti; pilsētu elpojamais gaiss 50 reizes sliktāks, kā drošības normas atļauj)—\$150 biljonus. (Bet daiļslidotāja Katerina Vite sūdzās, ka revidētu prioritāšu tvērienā 'lielais sports nedos tik labus rezultātus'...!) Padomju Savienībā: 100 lielas pilsētas ar nopietnu elpojamā gaisa krīzi; gandrīz visas upes upes nāves agonijā, tāpat Arālijā; 50% koku bojāti. Sulfura mākoņu migrācija pāri robežai iznīcina Somijas mežus. Rīga gāž neaptīrītus atkritumus Daugavā (bet Rubika kuģim naudas netrūka). Gauja, Lielupe—un jūras līcis, kurā bīstami spert kāju. Ventspils, kur bērniem izdala gāzmaskas, Sloka, Ogre. Lietuvā 8 no 10 nāves gadījumiem pieraksta piesārņošanai. Cik vēl Černobilu (līdzīga dizaina reaktoru ir 17) draud?

Visur—arī 'trešā pasaulē'—tie laiki ir cauri, kad varēs fabriku uz buidui uzstādīt, ievest izejvielas un darba spēku, izvest ražu, un atstāt atkritumus. To cilvēki vairs necieš un viņu naida un nicināšana pret tādu rīcību nāk un nāks vēl atpakaļ procentos. Ir jārikojas daudz atbildīgāk, saudzīgāk, gudrāk—ne tikai rūpniecību novietojot tur, kur izejvielas un darba spēks netrūkst (reizē samazinot transporta 'prasības'), ne tikai 'ražošanas cenā' jau laicīgi ierēķinot aptīrīšanas un detoksifikācijas izdevumus, bet arī pārejot uz 'tīrāku ražošanu' (ietverot automatizāciju, robotus, datorus) un uz 'smadzeņu darbu' vispār.

Kāda iezīmējas tāda 'smadzeņu darba' vide?

Vispirms—te nav runa par fantāziju, vai 'tālu' nākotni. Apmēram divarpus simts gadu posmā rietum pasaule izkāpa no agrāriem laikiem, smagi gāja cauri netīram rūpniecības posmam un tagad arvien ātrāk iekārtojas 'informātikā': trīs īstas darba dzīves revolūcijas. Pāreju uz mechanizāciju iesāka Vata tvaika motors, bet uz informātikā—dators. ASV-tu laukus šodien apsaimnieko apm. 3% darba spēka; vairāk, kā 50% jau strādā t.s. 'informācijas un pakalpojumu' jomā, kas arī ienes vairāk, kā 50% valsts ražas. Tāda darba spēka sadale raksturo 'attīstītu' sabiedrību; turklāt, darba 'roku' pieprasījums pakāpeniski samazinājas, bet robotu un datorprogrammu aug.

Pierakstītā vēsturē tieši pēdējie 50 gadi var lepoties ar pusi no visa kopskaita zinātniekiem un atklāsmēm—mēs sēžam uz informācijas raķetes!

Kas pārmaiņas dzen? Aiz jau minētās brutālās 'vecās

technoloģijas' forsēšanas rēgojas neatjaunāmu izejvielu trūkums. Tad dārgais darba spēks: 'pa vecam' strādājot produktu un pakalpojumu cenas iznāk tik augstas, ka veiklāki konkurenti tās sit pušu. Brīvā tirgū intensīva sacensība risinājas globālā mērogā; no tās nav kur slēpties un tikai mākslīgas ekonomijas var palauties (cik ilgi?) uz brāķa patēriņu pašmājās. Tāpēc 'nacionālas stratēģijas' un starptautisku firmu 'produktu mandāti' steidzīgi orientējas ez eksportu. Bet pārmaiņām īstos pamatus liek 'jaunās' tehnoloģijas—mikroelektronika, datorizācija.

Tām 'jaunās' nav rotaļīgs, vai labu vs. sliktu īpašību apzīmējums: mikroprocesors vēl nav pilngadīgs (tikai 15 gadus vecs), personīgiem datoriem tikai 5-6 gadu nopietna vēsture. Bet brīnumus, kurus reiz veica pukstošu kabinetu pilna istaba balti ķitelētu priesteru aizgādībā, tagad var panākt ar mazu, neuzkrītošu kastīti, kas mierīgi sēž un rūc rakstāmgaldā. Tas, savukārt, pateicoties 'rēķināšanas jaudas' strauji krītošām cenām: viens procesora MIPS (million instructions per second) 1986. gadā prasīja \$5500 ieguldījumu; trīs gadus vēlāk tikai ceturto daļu—\$1300; pāris gadu laikā paredz \$250 kā normālu 1 MIPS cenu. 'Čipi' vairs nav kas eksotisks, dārgs, tikai speciālām—militārām, zinātniskām—vajadzībām nozīmēts un ražots. Tie tagad ieiet ne tikai datoros, bet arī telefonos, plītes, ledusskapjos, automašīnās: sāk runāt par 'inteliģentām ierīcēm'.

Arī tālāk netrinām fantāziju. ASV-tīs šobrīd lieto personīgo datoru 90 miljonus, vienu uz katriem diviem strādniekiem (vienalga, vai 'baltas', vai 'zilas' krāsas); ap 1994. gadu paredz 1:1 attiecību darba vietās—tik strauji notiek 'pārkārtošanās'. Tur šis 600,000 lokāltīkli ar pievienotiem datoru 15 miljoniem. Centīgs datorists var piezvanīt vairāk, kā 2000 publiskām datu bazēm—par valdības, akadēmiskām, firmu privātām un militārām nemaz nerunājot. Aug to tīklu skaits, kas abonētājiem ļauj pieslēgties vai visur pasaulē, un megafirmas pāri robežām izveido lielas, slēgtas saziņsistēmas. Visas pasaules biržas tagad ir elektroniski savienotas un pāri to darījumiem saule nekad nenoriet. Elektroniskais pasts gadā apgroza ziņojumu 3 biljonus (un ir nopietns drauds 'papīra pastam'), 1992. gadā paredz 16 biljonu ziņojumu 'satiksmi'. Datorprogrammu tirgus apgroza \$50 biljonus gadā (tam ASV-tīs ražo 70%, tajā pērk 52%). Runa, tātad, ir par informācijas ātru, precīzu vākšanu, apstrādāšanu un apgrozību kā galveno globālas ekonomijas dzinēju—un proaktīvu informātikas vadītu rūpniecību, nevis reaktīvu ziņošanu par notikumiem' tajā.

Tāda 'infosatiksmē', savukārt, uzliek jaunas un papildus prasības visai saziņtechnikas infrastruktūrai—tai jānes ne vien 'balsis un bildes', bet arī dati. Vecas telefonsistēmas ir bieži vien infotīklu traušlākā, niķīgākā sastāvdaļa: ja mēs sarunas partneri labi nedzirdam, tā ir viena lieta—bet ja 'līnijas' traucējumi ievēd datu satiksmē nopietnas kļūdas, tas ir pavisam kaut kas cits! Talkā nāk jauni satelīti un šķiedru optikas tālsatiksmes tīkli—sacensoties tieši drošības un skaidrības solījumos, pat garantijās. Tātad 'lētākam' vairs nav nozīmes, bet notiek sacensība par kvalitāti—jo apziņa aug, ka informācija un tās apgrozība ir izšķirošs t.s. 'sekmju faktors' visos pasākumos.

Šodien datora ekrānā zīmēts musturs vada stelles. Datorā veidots jaunas automašīnas dizains arī dod izejvielu samērus, daļu sarakstu, ražošanas cenu—un aprēķina iespējamus variantus. Tad—vada fabrikas robotus. Jauna pakalpojuma piedāvātājs var datu bāzēs salīdzināt savējo ar konkurentiem un ātri pieteikt maiņas. Rokgrupu dalībnieki izmaina partitūras 'pa

¹ Kontrasts: visā PSRS var saskaitīt labi, ja 400,000 personīgos datorus.

drāti'. Informācija ir katra jauna pasākuma stratēģiska *sastāvdaļa*. Informācijas kvalitāte ir bieži vien izšķiroša uzņēmības un riska aprēķinos, jo viss ātri mainās: piedzīvojam arvien īsākus produktu un pakalpojumu piedāvāšanas-novākšanas ciklus. 'Infobagātība' nosaka sekmes, labklājību—jo brīvā tirgū garantiju nav, nākošais sāncensis var būt gudrāks, atjautīgāks informācijas izvēlē un izmantošanā, piem., citu kļūdas neatkārtos, no tām 'mācīsies'. 'Infonabadzība', no otras puses, ir bīstama—un noved pilsētas, rajonus, veselās valstis 'lēta darba spēka' piedāvātāja strupceļā.

Kad 'Chrysler' autofirma datorizēja plānošanas un daļu piegādes sistēmu, tā atlaida 10,000 strādniekus. Nevienu no fabrikas—tie visi bija 'papīru stūmēji'. Birokrāti un 'informācijas pārnēsēji' ir apdraudēta šķira, jo dators to pašu darbu veic ātrāk, precīzāk un bez aizspriedumiem. Dators *stviēto* veselu rindu 'tradicionālu darba funkciju' un izkārtojumu—jo spēkā nāk jaunās tradīcijas, jauni izkārtojumi. Satelītu principa autors Arturs Klarks (Arthur Clarke) no mājām Srilankā manuskriptus sūta izdevējam Londonā 'ar šķīvi'. 15% ASV-tu 'smadzeņu strādnieki' uz darba vietām vairs nebrauc—bet uzdevumus saņem un pabeigto nodod 'pa drāti', no datora uz datoru: tas ir 'tele-darbs'. Tādi strādnieki ar savām 'pārnēsāmām smadzenēm' ir arī izvēlīgāki, grūtāk pārvaldāmi, biežāk maina darba vietu—ne jau fiziski, bet jaunai vienkārši 'pieslēdzoties'. Paraleli, 'uz līnijas' veidojas jauna 'elektroniska sabiedrība'—interesu grupas (piem., vides aizsardzības), klubi, projekti. Tā necieš birokrātiju, iesaldētus procesus, lēnumu, robežas. Infopasākums ir viegli pārnēsams—to var novietot (vai pievienot) tur, kur izdevīgāk, kur vietējās iestādes pretimnākošas, cilvēki kompetenti, strādīgi. Un, stāvoklim mainoties, pārvietot citur. Kā Heraklīts teica: "Viss plūst".

Ne bez savas cenas! Strādnieku apmācīšanai ASV-tis gadā izdod \$30 miljonus, bet tagad rēķina, ka izdevumi viegli var dubultoties darba 'strukturāras' maiņu un atlaisto pārtrenēšanas dēļ. Datordarbs ievēd arī jaunus stresus. Ergonomiski noteikumi—pareizs galdu, krēslu dizains, apgaismošana, 'atpūta no ekrāna', viegla lietošana (t.s. 'interfeiss')—arvien biežāk parādās arodbiedrību un profesionālu savienību līgumos. Cilvēki grib strādāt 'smadzeņu darbu' un viņi arī pieprasa līdznoteikšanu tāda darba izkārtošanā. Tas ir dabīgi un veselīgi. Roboti mēs negribam būt!

Tomēr—nebūtu pareizi, nedz gudri drāzties tālāk ar milzīgi eiforisku dūšu, jo maiņas ir arī, un tas var būt pats galvenais, *kulturāls* jautājums.

Parasti cilvēks uz maiņām reaģē diezgan slikti, pat naidīgi. Kāpēc es? Kāpēc man? Ir labi tā, kā bija, tā māku, negribu atkal visu no jauna. Un tā viņš pretošies, pat sabotēs citu virzītas maiņas. Pirms divi simti gadiem Anglijā, piemēram, vērpēji un audēji, t.s. Ludīti (Luddites), izdemolēja jaunās tvaika dzītās tekstilfabrikas: apdraudēts bija viņu darba veids, dzīves stils. Šodien redzam kā birokrāti pretojas datorizācijai: re, vajag 'standartus', vajag visu to izpētīt, apspriest, vajag vēl kādu komiteju iesaistīt...

Tomēr, ir jāprasa: vai dators cilvēkus darba vietā un sabiedrībā vienu no otra nenosšķir, neievēd jauna veida alienāciju—ja 'sarunājamijs' tikai ar ekrānu un ne vairs tieši? Vai iegūtam efektīgumam cena nav—pārmaiņa uz daudz 'vēsākām' attiecībām, kurās kopsaucējs ir individa pieeja 'rikam', resp., datora ietekme infiltrējas attiecību saturā? Šaubu nav, ka katra jauna tehnoloģija iedragā 'veco kārtību'. ASV-tu caurmēra pilsonis pavada 40 stundas nedēļā televīzora priekšā (vairāk, kā darbā), puse pilsoņu gada laikā neizlasa nevienu grāmatu. Analfabētus tagad rē-

ķina pie 25 miljoniem. Izglītības sistēma acīmredzot pienācīgi nesagatavo studentus—augstskolām jāpasniedz elementāras rakstīšanas un lasīšanas palīgpakursus. Fakts! ASV-tu karafloote konstatējusi, ka caurmēra raķešu sistēmas apkalpes tehniķim ir tikai 10-ās klases izglītība, ka viņš vienkārši nespēj tikt galā ar instrukciju 'enciklopēdiju', kura stāv grāmatās četrus metrus garā plauktā. Atrisinājums? Lasīšanas kursiem laika nav. Viss komplekts pārņests videodiskā, pārmeklējams ar datora palīdzību. Labi, darbs veikts—bet kas te reizē izput? Vai zaudējumos norakstām 'drukas kultūru'?

Datori padara visādas maiņas, labošanu, informācijas sarnēklēšanu vieglāku—bet paradokss: tie arī prasa ļoti precīzu (instrukciju) 'valodu'. Bez tās: 'mēsli iekšā = mēsli ārā'. New York Life apdrošināšanas firma uz vietas nevar savervēt pietiekami daudz '(dator)literātus'—un katru nedēļu uz Īriju sūta strūklēni pilnu ar papīriem: turienes pirms pieciem gadiem stratēģiski pārorientētā izglītības sistēma 'ražo' tieši tādus profesionāļus. Sprotams, īstais eksports nav papīrs, bet darbs, darba vietas, ekonomiska attīstība. Tāpat, kā saziņtīklu infrastruktūru, jārevidē arī izglītības sistēmas. Ko tas nodara 'brīvai nākotnes izvēlei'? Vai tehnoloģija lielā mērā nesāk noteikt izvēju diapazonu?

Tātad pavisam eksistenciāls jautājums: par cik cilvēks var atļauties būt 'dabas bērns', par cik viņam tomēr ar tehnoloģiju jāiepazīstas, lai varētu veidot jaunu renesanci ar tās palīdzību? Lai vismaz spētu kompetenti to pārvaldīt, novērst jaundabīgu izmantošanu? Vai tā nav 'dvēseles sagrozišana' kurā 'dienas kārtību' (atkal) nosaka tehnoloģija?

Un tieši pie valodas: sāk parādīties strukturāli kropļojumi, t.s. 'teleksa valoda' (īsa, strupa, sausa, bez sulīgiem darbības vārdiem, trāpīgiem raksturojumiem). Vai 'ekrāna' nopelns būs—valodas noplacināšana? Ir iespējams, ka pasaules 'elektroniskā sādžā' būs tikai viena valoda: angļu. Tā ir labu laiku jau starptautiskās tirdzniecības valoda—un tagad arī saziņtīklu, programmu. Slavenais Pastēra (Pasteur) institūts Parīzē izraisīja plašas debātes ar lēmumu visus pētījumus turpmāk izdot angļu valodā—un kritiķiem atbildēja: mīļie, mēs jau 80% materiālu tā saņemam, neesam tulkošanas birojs! Par 'kulturālu imperialismu' tomēr šur tur neapmiernāti rūc. Vai prasījums būtu: datoram 'jārunā' *manā* valodā—un par cik tas reāls?

Vai cilvēks vēl ir autonoms? Kultūras? Tautas? Dators—draugs, vai drauds?

Uzreiz jau maiņas nenotiek un, lai kādi mūsu personīgie aizspriedumi, organizācijās datoru izmantošana iet cauri četriem noteiktiem etapiem. Pirmais tie vienkārši 'ierodas', entuziasti mācās lietošanu, 'tā vajag', rezultātus nemēra. Pie lielāka datoru skaita, automatizē atsevišķus darbus, palīdz individiem 'ražot'. Tālākus ieguldījumus attaisno ar ietaupījumiem, produktivitātes uzlabošanu. Kad datori sāk tuvoties praktiskam saturācijas līmenim, ieguldījumus rūpīgi pārbauda—vai tie automatizē veselus procesus, paugstina peļņu? Visubeidzot, pāriet no taktikas uz stratēģiju—darba vietas pilnīgu transformāciju, pārorganizēšanu, informācijas izmantošanu vispārēju mērķu sasniegšanā, papildus infrastruktūras, piem., tīklu būvi. Varētu teikt, ka tad organizācijā valda 'infokultūra'. Tātad, jāpatur prātā, ka datorizācija no gaisa nenokrīt—tas ir process, kuru uzmanīgi jāvēro un jāvirza, jo ar rīku iegādi sperts tikai pirmais solis. Citādi to tvert—sāpīga un dārga ilūzija!

Datoru ienākšana arī izraisa dažādas sekas, vai efektus.

Ir skaidrs, ka datorizēta informācija nāk un iet tur, kur vajadzīga, kā ūdens—organizāciju 'piramidas' un protokolu neievērojot, drīzāk sekojot līdzinteresu gultnēm un tīkliem pāri disciplinām un visāda veida robežām. Tas nozīmē, ka darba devēji vairs nevar būt 'noteicēji', nevar arī visu paši pārvaldīt—un tiem jāpārkārtojas vairāk uz palīga, padomdevēja, organizētāja, veicinātāja pusi. Tomēr, ja visi strādā ar to pašu informāciju—tad arī vairs nevar teikt: nezināju. Mēs visi esam *līdzatbildīgi, bez izņēmumiem*. Ir jānokārto lietotāju-'ekspertu' konflikts: tiem, kas mikrodatorus diendienā lieto, nepatīk teorētiski padomi un aizrādījumi no ļaudīm, kas par gala rezultātiem neatbild. Reizēm tā ir arī paaudžu un darba stilu sadursme, reizēm kāds vēl cenšas informāciju ignorēt, noslēpēt. Blakus rūpes: datu konfidencialitāte—kas tos vāc, kādēļ, kam 'atslēga'?—un jaunražas ('intelektuāla īpašuma') pasargāšana.

Paraleli skaidrs (ja nav, tad tūlīt 'izglītības kampaņu'!), ka datorizācijas *mērķis* ir vispirms un vienmēr—palīdzēt cilvēkiem veikt kārtējos darbus. Datorizācija nav abstrakts projekts, pie kura strādā veseli institūti, nav arī kaut kas tik sarežģīts un atbaidošs, ka vienmēr vajadzēs kādu 'glābšanas komandu'. Datorizācija noteikti nenozīmē—katras jaunas problēmas atrisināšanai jāraksta jauna programma: tādu 'riteņa izgudrošanu no jauna' organizācijas vienkārši nevar atļauties. Tāpēc, sākumā, jāpārzin viss pieejamais, jākoncentrējas uz programmu adaptāciju, to 'piešūšanu' momenta vajadzībām. Jāsoļo. Skriešana nāks.

Bet, galu galā, *'infokultūra'* nozīmē—infotehnoloģijas spēju saprašana un izmantošana, ne tikai lietpratēju vidē, bet caurstarojoši, izplatīti organizācijās un sabiedrībā. Pētniecībā datori atrisina gēnu miklas un mums sūta Pluto planētas raksturojumus. Brauna (Brown), Stanfordas² u.c. universitātes tagad pirmziemniekiem liek ņemt datoru līdz; tie ienāk izglītības un trenēšanas sistēmā tik pat ātri, kā organizācijās, un ne tikai kā priekšmets, bet kā nepieciešams rīks, kā reiz logaritmiskais lineāls. Mākslā datori veido grafiku, mūziku—rēķina, ka Mocarts būtu paspējis vēl deviņas operas ar datora palīdzību. Bez datoriem nebūtu iespējamas lidojumu rezervācijas, datori tauta 'inteligentu māju' pulsu, organizē veikalu inventārus un mantu piegādi pircēju vēlmēm izsekojot un izsniedz taksometra rēķinus. Mēs paļaujamies uz datoriem tik pilnīgi, ka būtu grūti iedomāties iešanu atpakaļ uz kaut ko primitīvāku.

Absolūti kritisks faktors datorizācijas gājienā ir izvēlēta rīka *'vieglums'*, vai 'draudzība', it īpaši, ja lietotāji ir 'vienkārši cilvēki' un tiem viss jānācās no sākuma. Viegli lietojams dators nozīmē—īsāku laiku un mazāku naudas ieguldījumu apmācīšanā un t.s. 'rokas turēšanā' pēc tam, kad dators nodots izmantošanai. Amerikas 1000 lielālo firmu ('Fortune 1000') sondāža rāda, ka *Apple firmas Makintošs* ir no divi līdz trīs reizes vieglāk uzstādāms un izmantojams, kā paralels IBM-stila modelis. Tiešās apmācības izdevumi katram Makintoša lietotājam iznāk apm. \$250, bet IBM MS-DOS klientam—\$750. Lielā organizācijā ietaupījums uz katrēm četriem Makintošiem nopērk jaunu. Caurmēra Maka lietotājs kārtēji izmanto 6 programmas, māk apieties ar 17; IBM—resp., 4 un 10. Runa, tātad, ir arī par spēju diapazonu, par apvēršņu paplašināšanu—un ir absolūti mulķīgi skatīties tikai uz 'lētu' pirkšanas cenu sākumā. Kā ar visām lētām mantām, 'lēts' dators, laikam ejot, īpašniekam noplēsis vairāk, kā 'ietaupīto' pūlēs un rūpēs—bet tad jau būs par vēlu un pirkumu būs jāaizstāv vaiga sviedros. Ir *izvēle*, tā ir jādara nākotnē skatoties, tā nesīs atbildi ilgtermiņā *'kā strādāsīm?'* jautājumam; par vienu 'kasti', vai otru debatē tuvredzīgie.

² 8000 tūkoti mikrodatori, lielākoties Apple firmas Makintoši.

Latviešu sabiedrība ir jau izšķirusies. Gandrīz visas trimdas organizācijas lieto *Makintošu*. Latvijā to tik pat aktīvi izmanto Tautas Fronte, Kultūras Fonds, LVU, Ev.-Lut. baznīcas konsistorija un draudzes, VAKs, LNNK. 'Atmodu'—visās trīs valodās—satiek ar Makintošiem. Tāpat Sajudis izdevumu Viļņā un Solidaritātes 'Tribuna Wyborcza'. Nejedzīgs ir kāda PSRS birokrata lēmums izplatīt un ražot IBM-stila 'AT' modeli: to IBM pameta pirms diviem gadiem, vairs nepiedāvā. Tā ir smaga iepirkšanās pagātnē un tur palikšana. Mikhaīls Gorbačovs pats, arī akadēmiķis Veļihovs lieto Makintošu. Kāpēc 'centrs' var vienu, bet 'provincēm' liek citu?

Galū galā, personīgie datori palīdz atraisīt intereses. *Interesu atraisīšana = mazi ekonomiski motori*. Ar datora palīdzību, katrs var būt ziņu vācējs, vai redaktors un izdevējs, vai grafiķis, vai—nezin kas vēl. Ar to nav teikts, ka sarakstītais, izdots, uzzīmētais būs automatiski labs—to nenosaka dators, bet cilvēka dotības. Var visu darīt tikai prieka pēc, izmēģinot, eksperimentējot. Bet neapšaubāms ir fakts, ka dators ir atraisījis veselu sīkuzņēmēju baru un tie rietumos piedāvā produktus un pakalpojumus, lielākoties ļoti oriģinālus, speciālizētus, kuri bez tādas datorotas pašdarbības neparādītos dienas gaismā—un mūsu izvēle būtu plikāka.

Varbūt parādītos, bet ar lielu firmu starpniecību—un tad būtu dārgāki, vienmuļāki. Izdevniecībā, interešu grupu datu bāzēs, apmācīšanā un konsultācijās it īpaši veidojas, ja tā varētu teikt, vesela mikroekonomija. Un efekts ir divkāršs, sinerģisks: parastos darbus ar datoru veicot ātrāk un precīzāk, rodas laiks un sajūsmas ('es varu'!) jauniem pasākumiem. Kur teikts, ka mūžīgi pa vecam jāsitās? Laiks personīgai ekoloģijai. Mazi ekonomiski motori—aiziet!

Tāpat datori palīdz mobilizēt intereses un *interesu mobilizācija = mazi sabiedriski motori*. Ir diezgan skaidrs, ka precīzus datus par vides piesārņošanu un sabiedriskiem pārkāpumiem, nelikumībām var labāk savākt, formulēt un nodot tālāk ar datoru palīdzību. Varbūt daudz mazu datoru, tiklojumā, tādus darbus veiktu ar leilāku degsmi un laicīgumu, kā 'atbildīgo iestāžu' lielie datori—un informācija noteikti būtu plašāk pieejama. Demokratiska rīcība iziet no plaši pieejamas, parrunātas informācijas!

Tik pat labi varētu vakt un iegrāmatot vēsturiskus materiālus—Kultūras Fonds, piemēram, tieši tā paredz izveidot vietvārdu atlantu. Un ja Krišjānis Barons ar pārnesamo datoru būtu varējis Latviju pārstaigāt, nu...bet kāpēc ne tieši tā papildinājumus šodien? Iesaukto karavīru kartoteka. Pieminēķju un vēsturisko vietu inventārs. Absolūti precīzs aizvesto saraksts.

Tas nozīmē, ka organizācijām jāorganizējas—ar datoriem, un nekā citādi. Organizāciju datorizācija, vispirms 'melno darbu' veikšanai, tad projektiem, ir normāla lieta. Efektīgāks organizāciju darbs, savukārt, ved uz sabiedrības apgaismošanu. Datorizācija parādīs ceļu 'atpakaļiešanai' Eiropā. Pasaulē.

Iezīmējas topošās 'infoekonomijas' raksturpanti. Tā, vispirms, nav un nevar būt lokāla. Tā vienkārši brīvi notiek, to nevar centrāli iekārtot, nospraust tai robežas, vai vēlamus apmērus. Tajā monopolu nav. Tajā ir tikai atsevišķi spilgti momenti. Infoekonomija ir smadzeņu ekonomija un smadzenes pieder indivīdam, tās ir pārnesamas. Ar tām indivīds var ražot, vai arī neražot—un iztikt proporcionāli. Valstij tur nav nekāda darīšana. Tirgus noteiks sekmes—un tirgus pieprasa jauno, oriģinālo, kvalitatīvi labo. Bleķa jau tā ir diezgan! Ar valsts, resp., pilsoņu naudu atbalstīt bleķi ir stulbi. Infoekonomija necieš lēno, birokrātisko, jo vakardienas pakalpojumu šodienas brīvā tirgū laist

nevar. To izsmies. Bet infoekonomijā nespēs stāvēt viens pret visiem. Infoekonomijā nav varoņu, tajā ir sabiedrotie. Sabiedrotie maina partnerus, sadarbojas, slēdz jaunus līgumus—vienmēr pret mērķi ejot. Infoekonomijā nav forma, tā ir saturs. Un saturu ir nemitīgi jaražo no jauna.

Mūsu pirksti, mūsu redze sniedzas, sniedzas—un liekas, ka mēs zināsim. Bet vai mēs zināšanu liksim darbā—būsime gudri? Lai kā, mēs pārejām uz jaunu laikmetu. Varbūt, gribot negribot, mūs pārceļ. Bet tā nākotnes vieta būs pavisam citāda.

Maslova (Maslow) 'vajadzību piramīdas' spicē ir indivīda pilnveidošanās. Reiz apmierinātas zemākas vajadzības—iztikas, pajumtes, miera, drošības, darba, draudzības, profesionālas, sabiedrības akcepta—cilvēks tiecas uz pilnveidošanos. To neviens un nekas viņam nevar pasniegt, vai ieleiet, vai iestāstīt, vai iesist. To viņam pašam ir jāmeklē, un pašam jāmaksā rēķins. Varbūt datora galvenā nozīme būs—palīdzēja kaut cik tādā meklējumā.

Ja mēs visi meklējam, noraidot izdilušas formulas un gatavus atrisinājumus, tad demokrātija ir neizbēgama. Demokrātija ir pastāvīgs, kopējs meklējums, kas nekad nebeidzas. Un tādām meklējumam ir nepieciešama precīza, sīka, plaši izplatīta informācija, kas nemelo. Noslēpumī, cenzūra demokrātiju nokauj. Tikai uz kopējas informācijas pamatiem stāvēt var sakarīgi, godīgi rīkoties un par rīcību atbildēt.

Uzmanīsim jaundabīgu tehnoloģijas izmantošanu! Nav runa tikai par datoru virusiem, pret kuriem vajag visādus antitoksīnus, disinfektantus un šprīces, bet arī par tādu melošanu, kāda notiek Ķīnas televīzijā, par informācijas izvarošanu, vienalga, kas vainīgs. Turklāt, netaisnīsimies visi būt amerikāņi—tā rakstot beigas vēsturei—bet lietosim tehnoloģiju, lai uzgavilētu tām atšķirībām, kuras pasauli padara interesantu un vērtīgu. Audzināsim un izglītosim bērnus tā, lai viņi nav vienaldzīgi pret tehnoloģiju, bet kompetenti to meistrot.

Runa, visubeidzot, it pat gatavību rīkoties. Vai, kā japāņi, esam gatavi fanātiski strādāt? Kā Iri—pārorientēt visu izglītības sistēmu? Kā amerikāņi—riskēt, bankrotēt, un riskēt atkal vienas vienīgas idejas dēļ? Nākotnē brīvu (pat lētu) pusdienu nebūs.

Vai spēsim personīgi pārkārtoties uz meklēšanu, uz pilnveidošanos?

Juris Mazutis

Šī raksta motīvi pirmo reizi parādījās lekcijās LVU Skaitļošanas Centrā un Ekonomiskās Informātikas fakultātē 1989.g. oktobrī-novembrī. --Red.

LATVJU PARTIZĀNS.

No koku zariem rudens pil
un lāses uzsūc zeme miklā.
Viss upes krasts un plašais sils
ir ietērpts agra rīta miglā.

No partizāna asins pil
un arī tās steidz zeme sasūkt.
Pil zālē miesas nektārs silts
un sārtu krāso dzidro rasu.

No sirds bez skaņas sāpes pil,
pil dvēselē un smeldzi rada.
Gaist dvēsele, gars lēnam dilst,
jau nāve baltu sagāzu ada.

No desmit vīriem viņš vairs viens,
un tikai nakts uz laiku glāba.
Bet jau caur krūmiem saule lien
kā vizmojošs un zeltīts kāpurs.

Drīz atkal sāksies uzbrukums,
drīz suņi demonstrēt sāks ožu.
Jau sārtojas viss debess jums,
bet patronsomā maz vairs ložu.

Vairs ložu maz, vien svelošs naidis,
vien naidis, jo dzimtai zemei jācieš.
No katras pazares dveš vaidis,
ka tautai sāpju ceļš ir sācies.

Vēl miņā šausmās tītais gads,
kad tautas miesā vampīrs sūcās.
Nu atkal griežas moku rats,
cērt atkal svešnieks dziļas brūces.

Vēl Kurzeme pēc kaujām kūp,
vēl meži cīnītājus glabā,
bet pretestība lēnām drūp,
dažs labs jau šķēpus makstis sabāž.

Vien tie, kas nespēj sevi liekt,
kas nespēj naidu noslēpt krūtīs,
tiem tumšās naktis nenāk miegs,
tie allaž cīņu ceļu jutīs.

Guļ asins peļķē partizāns.
Ilgst trešo dienu sīva kauja.
Tam kājā lode, brūcēs sāns
un ievainotas abas saujas.

Vien ložu neizskārts ir pirksts,
kas automātam nospiež gaili.
Un acis tāda uguns dzirkst,
kas ienaidniekam iedveš bailes.

Šī uguns dzirkst kopš tālās nakts,
kas nedzēšama liesmo miņā, -
uz nežālfīgas sāpju lakts
bij sirds un dvēsele likta viņam.

Guļ partizāns, tam zaudēts viss
šai jūnijnaktī, sāpju pilnā.
Tam sievu, bērnus šaustījis
ir tālums svešs ar bada milnu.

Šai naktī latvju tautai cirsts
tik dziļš un nedziedējams cirtiens,
ka asaras vēl mātēm birst
par dēliem, nost no viņām šķirtiem.

Šo nakti mūžam pieminēs,
tā neizgaisīs audžu audzēs,
kamēr vien debess zvaigznes sēs,
kamēr vien zeme mežus audzēs.

Būs piemiņdienas. Karogs slīgs,
lai paustu sēras, zemu mastā,
par visiem, kuŗu kauli nīkst
gan Volgas, Obas, Ņenas krastos.

Var gadi zust, var audzes gaist,
var izbalēt pat varoptēli, -
kā plāva mēris sarkanais,
no tēvu lūpām dzirdēs dēli.

Jau suņi rej, jau auto rūc,
jau atskan balsis mēlē svešā.
Starp viņiem dažs labs kangars, jūds,
tie aplenc, garā ķēdē plešas.

Drīz atskan sauciens: padodies!
To izkliedz kangars latvju mēlē.
Cik žēl - nav granātu, ko sviest,
trūkst "kaulu zāģa" žiglā spēle.

Vien automāts, bet ložu maz,
starp viņām viena - pašam lemtā...
Ja tikai pirms viņš attopas
jau netiek miesa gūstā pēmta.

Kā dzīvība, kā eleksīrs
ik patrona ir viņam dārga.
Viņš zin, ka latviet's mirst kā vīrs,
ja tēvu zemei godu sargā.

Sāk spindzēt lodes. Krustuguns
cērt otrā kājā dziļus robus.
Zem kādas pazares smīkst suns, -
tam nejaušs šāviens ķēris zobos.

Tad atkal sarunas. Tie grib,
lai partizāns beidz nikno kauju.
Viss asinīs, bez spēka, klībs,
viņš ienaidniekam nepakļaujas.

Dažs labs no lencējiem krit beigts,
dažs ilgi nēsās roku saitē,
bet partizāns vēl neuzveikts,
viņš atlikušās lodes skaita.

Lūk, pēdējā, tā viņam ļaus
mirt dzimtenē, tās zemē dusēt,
vien mirklis vēl un viņš sev šaus...
bet uzbrūk tam no mugurpuses.

Ne vienmēr nāve ļaunākais.
Daudz ļaunāk nokļūt čekas gūstā...
Tur moku solos elpa gaist,
tur jāredz sevi dzīvu pūstam.
Guļ partizāns. Jau virvju siets.
Pie debess spoža saule kvēlo.
Un, šķiet, šis vēlāis Dieva zieds
viens vienīgs partizānu žēlo.
Mēms raugās dzimtās zemes mežs.
Jūt dzimtene, ka viņas dēlu
ir veicis pārspēks nīsts un svešs,
lemj vara brutālā pār cēlo.
Bet pienākums ir izpildīts. -
Mūžs Latvijai ir atdots pūrā.
Lai ātrāk tumsu pāršķel rīts,
lai brīva viņo Dzintarjūra.

1967. gadā Mordovijā.

GUNĀRS FREIMANIS.

- Veltīts Jānim BRŪNSAM - Liepājas ap-
kārtnes partizānam.

VĒSTURISKA LIECĪBA.

VĒSTULE NO IZSŪTĪJUMA.

Vorošilovskā,
3. 1. 41.

Mīļais kungs Druva!

Es ceru, Jūs nebūsat pārpratis manu atturību vēstuli rakstīšanā: es jau nemaz nevaru paredzēt, kādas sekas dažkārt varētu būt vēstules saņemšanai no manis. Jums jo sevišķi, kam jau toreiz vasarā spieda vairāk kā kautkuņu citu. Un slimu es Jūs atstāju jau. Tad vēl, uz tām nedaudz vēstulēm, kuras es pēc pailgas klusēšanas nosūtīju, piem., uz Tērbatas ielu un pulkvedim Lūkinam, es vēl tagad, nu jau sestais mēnesis, atbildes nevienas neesmu saņēmis. Esmu ar sevišķiem iesniegumiem griezies pie iestādēm Maskavā, bet bez sekmēm un sekām. Es esmu administratīvi izsūtītais, zem īpatnēja režīma. Gribēju nogaidīt kautkādas ziņas atbildēs un tikai tad rakstīt straujāk, bet beidzot nodomāju - rakstīšu tāpat, varbūt Jūs šo vēstuli arī saņemsat. Būdam vesels un pie laba spēka un citādi viss, cik nu tas iespējams tagad. Es dzīvoju šeit privātā dzīvoklī ar kustības brīvību pilnietas robežās, kā tas lasāms izdotajā uzturas apliecībā. Šodien bija man kārtējā iknedēļas policijas diena, pirmo reizi 16° C aukstums, jāiet nu kājām. Bet es nekā neiztaisū, es pasmejās, un vispār šī piezīme un visa vēstule Jums rādīs, ka esmu vēl dzīvs un stipri dzīvs. Kādas lietas nav pieredzētas - un bieži kopā ar Jums! Visu pārdomāt man tagad laika papildam. Kā par brīnumu ir tikai nedaudz lietas pagātnē, kas mani dažreiz nospiež. Ar pārtiku un visu tam līdzīgo esmu apgādāts. Ziņas smēlu no Maskavas un vietējām avīzēm, daudz un bieži raksta par Latviju, sevišķi Rīgu. Tāda vispārēja aina man ir sastādījusēs. Jūsu saimniecība taču palika neskārta, cerēsīm. Blaumaņa iela ir beigta pilnīgi. Sevišķi uz to esot priedzējusēs Kalēju iela.

Nu jābeidz. Es ceru, ka Jums pašam ar veselību iet labi, tāpat kundzei un bērniem, arī manam krustdēlam. Bija Jums taču Ziemassvētki? Še svin tikai Jaungadu, lai gan ar eglīti un visu tāpat kā Rīgā, tikai citā dienā, ar citu nosaukumu. Oficiāli.

Daudzkārt mīļi sveicinādams visus, Jūs un piedēriņos!

Jūsu

Kārlis Ulmanis.

Lūdzu, pasveicināt arī vecas paziņas un līdzdarbiniekus, ja satiekaties.

Adrese: (krievu valodā) Vorošilovsk. Ordžoni-

kidzes novadā, Molotova ielā 271. Ulmanis K. I.
Vorošilvsk ir veco laiku Stavropole Ziemeļkau-
kāzā. Tagad apgabalu sauc Ordžonikidzovskij kraī.
Vorošilovsku esot kādas 10.

Mīļais kungs Druva! Vorošilovskā
3. 1. 41.

Es ceru, Jūs nebūsat pārpratis manu atturību vēstuli rakstīšanā: es jau nemaz nevaru paredzēt, kādas sekas dažkārt varētu būt vēstules saņemšanai no manis. Jums jo sevišķi, kam jau toreiz vasarā spieda vairāk kā kautkuņu citu. Un slimu es Jūs atstāju jau. Tad vēl, uz tām nedaudz vēstulēm, kuras es pēc pailgas klusēšanas nosūtīju, piem., uz Tērbatas ielu un pulkvedim Lūkinam, es vēl tagad, nu jau sestais mēnesis, atbildes nevienas neesmu saņēmis. Esmu ar sevišķiem iesniegumiem griezies pie iestādēm Maskavā, bet bez sekmēm un sekām. Es esmu administratīvi izsūtītais, zem īpatnēja režīma. Gribēju nogaidīt kautkādas ziņas atbildēs un tikai tad rakstīt straujāk, bet beidzot nodomāju - rakstīšu tāpat, varbūt Jūs šo vēstuli arī saņemsat. Būdam vesels un pie laba spēka un citādi viss, cik nu tas iespējams tagad. Es dzīvoju šeit privātā dzīvoklī ar kustības brīvību pilnietas robežās, kā tas lasāms izdotajā uzturas apliecībā. Šodien bija man kārtējā iknedēļas policijas diena, pirmo reizi 16° C aukstums, jāiet nu kājām. Bet es nekā neiztaisū, es pasmejās, un vispār šī piezīme un visa vēstule Jums rādīs, ka esmu vēl dzīvs un stipri dzīvs. Kādas lietas nav pieredzētas - un bieži kopā ar Jums! Visu pārdomāt man tagad laika papildam. Kā par brīnumu ir tikai nedaudz lietas pagātnē, kas mani dažreiz nospiež. Ar pārtiku un visu tam līdzīgo esmu apgādāts. Ziņas smēlu no Maskavas un vietējām avīzēm, daudz un bieži raksta par Latviju, sevišķi Rīgu. Tāda vispārēja aina man ir sastādījusēs. Jūsu saimniecība taču palika neskārta, cerēsīm. Blaumaņa iela ir beigta pilnīgi. Sevišķi uz to esot priedzējusēs Kalēju iela.

Kārlis Ulmanis.

- Vēstule publicēta Latvijas Kultūras Sakaru Komitejas "Tēvzeme" laikrakstā "Tēvzemes Avīze" / agrāk Dzimtenes Balss / 1990. gada 1. februārī, Nr. 4, 7. lpp. Avīzes saturs kopš politiskajām pārmaiņām okupētajā Latvijā ievērojami mainījies. Avīzes redakcija devusi arī vairākus paskaidrojumus:

* Jūlijs Druva, rakstu un mākslas kameras priekšsēdētājs. Dzimis 1882. gada 27. augustā (miris 1950. gadā ārzemēs), Džūkstes "Augšupēs". Mācījies Kuldīgas skolotāju seminārā. Bijis skolotājs Kauņas guberņā, Rēntē, Jelgavā. No 1902. gada darbojās presē, publicējies "Latviešu Avīzēs", "Pēterburgas Avīzēs", korospondējis "Jaunai Dienai Lapai" un "Lidumam". No 1921. līdz 1938. gadam laikraksta "Brīvā Zeme" galvenais redaktors. Līdzdibinājis Latvijas preses biedrību, bija tās priekšsēdis no dibināšanas. 1939. gadā - izdevniecības "Zeme" valdes priekšsēdētājs, akciju sabiedrības "Rota" valdes priekšsēdētāja biedrs.

Jūlijs Druva no Latvijas valsts sākuma gadiem bijis viens no tuvākiem Kārļa Ulmaņa līdzgaitniekiem.

* Kārlis Ulmanis vēstulē min Tērbatas ielu, kur dzīvoja viņa tuvinieki, un kādreiz viņš pats. Blaumaņa ielā atradās laikraksta "Brīvā Zeme" redakcija, bet pieminētā Kaleju ielā - laikraksta "Jaunākās Ziņas", vēlāk "Padomju Latvija" - redakcija.

* Vēstuli Latvijas Revolūcijas muzejam 1984. gadā nodeva Amanda Zālīte. Gan viņai ar Kārļa Ulmaņa un Jūlija Druvas ģimenēm nav bijis nekāda sakara, bet šo vēstures liecību saņēmusi no Druvu ģimenes kalpones Bertas.

* 16. janvārī Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidijs apstiprināja komisiju, kam uzdots izpētīt Latvijas valsts prezidenta Kārļa Ulmaņa dzīves pēdējo posmu. Komisijas vadība uzticēta Zinātņu akadēmijas Vēstures institūta direktora vietas izpildītājam Indulim Ronim.

- MLB Ziņotāja redakcija būs pateicīga par katru vēsturisku liecību, kas varētu interesēt izdevuma lasītāju saimi. Nav šaubu, ka Latvijas pēdēja prezidenta Kārļa Ulmaņa likteņgaitas izsūtījumā interesē mūs visus.

Red.

LAKSTĪGALA.

Kad apstaigājam pasaul's malas,
vai eksotiskas ziedu salas -
par to mūs domas nesadalās -
nekur nav mūsu lakstīgalas!
Pat lielais Mūzas Kārumnieks
ir atradis: cik liels ir prieks,
ko sirdī iedzied mazais nieks:
māz pelēks putniņš cerīgos slēpjas,
dzied dziesmu Dievam tur ziedu klēpjos..
dziesmīgai gardēžu saimei,
kas gaida - lai lakstīgala dzied laimei.

LIDIJA VENTA-DOBROVOĻSKA.

CENTRE COMMUNAUTAIRE LETTON DE MONTRÉAL
MONTREAL LATVIAN COMMUNITY CENTER
MONTREĀLAS LATVIEŠU SABIEDRISKAIS CENTRS

3955 Provost, Lachine, Québec, H8T 1M1 - Tél.: 514-634-4082

March 26th, 1990

The Honourable Joe Clarke
Minister for External Affairs
Government of Canada

By facsimile (613) 996-3443

Dear Sir,

At the general meeting of our association yesterday, grave concern was expressed for the turn of events in the Baltic states in general and Lithuania in particular.

Since losing their freedom in 1940 and after 50 years of enormous suffering and loss, these still dignified, patient and scrupulously peaceful people, declared their renewed independence on March 11th. They respectfully followed international law, the Soviet constitution and treaties signed during their previous period of independence. They expected and received recognition and support from a number of western countries, such as Australia and France. Their very just cause needs the support of every freedom loving country in the face of the new dictator of the only remaining colonial power - the Soviet Union.

As citizens of Canada, our choice as a champion of freedom, we are very disappointed at the lack of a firm stand from yours and the Prime Minister's office. As our Minister of External Affairs, we expect you to lead the charge!

Our assembly has unanimously resolved to request you to meet a delegation of Lithuanian-Canadians this week and to raise the Baltic question in the Parliament at the earliest opportunity. The motion can not be anything less than an unequivocal reaffirmation of Lithuania's independence and diplomatic recognition of its government. Continued ambivalence would help to committ Lithuania, as well as Latvia and Estonia to continued servitude and assimilation. We do not believe this to be worthy of Canada.

Our hopes and prayers are with you.

Respectfully,

Janis Terauds, Chairman

Soviet tanks in Riga, occupied Latvia, for so called "Exercises" .
Latvian National Fund in Sweden.

APPEAL TO THE GOVERNMENT OF CANADA TO STAND WITH LITHUANIA

We, the undersigned, on behalf of the millions of Canadians in our communities, call upon the Government of Canada through External Affairs Minister Joe Clark to stand with Lithuania in its decisive hour of need.

We praise the Canadian government for never having recognized as legitimate the armed occupation of Lithuania.

Canada is a nation justly proud of its tradition of standing and fighting for freedom in three wars.

We strongly urge the Government of Canada to take the following steps:

1. to recognize immediately the government of Lithuania as the legitimate government of the independent Republic and to offer to send diplomats there as observers;

2. to demand that no Soviet forces be used to overthrow the legitimate government of the Republic of Lithuania and that these forces be withdrawn from the Republic, and

3. to offer emergency supplies of food and fuel to Lithuania if the Soviet government tries to starve out the Republic.

Tudor Bompă,
President,
Romanian National Council

Szrgey Khmara,
President,
Committee for Free Byelorussia

Laas Leivat,
President,
Estonian Central Council in Canada

Stanislaw Orłowski,
President,
Canadian Polish Congress

Al Pacevicius,
President,
Lithuanian Canadian Community

Gerry Meinzer,
President,
German Canadian Congress

Guntis Silins,
President,
Latvian National Federation of Canada

Yaroslav Sokolyk,
President,
Ukrainian Canadian Congress

Milo Suchma,
President
Czechoslovak Association of Canada

Steven Walter,
President,
Hungarian Canadian Federation

The Rt. Hon. Brian Mulroney
Prime Minister of Canada
Room 309-5
Centre Block
House of Commons
Ottawa, Ontario
K1A 0A6

Dear Mr. Prime Minister,

At this critical moment in the history of their country, Lithuanians are asking the free world for help.

Canada has always spoken out for Lithuanian liberty and independence.

I appeal to you now to recognize immediately the democratic government of the Republic of Lithuania.

Signature: _____

Address: _____

ROSEMOUNT HIGH SCHOOL TWINNING PROGRAMME

At Montreal's "Fête des Neiges" last year during the beginning of February, the cities of Montreal and Riga, the capital of the Latvian SSR, were declared twin cities, as a result of which their respective populations participated in winter activities under the theme "le pont de la santé".

In the same spirit, on February 6, 1989 Rosemount High School and High School #50, an English immersion school in Riga, were declared twin schools, and an attestation was signed to that end in a ceremony attended by the whole school and, amongst others, Guy Rivard, the minister responsible for the application of the charter of French rights at the time, and Imants Daudiss, who until recently was the 2nd. ranking member of the Latvian government. The intention of this twinning programme is much more than simply organizing exchanges. It is to give students of both schools the opportunity to actively experience both learning about each other and negotiating the developing relationship between the schools, i.e. to experience diplomacy. The programme, which is named "Crossing Bridges", is to help students cultivate their ideals of "what might be" to become a reality of "what is".

In the programme's first year, several activities transpired. The Rosemount Students' Council prepared proposals which would serve as a basis of the twinning relationship. Several of these proposals have been carried out. Rosemount has received books about Riga from High School #50 and has in turn sent a yearbook and school pamphlets to Riga. At the end of November Rosemount students sent an art show entitled "What's on our Minds - Kas mums rup" for exhibition in Riga. Over twenty pen pals in each school regularly correspond with each other, and this number will increase with each passing year. On April 24, 1990 a group of seven students from Riga High School #50, accompanied by their vice-principal, will arrive in Montreal and for three weeks stay with the families of Rosemount students and for two weeks attend classes at the high school. In this way, they will be able to practice their conversational English and to experience the daily North American life-style. For one week each student will participate in a work/study career exploration programme by which he/she will be placed in local corporations and visit university classes in order to experience first hand the North American work place, its work ethic and methods. The career fields which these students have chosen to explore are: journalism, business, graphic arts, translation, medicine, physiotherapy, and cooking. After completion of the three week programme at Rosemount High School, the students will go on a well-deserved two-week vacation tour of Toronto, Ottawa, and possibly New York City. The students will return to Riga from Montreal on May 25th.

A future venture is that the approximately sixty-five member Rosemount Symphonic Winds and Chorale are preparing to visit Riga, as well as Helsinki, Moscow, and Leningrad in 1991.

Due to the very nature of this twinning relationship, it will grow, just as a friendship grows, and will build upon the activities already undertaken and augment the proposals already submitted.

Jan Mateus,
School Counsellor

In Toronto, Ottawa and New York, the students will be staying with Latvian families. A panel discussion regarding pedagogy in Latvia is in the process of being arranged in Toronto on May 11 or 12.

+++++
Political developments in Lithuania since its declaration of INDEPENDENCE on March 11, 1990 have been many. Each new day brings front page news. No wonder, Mr. Gorbachew is worried and wants the foreign press out of the country. His image is suffering and so are the Lithuanians under new pressures and terror.

Our duty is to do our part. Therefore this section at this time contains a number of items which may be helpful to our readers in their efforts.

A demonstration in support of independent Lithuania was held at the time of closing of this particular issue of MLB Ziņotājs on March 31, 1990 at 2 p.m. at the Soviet Consulate in Montreal on the Musée Avenue.

On April 4, at 6 p.m., the annual BALTIC EVENING will be held in the Confederation Hall of the West Block of the Canadian Parliament Buildings.

This will give additional opportunities to discuss today's events with the Canadian parliamentarians and the members of the government.

International Black Ribbon Day Committee

Suite 906 100 Adelaide Street West
Toronto, Ontario, Canada M5H 1S3
Tel.: (416) 368-4935

The Rt. Hon. Joseph Clark, PC, MP,
Minister of External Affairs,
House of Commons,
Ottawa, Canada
Fax: 613-996-3443

March 19th, 1990

Dear Mr. Clark,

On behalf of the International Black Ribbon Day Committee, I urge the Canadian government, through you, to stand with Lithuania in its decisive hour of need.

Our Committee praises the Canadian government for never having recognized the illegal, armed occupation of the three independent Baltic republics in 1940.

We urge the Canadian government to take the following steps:

1. to recognize immediately the government of Lithuania as the legitimate government of the independent Republic and to offer to send diplomats there as observers;

2. to demand that no Soviet forces be used to overthrow the legitimate government of the Republic of Lithuania and that these forces be withdrawn from the Republic, and

3. to offer emergency supplies of food and fuel to Lithuania if the Soviet government tries to starve out the Republic.

The International Black Ribbon Day Committee (IBRDC) is a worldwide citizens' movement to promote "peace with freedom" in Soviet occupied countries. Each August 23 it commemorates the anniversary of the Molotov-Ribbentrop Pact, under which the Soviet Union and Nazi Germany divided Europe between them and started the Second World War.

In 1989, rallies were held in 55 cities worldwide to commemorate Black Ribbon Day.

In a recent four-day conference in Gdansk addressed by Lech Walesa, the IBRDC brought together 130 democratic reformers from nine Soviet bloc countries.

I am also calling upon Black Ribbon Day committees worldwide to hold rallies in support of the government of the independent Republic of Lithuania.

Time is very short. The Republic of Lithuania needs Canada's support today. Please consider these requests on an urgent basis. I may be reached at the above telephone number or by facsimile at 416-368-4139.

I am,

Yours sincerely,

Markus Hess,
Chairman

En 1990, nous célébrons le 25e anniversaire de l'adoption du drapeau canadien. Un drapeau qui incarne aujourd'hui tout ce qui fait la fierté du peuple canadien : notre patrimoine et nos idéaux, nos réalisations et nos héros, nos espoirs et nos rêves. Ce drapeau symbolise également ce que nous avons de plus cher en tant que peuple : notre attachement à des valeurs et à des principes qui nous distinguent entre toutes les nations.

Cette vision de l'avenir que partagent tous les Canadiens, qu'ils le soient de naissance ou par choix, se fonde sur leur ferme engagement à l'égard des valeurs fondamentales qui caractérisent la citoyenneté canadienne. Soucieux de promouvoir la justice et l'égalité pour tous, nous avons bâti une société bilingue et multiculturelle qui tire sa force de sa diversité même.

La qualité de vie dont nous jouissons au Canada tient de notre compassion et de notre générosité qui se manifestent dans tous les secteurs de la société canadienne. Dans ce pays synonyme de liberté, où tous partagent les mêmes droits et responsabilités, nous participons ensemble à l'édification d'une société à la mesure de nos espoirs. Nous sommes non seulement fiers de notre patrimoine et des beautés naturelles de notre pays, mais nous sommes fiers également d'appartenir à un pays qui, solidaire des autres nations, cherche à faire triompher la paix partout dans le monde, à assurer la sécurité de tous et à assainir l'environnement.

En 1990, la Semaine nationale de la citoyenneté coïncide avec les célébrations entourant l'Année internationale de l'alphabétisation. Afin de pouvoir participer, en tant que citoyens éclairés et responsables, aux affaires qui nous concernent, il est essentiel de savoir lire et écrire. La Semaine nationale de la citoyenneté nous fournit une autre occasion privilégiée de promouvoir l'alphabétisation dans tout le pays.

BALTIC STAMP CLUB

NEWS

Montreal Baltic Stamp Club has been holding regular monthly meetings since December 15, 1989.

Its president is Jan Raudsepp.

Last meeting was held on March 28, 1990 at the Latvian Community Center in Lachine. Almost 20 collectors attended. All ages were represented.

Mr. M. Stauvers gave a short introduction on collecting US stamps.

J. Raudsepp gave some tips to the young collectors. He had provided a Canadian stamp selection to each attendee.

Some trading took place.

Next meeting - April 18, 7 p.m., 3955 Provost, Lachine.

SEMAINE NATIONALE DE LA CITOYENNETÉ

La Semaine nationale de la citoyenneté, c'est l'occasion de souligner la fierté d'être Canadien... ainsi que les valeurs et les symboles qui nous distinguent en tant que peuple et en tant que nation.

À la grandeur du pays

«Ce n'est pas le drapeau qui fait la nation; mais la nation qui fait le drapeau.»

L'honorable R.N. Thompson

MONTREALAS LATVIEŠU KREDĪTSABIEDRĪBAS

G A D A S A P U L C E

notiks

sestdien, 21. aprīlī, plkst. 15:30, Latviešu Centrā, 3955 Provost ielā, Lašīnā.

Dienas kārtība:

1. 1989. gada pilnsapulces protokola pieņemšana.
2. Valdes ziņojums.
3. Bilances un finanču pārskats.
4. Aizdevumu komisijas ziņojums.
5. Revīzijas komisijas ziņojums.
6. Vēlēšanas.
7. Dažādi jautājumi un ierosinājumi.

Pēc sanāksmes paredzēta kafija, uzkošamie, un atspirdzinājumi.

Apmeklēt aicina

VALDE.

TĒRVETES BĒRNU NOMETNES ZĪNAS.

Ziedu vietā Katrīnes Rubenis piemīpai esam saņēmuši ziedojumus nometnes vajadzībām no sekojošām personām: M. Ikvilda ģimenes, J. Ozoliņas, V. Paegles un kundzes un no I. un M. Steprāniem, pavisam kopā \$ 125.-.

Paldies visiem!

NOMETNES VALDE.

IZCILS FOTOGRĀFS.

16. un 17. martā Centrā varējām skatīt 65 fotogrāfijas, kuŗas uzpēmis Latvijā labi pazīstamais fotogrāfs Juris KRIEVIŅŠ.

Pirms iegriešanās Montrealā, kas bija pēdējā apstāšanās vieta, viņš bija viesojies vairākās ASV un Kanadas pilsētās. Še viņa skati rīkoja Centrā un Montrealas latviešu Biedrība.

16. marta vakara stundās skati atklāja MLB priekšnieks M. Štauers. Fotogrāfs pastāstīja klātesošiem (ap 20) par savu veikumu un iecerēm. Viņš Latvijā izveidojis negatīvu krātuvi, kuŗā pāri par pusmiljons, kas sakārtoti pēc paša izstrādātas sistēmas. Tā palīdzot atrast jebkuŗu negatīvu pavisam īsā laikā. Rīkojis dažādas tematikas izstādes, kuŗu vidū izceļas tā, kas risināta ap Raiņa Gals un sākums.

Gals un sākums izstādē darbi centrējas ap 7 vainagiem - rasas, lapu, rožu, ozolu (vidū), ērkšķu, čūsku un zvaigžņu. Pa kreisi no vainagiem ir mājas, zeme un debesis, bet pa labi - tauta, Radītājs un jūņa. Redzam, ka fotogrāfijas mākslas meistaram plašs un dziļš skats un ka viņš savu izvēlēto mākslas ievirzi ņem nopietni.

Vienam otram skatītājam šķita neparasti, ka klāstā bija tikai melni baltie sniegumi. Viņi būtu vēlējušies krāsās. Šķiet tomēr, ka tieši šī tehnika labi parāda fotogrāfa spējas, jo ir daudz prasīgāka.

Patika visi darbi, it sevišķi Latvijas ainavas. To vidū Nāves salas skats, kas tagad ūdeņu appludināts.

Vairākas krāsu fotogrāfijas uz atsevišķa galdā bija izstādījis Kārlis FREIBERGS. Viņa sniegumā sevišķi patika Igaunietes. Viņa piedalīšanās skatītājiem deva salīdzināšanas iespēju. Nav šaubu, ka viņš no meistara var daudz ko mācīties. Durvis uz Krievija darbnīcu viņam ir atvērtas, kas taču ir milzu ieguvums jaunajam fotogrāfam.

Kādi 10 Krievija darbi paliks Montrealā, no kuŗiem 2 rotās Centra sienas.

18. martā Krieviņš atgriezās uz Latviju. Paldies viņam par vērtīgo skati. Š.

MONTREALAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU PADOMES

P A Z I Ņ O J U M I.

1. JAUNIEŠIEM, kas vēlētos saņemt STIPENDIJAS latviskās izglītības turpināšanai 1990. gadā, jāiesniedz padomei rakstisks LŪGUMS līdz šī gada 1. maijam.

Lūgumraksts adresējams padomei un nosūtāms padomes loceklim J. NORVELAM, 9860 Gouin Blvd., Apt. 202, PIERREFONDS, Qué., H8X 3H2, telefons 683-3342.

Nenokavējiet savu pieteikumu!

2. Padomes STIPENDIJU FONDS līdzekļus iegūst no savām dalībniecēm - draudzēm un organizācijām, kā arī no atsevišķiem STIPENDIJU FONDA labvēļiem. Stipendijās izmaksā gadā ienākušos līdzekļus.

Padome laipni lūdz draudzes, organizācijas un labvēļus savus šī gada atvēlējumus iemaksāt padomes kasē līdz š. g. 1. maijam. Esat atsaucīgi, jo vajadzības ar katru gadu pieaugušas. Esam varējuši tās tikai daļēji apmierināt.

3. Padomes dalībnieces - draudzes un organizācijas aicinātas nokārtot savas gadskārtējās dalības maksas, kas ir \$ 25.-.

Čeki rakstāmi uz COUNCIL OF MONTREAL LATVIAN ORGANIZATIONS vārda un nosūtāmi padomes kasierim M. Štauveram, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., H9X 2R2, tel. 457-9832.

4. Bez STIPENDIJU FONDA padome vēl kopā ar Baltiešu Federācijas Kanadā Montrealas nodaļu rīko Aizvesto piemīpas sarīkojumu un ir atbildīgā Latvijas valsts svētku svinību rīkotāja.

MONTREALAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU PADOME gaida savu dalībnieču un vispārējās sabiedrības atbalstu.

Pateicībā,

PADOMES VADĪBA.

Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām lasītājiem 1. aprīļa nedēļas nogalē - Montrealas sarīkojumos un saietos. Pārējos eksemplārus nododam Kanadas pasta 2. aprīlī.

Pēdējā laikā ir bijuši vairāk gadījumu, kur izdevums noklīdis pastā. Lūdzam ziņot nekavējoties, ja neesat MLB Ziņotāju saņēmuši! Mums nav iespējams citādi to uzzināt, izņemot, ja tas atnācis atpakaļ pastā, kas notiek reti.

Lielāka lappušu daļa uzrakstīta ar franču rakstammasīnu, kādēļ gaŗumzīmju vietā ir jumbiņš.

Red.

DV KALPAKA UN LEĢIONA ATCERE.

Gadskārtēja atcere šogad bija pulcinājusi mazliet vairāk apmeklētāju kā iepriekšējos gadus - ap 70. Tā notika 17. martā, Centrā.

Svētbrīdi vadīja māc. G. Hūns, bet atceres aktu - E. Reveliņš.

Referents J. Paliēps interesantā stāstījumā pakavējās gan pie Kalpaka, gan leģionāriem. Savam referātam bija izmantojis vairākus avotus. Citēja no tiem tieši.

J. Metus lasīja G. Freimapa monologu "Trīs Ziemeļvētku kaujas".

Vanadzies bija parūpējušās par maizīšu un cepumu azaidu. Bija kafija un stiprāki padzērieni.

Nodaļas priekšnieks J. Norvels pasniedza ziedus J. Hūnam, kas savā laikā esot palīdzējis nest plkv. O. Kalpaka šķirstu.

Vakara stundas aizritēja nemanot sadraudzībā un dažādās pārrunās, kuŗās dominēja Lietuvas neatkarības pasludināšana 11. martā. Š.

OTAVAS DRAUDZEI 40.

Otavas latviešu ev.-lut. Miera draudze savu 40 gadu pastāvēšanu atzīmēja šī gada 11. martā.

Draudze dibināta 1950. gada 9. martā. No mazas būdas (ap 40 cilvēku) tā izveidojusies par vidēja lieluma draudzi (250 locekļu).

Svinīgajā atceres dievkalpojumā piedalījās Kanadas luterāņu baznīcas austrumsinodes vadītājs W. Huras, LELBA pārvaldes priekšnieks prāv. V. Vārsbergs, LELBA Kanadas apgabala vadītājs prāv. A. Voitkus, draudzes ilggadīgais mācītājs E. Lange un pašreizējā mācītāja S. Eglīte.

Dievkalpojums bija ar dievgaldu un draudzes darbinieku ievēšanu amatā. Īsu uzrunu teica bīskaps Huras, sprediķoja māc. E. Lange, lūgšanu teica prāv. A. Voitkus, bet liturģiju vadīja prāv. A. Vārsbergs un māc. S. Eglīte. Dievkalpojumu kuplināja draudzes sieviešu vokālais ansamblis ar trim dziesmām. Dieva vārdu lasīja iesvētamais Miķelis Bormanis, ērģeles spēlēja Ch. Lūks. Pēc dievgalda draudze ar māc. S. Eglīti dziedāja pateicības antifoniju - 103. Dāvida dziesmu. Dievkalpojums noslēdzās ar korāli "Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils".

Dievkalpojuma laikā Baznīcas Virsvaldes atzinības rakstu par ilggadīgo ērģeļu spēli un pašai dziedāto darbu draudzes dāmu komitejā nelaiķei Ligītai Zoldnerai saņēma nelaiķes vīrs Nikolajs Zoldners. Zelta krustiņu par pērmindera vecākā darbu saņēma Edgars Jaunzemis. Dievkalpojumā piedalījās 130 dievlūdzēji.

Sekoja svētku azāids sarīkojumu telpā. Čaklās dāmu komitejas darbinieces bija parūpējušās par garšīgu mielastu, kam sekoja kafija un jubilejas klipģeris. Bija 118 viesu.

Svētku norisi vadīja jubilejas komitejas priekšsēdis Aivars Pone. Viņš teica uzrunu un nolasīja archibīskapa A. Lūša apsveikumu. Pastāstīja par draudzes dibināšanu, pieminot dibinātāju vārdus (33). Ar ziediem sveicināja klātesošos dibinātājus - Lūciju Krauzi, Paulu Brunavu, Charisu Lūku, Lūciju Albertu, Irēni Albertu un Elvīru Krūmbergu.

Ziedus saņēma arī dāmu komitejas priekšnieces: Marta Bormane, Lūcija Alberta, Ludmila Kuentlere, Olga Jaunzeme, Gaida Lūse, Milda Ozola, Ligita Miežīte, Velta Alute, Daina Brauna un Māra Pone. Pa ziedam tika arī bijušajiem draudzes priekšniekiem: Nikolajam Zoldneram, Arminam Milleram, Elmāram Alutim, Egonam Jēkabsonam un tagadējam priekšniekam Andrim Langem.

Kā pirmās runāja priekšnieks A. Lange. Lūgšanu teica māc. S. Eglīte. Pēc mielasta apsveikuma runu teica bīskaps W. Huras, kam sekoja prāv. V. Vārsbergs, prāv. A. Voitkus un māc. E. Lange. Apsveikumus nesa Montrealas ev.-lut. Trīsvienības draudzes priekšnieks A. Spura, Montrealas latviešu ev.-lut. draudzes priekšnieks V. Paegle, Tērvetes nometnes pārstāvis R. Kalniņš. Bijušo Otavas draudzes priekšnieku vārdā runāja A. Millers. No Otavas organizāciju padomes apsveica P. Brauns, no Otavas latviešu Biedrības - Dagnija Staško. Vēl sveica skolas pārzine Inta Apse un Senioru kopas priekšsēdis A. Sprūdžs.

Rakstiski sveicienus bija sūtījuši DV Otavas nodaļa, Otavas Sv. Pēterņa draudze, Toronto Sv. Andrēja, Sv. Jāņa un Austrumu draudzes, Sv. Katerīnas, Soo, Sadberijas, Hamiltonas un Londonas latviešu draudzes.

Visiem runātājiem un darba darītājiem pateicās māc. S. Eglīte. Noslēgumā dziedāja J. Ermaņa korāli "Dievs, esi vienmēr sargs šai draudzei".

Pateicība pienākas jubilejas komitejai ar A. Poni priekšgalā par rakstiem presē, par jubilejas izstādes sarīkošanu, par atceres izdevuma izdošanu un itin visiem, kas sekmēja sarīkojuma labu izdošanu.

Dieva žēlastība ir bijusi ar šo draudzi visus šos gadus, ka tai ir bijis labs mācītājs, tagad laba mācītāja un ka vienmēr atradušies pašai dziedīgi cilvēki, kam nekas nav bijis par grūtu, kas labprāt strādājuši un strādā draudzes labā.

Ar vēl lielāku sirdsdedzi darbs ir sekmējies kopš 1984. gada, kad iesvētījām paši savu dievnamu, kuŗa paspārnē visas Otavas latviešu organizācijas varējušas kalpot mūsu dārgajai tēvzemei Latvijai.

Tiem, kas pieredzējuši šīs draudzes sākumu, tās attīstību un veidošanos, par spīti visiem asimilācijas draudiem, šī, patiešām, ir "tā Kunga diena", redzot, ka pēc 40 gadiem draudze aug, zeļ kristīgā un latviskā garā un patur mūsu dārgo tēvu valodu.

CHARISA LŪKS.

● Raksts patapināts no Otavas latviešu ev.-lut. Miera draudzes mēnešraksta DRAUDZES VĒSTIS 1990. gada aprīļa/maija dubultnumura. Mēnešraksts sniedz arī ziņas par Otavas latviešu sabiedriskās dzīves notikumiem un tam ir pielikuma lapa BĒRNU STURITIS.

Red.

NĀKAMĀ LNAK PADOMES SESIJA.

LNAK 15. padomes 3. sesija notiks no 1990. gada 20.-22. aprīlim, Toronto, ev.-lut. Sv. Jāņa draudzes sarīkojuma telpās, 200 Balmoral ielā.

Sesiju atklās piektdien, 20. aprīlī, plkst. 19:30. Pēc atklāšanas Viktora Upeslāča referāts "Kādu valstiskumu Latvijai mēs gribam?"

21. aprīlī sesija turpināsies plkst. 9:00. Darba kārtā paredzēti ziņojumi, debātes par aizvadīto darba gadu, LNAK statūtu maiņas, LNAK kārtības ruļļa maiņas un vēlēšanas.

Svētdien, 22. aprīlī, sesiju atsāks plkst. 9:00, pieņems budžetu 1990. gadam un iztirzās turpmāko darbību Kanadas apjomā, PBLA ietvaros un darbībā uz Latviju. Būs debātes par iesniegtām rezolūcijām un to pieņemšana. Pēc tam dažādi jautājumi. Plkst. 11:00 sesijas dalībnieki piedalīsies ev.-lut. Sv. Jāņa draudzes dievkalpojumā.

Sestdien, 21. aprīlī, plkst. 17:00, notiks LNAK Izglītības un Kultūras Fonda biedru sapulce.

Ierosinājumi un priekšlikumi LNAK turpmākai darbībai, kā arī principālas dabas rezolūcijas iesniedzamas LNAK padomes priekšsēdim vēlākais 2 nedēļas pirms sesijas.

LNAK adrese: 4 Credit Union Drive, Toronto, Ontario, M4A 2N8.

LNAK.

POPULĀRAS GRĀMATAS AUTORS MONTREALĀ.

Modris Ekšteins marta vidū, Konkordijas universitātē, lasīja referātu par savu grāmatu "Rites of Spring". Grāmatu uzskata par vienu no labākajām, kas sarakstītas par pirmo un otro pasaules kauju, kaut arī par tieši militārajām operācijām tajā daudz nerunā, bet gan vairāk par cilvēkiem, kas šajās militārajās operācijās bija iesaistīti.

Ekšteins ir kultūrvēsturnieks, kas sasaista abus karus ar straujajām pārmaiņām morāles normās. To var uzskatīt arī par morāles sabrukumu, jo daudzi jaunās normas neatzīst. - Ekšteins runā par gadsimtu mijas liberālismu Vācijā: sievietes iesaistīšanu darbā ārpus ģimenes, sociālisma ideoloģijas izplatīšanos, homoseksuālisma aizstāvēšanu u. t. t. Tas viss izteicas jo sevišķi mākslas dzīvē un parādās kā, t. s., modernisms. Šoreiz nav runa par jauniem stiliem, formas principiem, mākslas virzienu skolām, jo to vietā stājušies indivīda iedvesmas produkti. Šiem produktiem nav salīdzinājuma, nav formālprincipu un nevar būt arī skolas ar sekotājiem, kas šos stila veidus varētu mācīt. Ekšteins tos apzīmē ar vārdu "happening", mirkļa iedvesmas auglis. Te arī autors ņēmis arī pašu grāma-

tas virsrakstu - pēc Stravinska mūzikas. Caur šo mākslas dzīves analīzes prizmu tad nu Ekšteins skata mūsdienu notikumus un, galvenokārt, abus pasaules karus.

Lai labāk izprastu Ekšteina pieeju, mēs to varam salīdzināt ar Burkharda (Jacob Burckhardt) "Geschichte der Renaissance in Italien", jo tur arī runā par "valsti, kā mākslas darbu", kas radies pēc apzinātām "pārdomām un apsvērumiem", un tādā pat veidā runā arī par "karu kā mākslas darbu". Par cik renesances māksla ir sakņojusies klasiskajā pasaulē un par cik tur ir izteikti stila principi, par tik tur arī - pēc zināma juku laika - parādās apzināti principi diplomātijā, politikā un arī kara lietās. Mūsu dienās, turpretim, kad mākslā parādas "happeninga" princips, stila noliegums, acumirkļa iegribu un kaprīžu princips, velti meklēt principus, jo tur to nav - mūsdienu formula ir formulas trūkums (sk. Akvinas Tomu: ļaunais ir labā trūkums).

Ekšteins stāsta par I pasaules kara darbību Ziemeļvētku laikā - karš it kā zaudējis savu asiņaino realitāti, angļi un vācieši dzied korāļus, pat apmainās dāvanām. Notiek draudzīga pikošanās, kamēr kāds (prūsis) ievīsta sniega pikā akmeni. Nu notiek izskaidrošanās, atvainošanos. Viss tas notiek acumirkļa izjūtu ietekmē - šoreiz labākā vārda nozīmē. Ekšteins nav diplomātijas vēsturnieks un tādēļ nepakāvējas pie paša I pasaules kara saknēm, kas meklējamas jau pagājušajā gadu simtenī, kad Krievija atstājās no "trīs ķeizaru" formulas un politiku nostādīja uz situācijas plāksnes, kurai gan deva "reālpolitikas" nosaukumu.

Sākās attālināšanās no Vācijas/Austrijas un tiltu mešana uz republikānisko Franciju. Arī tam bija gadījuma raksturs, jo Krievijas štāba priekšnieka brālis (līdzīgi Ļeņinam) bija pretvalstisks sazvērnieks. Krievu vecās diplomātijas skolas - stila - pārstāvji gan brīdināja (ja kritīs viens ķeizars, kritīs arī pārējie) pret šo avantūru, bet bez sekmēm. Iedzīvotāju vairums kara nopietnību neizprot, tāpat kā tie neizprot jauno mākslas veidu. Kā vienā, tā otrā gadījumā no vienas puses darbojas organizēta centralizēšana, no otras puses atkal esošās sadzīves un politisko formu sadrumstalošana.

Sis stāvoklis turpinās pēc Versaļas un ieslīd II pasaules karā. Šoreiz gan vairs neviens tik priecīgi aizgrābts nav, jo ļaudis sākuši aptvert sairuma procesu - tomēr darīt nekā vairs nevar - ne mākslā, ne karā. Kaut arī pēc kara tika tiesāti vācu ģenerālštāba virsnieki, tomēr patiesībā ģenerālštābs vienmēr Hitleru brīdināja no kara uzsākšanas - tomēr profesionālisma laiks bija pagājis. Hitlera gadījumā vēl varētu domāt par diletantismu mākslā un militarismā. Mēs daļkārt brīnāmies, kāpēc Hitlerš neiesaistīja krievu masas savā pusē, bet mums jāapzinās, ka nedz propagandai nedz izlūkdienestam nebija nekāda loma šajā karagājienā ierādīta. "Happening'a" princips: operācijām sākoties, vācu bruņotajiem spēkiem ir tikai divu mēnešu rezerves.

Par Staļinu Ekšteins daudz nerunā, laikam, tādēļ, ka Krievijas dzīve iet citus ceļus kā pārējā Eiropa - Krievijā sociālistiskais realisms ir labākā gadījumā seno meistarību kopēšana. Tāpat arī karā tiek kopēts vecais Napoleona laiku von Phulla plāns (ko gan Staļins pilnīgi noliedz).

Modernā māksla - daudz vairāk kā iepriekšējās stila skolas - balstas uz valsts vai lielo multinacionālo kompāniju naudām. Tāpat arī bruņošanos rūpniecība. Mēs, ierindas cilvēki, nesaprotam nedz moderno mākslu, nedz arī, kāpēc, piemēram, amerikāņu armijā atejas poda vāks izmaksā \$ 600.--. Šo saprašanu no mums neviens arī neprasa un nesagaida - tikai naudu no mūsu kabatām. Tiem, kas tā grib lietot skatīt, Ekšteina grāmata dos daudz. Tomēr vienā laikā Ekšteins, cerams, runās nākotnē. Tas ir likumu lauks.

Ekšteins gan teicās runāt par vardarbību (violence), bet atstāja šo lauku neapgaismotu. Arī likumdošanai ir savi - mūžīgi - principi, un ja te

stājas mirklis, "happening" princips, tad tas likuma varu sagrauj pašos pamatu pamatos. Likumu nedrīkst pīrkt nedz par zelta naudu, nedz arī par vēlēšanu balsīm. Ja likuma vietā stājas vara, vardarbība nav tālu jāmeklē.

Ekšteins savu grāmatu nosaucis par "Pavasara rituālu" (ritu), un tāpēc jādomā, ka viņš vēsturē saskata zināmu atkārtošanos. Tas mums ļauj cerēt uz labākiem laikiem kā mākslā, tā arī kara mākslā.

I. STEPRĀNS.

PENSIONĀRI.

22. februāris bija viena no dienām, kad montrealieši atkal cieta no šeit tik parastās parādības - daļēja vai pilnīga autobusu satiksmes trūkuma. Daudziem bija problēma kā tikt darbā, skolā vai citur, bet jo sevišķi vecākai paaudzei - kur nu katram jātiek - uz veikalu, pie ārsta vai arī - uz pensionāru sanāksmi. Neskatoties uz to, Apvienības kārtējā saietā bija ieradies itin prāvs apmeklētāju pulciņš. Būtu bijis vēl vairāk, ja daudzi nebūtu kavēti ierasties slimības vai citu iemeslu dēļ.

Agrumu Pēteris vēl arvien atveseļojas slimnīcā. Daži cieta no apaukstēšanās. Izpalīdzot kaimiņam prombūtnes laikā savākt viņa pastu, uz slidena ledus nelaimīgi pakritusi Elizabete Metuma, laužot roku un gūžu. Novēlam visiem drīzu izveseļošanos un atgriešanos draudzīgajā pensionāru saimītē.

Sanāksmi atklāja un vadīja Eičens Reveliņš. Lūgšanu teica Emīlija Varslavāne. Sekoja kafija ar uzkodām, dažādas pārrunas un daudz skaņu dziesmu Eičena mūzikālā pavadījumā. Paldies J. Hūna tēvam par pāris melodiskiem klavieru atskaņojumiem. Var apbrīnot diženā vecuma mūziķa pirkstu veiklumu.

Īsu, sirsnīgu uzrunu teica mūsu ilggadīgais draugs un labvēlis W. Webb's, norādīdams, ka viņš, neprasdams latviešu valodu, mūsu vidū jūtas labi, kā starp draugiem. Jauki vārdi no svešautieša, kurš ar savu kundzi cītīgi apmeklē mūsu sanāksmes, ir atsaucīgi un izpalīdzīgi arī tīri praktiskā ziņā.

oOo

8. marts pienāca saulains un jau pavasarīgs, kad pensionāru saime jo kuplā skaitā pulcējās Centrā, lai satiktos, parunātos, apsveiktu šai mēnesī dzimušos un piedalītos gadskārtējā pilnsapulcē.

Sanāksmi atklāja un vadīja J. Tomsons. Lūgšanu teica māc. G. Hūns, pieminēdams arī tikko mūžībā aizgājušo Katrīni Rubeni, valdes locekles E. Krūmājas māti.

V. Varslavāne apsveica 11 martā dzimušos jubilārus, starp kuriem ar apaļu gadu sasniegšanu sumināja vienmēr darbīgo izpalīdzīgo MLB bibliotekāru Jāni Birzi. Sekoja "Daudz baltu dienīpu!"

Savas mūža gadu mijas atzīmēšanai vairāki jubilāri bija dāvinājuši tortes un vīnu. Jāņem vērā, ka daudziem šie saieti ir vienīgā dzimšanas dienas svinēšana, un to arī izjūt no sirds.

Pēc Īsas "stiprināšanās" sekoja pilnsapulce, par kuras vadītāju ar aklamāciju ievēlēja J. Tomsonu un par pierakstītāju B. Krūmāju. Sekoja kasieņa A. Kraukļa, biedrziņas V. Varslavānes, revīzijas komisijas K. Ozola un dāmu komitejas L. Rudzātes ziņojumi. Pilnsapulces dalībniekiem nebija iebildumu pret amatpersonu sniegtajiem pārskatiem, jo no tiem izrietēja, ka Apvienības darbība aizvadītajā gadā bijusi aktīva un saimniekots lietderīgi. Sapulces gaitā iztirzāja un pārrunāja dažādus jautājumus un ierosinājumus.

Vēlēšanas šoreiz nenotika, jo valde un revīzijas komisija iepriekšējā gadā ievēlēja uz diviem gadiem. Apvienības biedru skaits ir 144, tāds pat kā gadu iepriekš.

Uz dāmu komitejas ierosinājumu, pensionāru sanāksmes nākotnē atkal sāksies plkst. 13:00 die-

nā, kā tas bija iepriekš. Nolēma arī, ka vasaras mēnešos - jūnijā, jūlijā un augustā - sanāksmes notiks tikai vienu reizi mēnesī.

Atzīmējot Apvienības gada svētkus, svētdien 22. aprīlī, plkst. 15:00, Centra augšas zālē, notiks lielā sanāksme ar ieviestiem viesiem. Būs priekšnesumi un siltas pusdienas.

MILDA OZOLA.

TURĪGĀKĀ LATVIEŠU ORGANIZĀCIJA MONTREALĀ.

25. aprīlī, Latviešu centrā, notika Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centra pilnsapulce, kurā bija pulcējušies 39 pilntiesīgie biedri. Sapulces vadību uzticēja Bruno Innusam, bet pierakstīšanas pienākumus Elgai Čops. Balsu skaitītājos izraudzījā V. Paegli, E. Vītiņu un J. Norveli. Tiem gan nekāda balsu skaitīšana neiznāca, jo visi balsojumi bija ar aklamāciju.

Sapulce uzklaušīja ziņojumus, ievēlēja valdi un revīzijas komisiju un pārrunāja vairākus aktuālus jautājumus. Cipari ar kurjiem bija izdevība iepazīties apliecināja, ka Centrs ir visturīgākā mūsu organizācija, it sevišķi nekustamā īpašuma dēļ, kuŗa vērtību varam lēst uz 3/4 miljonu dolāriem.

Tikai viens liels "bet" - nevar atrast darbiniekus, kas vēlētos šo plašo, bet savā ziņā vienkāršo saimniecisko pasākumu vadīt, jo jaunievēlētai valdei trūkst 2 locekļi un dāmu komitejai nav priekšnieces.

Pilnsapulci atklāja valdes priekšsēdis Jānis Tērauds. Sapulces vadībā ievēlēja viņa uzstādītos kandidātus - par vadītāju Bruno Innusu, bet par pierakstītāju Elgu Čops.

Pēc dienas kārtības pieņemšanas atklājās, ka iepriekšējās pilnsapulces protokola nav. Tādēļ nevarēja arī apskatīt tekošus jautājumus un agrāk pieņemtos lēmumus. Sapulce uzdeva valdei protokolu sastādīt, lai šis dokuments nepazustu un būtu pieejams centra arhīvos.

Pārrunās uz vietas atklājās, ka valdei bijis jāizkārto vecā nama oficiālā likvidācija, ziņojot par to provinces publikācijā un kādā no laikrakstiem. Tas esot izdarīts, vēl tikai visi pierādījuma dokumenti esot jānodod provinces iestādēm un par to jāpaziņojot Centra biedriem, ko uzdeva izdarīt jaunajai valdei.

Valdes priekšsēdis J. Tērauds savā ziņojumā atzina, ka notikumi Latvijā ietekmējuši arī Centra patreizējo darbību, gan pozitīvi, gan negatīvi. Mēs savās aktivitātēs it kā atslābstot un atstājot visus lielākos darbus dzimtenes latviešiem. Tas esot atspoguļojies Centra darbības ciparos - notikumu skaits un apmeklētāju skaits esot sarucis. Notikušas 245 dažādas izdarības ar 9.000 apmeklētājiem (no tām 16 bijuši sarīkojumi ar viesiem no Latvijas izpildītājos un ar 2.000 apmeklētājiem). Centrs sarīkojis 2 koncertus ārpus savām telpām. Tajos piedalījušies 520 klausītāji. Ar to, šķiet, nākotnē vairs nebūs jālauž šķēpi par Centra piemērotību itin visiem mūsu sabiedriskiem pasākumiem. Galvenais iemesls pagurumam - darba roku trūkums. Centra darbinieki gan veikuši labu darbu, it sevišķi tālo ciemiņu uzņemšanā. Vairāki sarīkojumi sarīkoti sadarbībā ar DV Montrealas nodaļu un Montrealas Latviešu Biedrību

Paveikti priekšdarbi vēsināšanas un celtnes sistēmu iegādei. Abus projektus šobrīd nevarot uzsākt, jo tie izmaksātu ap \$ 150.000.-, kam brīvu līdzekļu patlaban neesot. Iegādātas 2 jaunas plītnis un jauni galdauti. Sakarā ar namsaimnieka J. Ērgļa slimību daži centra apkopšanas darbi izdoti pret atlīdzību kanadiešu firmām. Savāktas 5 tonnas vecu avīžu.

Centra tiešie ienākumi nesedz visus izdevumus. Esot jāaizņemties no kapitāla augļu peļņas.

Lašinas pilsētas galva Dekarī dāvinājis Centram pilsētas karogu un visādi izpalīdzējis citās lietās. Sadarbība esot teicama.

Kasieŗa Augusta Pušpura ziņojums un ciparu salīdzinājums ar iepriekšējiem gadiem rādīja, ka Centra saimniecība ir stabila un ka kapitāla līdzekļi pieaug.

1989. gadā ieņemts \$ 30,184.13

1989. gadā izdots \$ 18,221.78

Atlikums \$ 11,962.35

Lielākais ienākumu postenis ir noguldījumu augļi, kas ienesuši \$ 20,241.38. Telpu īres devušas \$ 6,983.-, sarīkojumi \$ 2,013.71, bet vecās avīzes \$ 523.04.

Izdevumos visvairāk maksā elektrība - \$ 8,503.16, seko ēkas uzturēšan - \$ 4.632.14, apdrošināšana - \$ 1.325.44, telefons \$ 607.82, nodokļi \$ 358.70, inventūra \$ 236.-. Dažādi izdevumi bijuši \$ 323.-, bet ziedojumos izmaksāts \$ 1.225.-.

Ēkas uzlabošanai izdoti \$ 950.-

Ilgtermiņa noguldījumos ir \$ 198.000.- (iepriekšējā gadā \$ 180.000.-).

Bez tam pie Centra pastāv Izturības (Survival) fonds, kuŗā

1989. gadā ieņemts \$ 4.476.56

1989. gadā izdots \$ 1.130.00

Atlikums \$ 3.346.56

No fondā uzkrātiem līdzekļiem (lielāko tiešu bezprocentu aizdevumi) \$ 27.000.- noguldīti dažādos termiņu kontos, bet kasē vēl tekošajām vajadzībām \$ 824.50.

Fonds 1989. gadā atbalstījis Helsinki 86 un BATUN. Atbalstiem izmanto noguldījumu augļus, sarīkojumu atlikumus un ziedojumus.

Centram 139 pilntiesīgu biedru. No tiem 9 miruši. 97 citi Centram ziedojuši vai aizdevuši mazākas summas, ar kuŗām nevar kvalificēties pilna biedra statusam. Tātad pavisam kopā 236 atbalstītāju.

Pārrunās par līdzekļiem izskanēja doma, ka varbūt būtu pienācis laiks jaunai līdzekļu vākšanas akcijai, lai centra atbalstītājos iesaistītu arī tos, kas to līdz šim vēl nebūtu darījuši. Bija pat ierosinājums noteikt kādu minimālu gadskārtēju ziedojuma summu. Kasieris iztirzāja kādu citu ierosinājumu, kas paredz ziedojumus un aizdevumus centram testamentāros novēlējumos. Dzirdējām piebildi, ka savos testamentos tautieši blakus centram varētu atcerēties arī savas draudzes un pārējās latviešu organizācijas. It sevišķi tie, kam še nav tuvinieku, lai viņu sūri pelnītie dolāri neaizietu svešiniekiem. Mūsu sabiedriskām vienībām līdzekļi šobrīd ļoti vajadzīgi.

Nav šaubu, ka Centra apsaimniekošanai līdzekļi vajadzīgi. Tāpat jāpaveic viens otrs uzturēšanas darbs, kā logu krāsošana, celtnes izbūve un ventilācijas uzlabojumi. Par visu to plašāk pastāstīja Viesturs Hūns, kuŗa ziņā ir šo projektu apzināšana.

Sarīkojumu daļas vadītājs un līdzšinējā Dāmu komitejas vadītāja R. Gabruša teica paldies visiem, kas palīdzējuši viņu darbos un pienākumos. Tam pievienojās L. Kalniņš, mākslas daļas vadītājs, ziņodams, ka pārkārtots mākslas darbu izlikums un ka viņš regulāri rakstot centra ziņas MLB Ziņotājā, ar ko esot laba sadarbība.

Ar revīzijas komisijas ziņojumu iepazīstināja Alberts Krievs. Komisija visus dokumentus bija atradusi labā kārtībā un apliecināja, ka kasieŗa ziņotājs saejoties ar ierakstiem grāmatās.

Visus ziņojumus pieņēma zināšanai.

Neskatoties uz valdes priekšsēŗa un valdes locekļu pūlēm, nebija izdevies piedabūt pietiekami kandidātus 12 valdes amatam, jo 3 līdzšinējie darbinieki atteicās turpmāk kandidēt, lai gan solījušies pielikt savu roku dažādos darbos. Sapulcē izdevās uzstādīt tikai vēl vienu kandidātu - L. Bisenieku, kas tad kopā ar līdzšinējiem - E. Auderu, J. Bilinski, J. Birzi, Ģ.

Hūnu, V. Hūnu, L. Kalniņu, A. Pušpuru, J. Tēraudu un A. Vītoli tika ievēlēti ar akklamāciju un amatus sadalīs paši savā pirmajā darba sēdē. Izstrūktošos 2 locekļus kooptēs valde, ja vien tas būs iespējams. Zīmīgi, ka valdē nav vairs nevienas dāmas. Vīriem vieniem pašiem tajā nebūs vieglas dienas. J. Tērauds gan bija runājis ar vismaz 50, bet viņam nevienu nebija izdevies piesaistīt, lai uzņemtos oficiālus pienākumus.

Revīzijas komisijā ievēlēja līdzšinējos - A. Cauni un A. Krievu, bet no jauna V. Kalaci.

Dāmu komitejas līdzšinējās vadītājas - Ruta Gabruša un Modra Kraule saņēma atzinības rakstus.

Dažādajos jautājumos bija ierosinājums apsvērt iespējas, kā varētu piesaistīt darbiniekus pret atlīdzību.

Pārrunas visos jautājumos bija lietišķas. Sapulce ilga divi stundas un 5 minūtes.

Pēc tās centra dāmas bija klājušas kafijas un maizīšu galdu. Azaida laikā J. Tērauds pastāstīja par saviem piedzīvojumiem Latvijā, no kurienes bija atgriezies pirms pāris dienām.

Viņš Latvijā bija bijis arī pirms 3 gadiem. Abus ceļojumus salīdzināja ar paša uzrakstītiem dzejoļiem, ar kuriem iepazīstināja klausītājus. Atzina, ka jūtas spējējušas ievērojumu lomu. Šoreiz braucis, lai nodrošinātu ģimenei tēva mājas, kuņas apciemojis. Uzsākts legāls darījums, kuņa izpalīdz TF darbinieki.

Piedalīties arī AP vēlēšanu kampaņā, lai iepazītos ar turienes kārtību. Bijis 4 vēlēšanu iecirkņos. Zināja stāstīt, ka pirmajā gājienā no TF kandidātiem ievēlēti vismaz 120, interfrontei 33, bet pārvēlami jaunās vēlēšanās ap 40. TF tajās jāiegūst 14 deputātu vietas, lai tai padomē būtu 2/3 vairākums.

Turpinājis savu projekta - Raiņa literatūras un mākslas muzeja materiālu mikrofilmēšanas - īstenošanu. Tam iegūts Kultūras ministrijas apstiprinājums. Muzejā atrodas ap 10 milj. lapas dažādu manuskriptu jeb ap 400.000 vienības. Daudz vienīgo oriģinālu, kādēļ tie strauji nolietojas. Lai visus tos mikrofilmētu vajagot ap \$ 18.000.- mašīnām un ap \$ 17.000.- materiāliem, vai kopā \$ 35.000.-. Iegādāšoties lietotas mašīnas. Vajadzīgos līdzekļus vāktot pa dažādiem ceļiem. Bija atvedis tautiskās lellītes, kuņu ienākums ies par labu projektam. Arī dziesmu svētku kalendārus.

Meklējot kādu 90 gadus vecu dāmu, nonācis kādā veco ļaužu namā, kas iekārtots nolaistā muižā, ko apkalpojusi tikai viena persona. Personu atradis. Apstākļi namā esot bijuši neiedomājami. Un šādu namu Latvijā netrūkstot. Līdzīgi apstākļi esot bāreņu un vājprātīgo namos. Kāpēc apstākļi šajās mītnēs esot tik atbaidoši, nevienam atbildes neesot. Visur aizrādīts, ka viņš neesot drīkstējis ieiet bez īpašas atļaujas.

Stāstījums izraisīja dzīvas pārrunas un deva klausītājiem iespēju tuvāk iepazīties ar sadzīves dažādajām pusēm okupētajā Latvijā.

J. Tērauds ir pārliecināts, ka Latvija drīz būs neatkarīga.

Viņš arī ierosināja sapulces dalībniekus pieņemt īpašas vēstules tekstu (Skatiet šo tekstu šī numura svešvalodu nodaļā, 21. lpp.! -Red.), ko nosūtīs Kanadas ārlietu ministram sakarā ar notikumiem Lietuvā. Iebildumu nebija. Mudināja zvanīt ministru prezidenta un ārlietu ministra birojiem un lūgt neatkarības atzīšanu Lietuvai.

Ārlietu ministra kabinets - 613-995-1851.

Ministru prezidenta kabinets - 613-992-4211.

Ar to viena no informatīvākām centra sēdēm bija beigusies. Visi varēja doties mājup apmierināti.

M. ŠTAUVERS.

STRAZDIŅŠ DZIED...

Šogad LLO (Lakeshore Light Opera) ansamblis spēlēja un dziedāja Gilberta un Sullivana Princesi

KANADAS APVIENOTĀIS KORIS,

Vizmas Maksijas vadībā,

un

MONTREALAS APVIENOTĀIS KORIS,

Andža Gūtmaņa vadībā,

rīko

K O N C E R T U

SESTDIEN, 28. APRĪLĪ, plkst. 18:30,

St. André Hubert Bourne baznīcā,
4360 Broadway ielā, L a š ĩ n ā.

IEEJA: \$ 10.-

\$ 8.- studentiem un pensionāriem.

BRĪVA - bērniem līdz 16 gadiem.

Rīkotāji sagaida kuplu dziesmu draugu saimi šai vienreizīgā koncertā, jo piedalās ap 55 dziedātāji un izpildīs Latvijas Dziesmu svētku programmu.

Otavā šie paši k o r i dzied

svētdien, 29. aprīlī, plkst. 14:00,
Glebe Community Centre, 690 Lyon St.

Apmeklēt aicina

KOŅA VALDE.

Idu. Ar šo opereti G u n ā r s A L E K S I S iesāka savu dziedātāja karjeru 1978. gadā. Toreiz kā korists. Tā viņš turpinājis visu šo laiku - uzticīgi, ar īstu degsmi, iedams no vienas operetes uz otru, cauri visādām lomām, veidodamies un augdams.

Tagad var droši sagaidīt, ka katrs viņa tēls būs rūpīgi slīpēts, labi ieklausies kopīgā ainā un dziedājums būs līdzens un skanīgs.

Šoreiz sevišķi skaisti izskanēja trešā cēliena atbrūpošanās dziesma - This helmet, I suppose. -

Montrealā ir pulciņš latviešu, kuņi cītīgi, gadu pēc gada, iet uz šīm izrādēm. Protams, speciālu vērību veltīdami mūsu pašu Gunaram Aleksim, bet līdz ar to iepazīstas ar Gilbertu un Sullivanu un visu operēšu sastāvu. Liela daļa dziedātāju nemainās, un, liekas, ka reiz pa gadu ir satikti veci draugi. Jaunie pienācēji tiek salīdzināti un mērīti.

Prieks vienmēr klausīties labo kori, apbrīnot kostīmus un dekorācijas, un par visu - novērtēt to mīlestību un sadarbību, kādā tiek kopta šī gadskārtējā tradīcija.

Varam tikai novēlēt neapgurt un turpināt viņiem visiem turēties savā salīpā mūsu nemierīgajā Kvebekas ezerā.

E. C.

● Montrealas Latviešu Kredītsabiedrības Ārkārtas sapulce notika 25. marta pēcpusdienā un bija pulcinājusi 33 dalībniekus. Sevišķi kuplu saimi, lai ceturtdaļstundā pieņemtu Desjardins kredītsabiedrību firmas ieteiktos statūtu grozījumus - bija jāmaina adrese un jāpārgroza teikums par biedru sastāvu, proti, ka tos var piesaistīt no Montrealas latviešu sabiedrības. Grozījumu pieņēma vienbalsīgi.

Bija vēl daži jautājumi par Desjardins firmu vispār. Tos atbildēja valdes priekšsēdis G. Jakobsons, kas vadīja sapulci.

Š.

notiks ceturtdien, 26. aprīlī, plkst. 19:30, Kamīna zālē,
Latviešu Centrā, 3955 Provost ielā,
Lasīnā.

Darba seka:

1. Sapulces amata personu vēlēšanas.
2. Iepriekšējās gada sapulces protokola nolasīšana un pieņemšana.
3. Ziņojumi par 1989./90. darbības gadu: -
 - a) priekšnieka,
 - b) kasieres un MLB Ziņotāja administrātores,
 - c) sarīkojumu daļas vadītāja,
 - d) bibliotekāra,
 - e) revīzijas komisijas.
4. Priekšnieka, valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas.
5. MLB turpmākā darbība - ierosinājumi un pārrunas.
6. 1990./1. darbības gada maksājumu noteikšana.
7. Budžets 1990./1. darbības gadam.
8. Dažādi jautājumi.

Sapulcē balstiesības tiem MLB biedriem, kas nokārtojuši savas biedru maksas par 1989./90. darbības gadu vai no tām atbrīvoti.

Visi MLB biedri, MLB darbinieki un MLB darba atbalstītāji un citi interesenti laipni aicināti sapulcē piedalīties. Personas, kas vēlētos uzņemties kādu no formālajiem amatu posteļiem, lūgtas pieteikties pie MLB priekšnieka M. Štauvera, tel. 457-9832. Kandidātiem ir jābūt MLB biedriem. Jauni darbinieki arvien gaidīti, tāpat ieteikumi turpmākajam darbam un palīdzīgas rokas tā īstenošanā.

Neatkarības centieni Latvijā liek mums būt aktīvākiem un uzmanīgākiem. Darba un vajadzību netrūkst. Darītāju un palīgu nekad nebūs par daudz.

Piezīme: Citi paziņojumi biedriem netiek izsūtīti. Darba sekas kopijas būs pieejamas arī sapulcē.

Pēc sapulces draudzīgas pārrunas pie tases tējas vai kafijas un cepumiem.

Uz redzēšanos šajā svarīgajā darba saietā un pārrunu vakarā!

Apmeklēt un piedalīties aicina

MLB VALDE.

MLB ZIŅOTĀJA tehnisko izdevumu segšanai MARTA mēnesī esam saņēmuši sekojošus ziedojumus:

Lidija Grīns \$ 2.50, K. Ivanovskis \$ 7.50, Pēteris Vītols, Toronto, Ontario, \$ 7.50, Mirdza Rutule, Vinipegā, Manitobā, \$ 20.00, Ojārs Radovskis, Vinipegā, Manitobā, \$ 50.00, Antons Staudžs, Vinipegā, Manitobā, \$ 20.00, Egons Jurēvics, Vinipegā, Manitobā, \$ 20.00, Dr. Andris Ritmanis, Portlandē, Oregonā, ASV, \$ 12.50, Velta Rutena, Džamaikā, Ņujorka, ASV, \$ 3.75, Mārtiņš Ikvilds \$ 7.50, Alfrēds Ķipēns \$ 5.50, Milda Muzikants \$ 12.50, Kārlis Timermanis \$ 7.50, Oskars Trence, Mississaugā, Ontario, \$ 7.50.

Marta mēnesī no 14 lasītājiem \$ 184.25.

Darbības gada 11 mēnešos no 206 lasītājiem pavisam kopā \$ 2.789.11.

Spiestuves mašīnu iegādei MARTA mēnesī ziedojusi:

K. Ivanovskis \$ 20.00, Rasma Kiršteins \$ 65.-, Herta Michelsone \$ 32.50, Milda Muzikants \$ 10.00, Kārlis Timermanis \$ 5.00.

Martā pavisam kopā no 5 lasītājiem \$ 132.50.

Darbības gadā no 94 lasītājiem \$ 3.858.85.

Jauniegādātās mašīnas parāds patreiz vēl ir \$ 2.431.50.

Abās kategorijās 11 mēnešos no 300 lasītājiem pavisam kopā \$ 6.647.96.

MLB mērķu sekmēšanai \$ 5.00 ziedojis Alfrēds Ķipēns.

Darbības gadā no 24 atbalstītājiem kopā \$ 365.00.

MLB valdes sirsnīgs paldies itin visiem, kas atbalstījuši tās darbu. Līdzekļi tai šobrīd ļoti nepieciešami. Tādēļ katrs atbalsts ļoti nozīmīgs.

Ar šo numuru MLB ZIŅOTĀJS ieiet savā 42. gada gājumā.

Aizvadītā gadā paveikts viss iecerētais - iznākuši visi mēnešraksta 12 numuri, nostabilizējies tā metiens (1.425), iegādāta moderna spiestuves mašīna, kas paātrina un uzlabo iespiešanas tehniku un ievērojami ietaupa laiku, kuŗa redakcijai nekad nav pietiekami daudz. Lieļākas pārmaiņas jūtamas lasītāju saimē - ap 15 % gada laikā mainījuši dzīves vietu (prasa nemitīgu adrešu saraksta revīziju), pieaudzis mirušo skaits. Izdevumu tagad saņem arī Latvijā, kur pieteikušies un darbojas vairāki aktīvi līdzstrādnieki.

Par saturu spriežat paši. Lasītāju komentāri un vēlmes redakcijā arvien gaidītas. Paldies itin visiem, kas darbojušies, lai izdevums varētu iznākt regulāri un bagāts saturā.

MLB ZIŅOTĀJA g a d a pasūtīnājums uz Latviju maksā tikai \$ 35.-. Pasūtīniet to saviem tuviniekiem un paziņām. Dodiet līdz paraugsekemplārus saviem Latvijas ciemiņiem un paņemiet līdz ceļā uz Latviju.

Līdzšinējā pieredze rāda, ka izdevums Latvijā ir gaidīts viesis.

Nokārtojiet abonementu maksu par 1990. gadu!

Gaidām samaksu vai ziedojumu no tiem lasītājiem, kas dažādu ieteikumu dēļ saņēmuši brīvsekemplārus.

Izdevumi nemitīgi pieaug un tuvojas \$ 2.500 mēnesī. Šī nauda MLB ir jāieņem, lai varētu izdevumu izdot.

Aprīlis ir pēdējais mēnesis, lai nokārtotu MLB biedru maksas, kas ir \$ 10 gadā.

SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS:

Biežāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek ev.-lut. dievkalpojumi, 4345 Marcil.
telpu adreses: Ev.-lut. Trīsvienības draudze nams - 3438 Rosedale Ave., tel. 489-3224.
Latviešu Sabiedriskais Centrs - 3955 Provosta ielā, Lašīnā, tel. 634-4082.

1. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
5. aprīlī, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
8. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu PŪPOLU SVETDIENAS dievkalpojums ar dievgaldu.
11. aprīlī, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centra valdes sēde. Var piedalīties visi interesenti!
13. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu.
15. aprīlī, plkst. 6:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu Liieldienu rīta dievkalpojums.
15. aprīlī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Svētās Sirds kapelā, Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes Liieldienu dievkalpojums.
17. aprīlī, plkst. 19:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcas sēžu zālē, Baltiešu Federācijas Kanādā Montrealas nodaļas darba sēde.
18. aprīlī, plkst. 19:00, Latviešu Centrā, Montrealas Baltiešu Pastmarku kluba kārtējā sanāksme. J. Rausepps stāstīs par pastmarku viltojumiem. Izmaiņa un pārrunas.
21. aprīlī, plkst. 15:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Kredītsabiedrības pilnsapulce (Skatiet paziņojumu 25. lpp.!).
22. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
22. aprīlī, plkst. 15:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības gada svētki ar pusdienām un ievestiem viesiem.
26. aprīlī, plkst. 19:30, Latviešu Centra Kamīna zālē, Montrealas Latviešu Biedrības gada sapulce (Skatiet ģpašu paziņojumu 30. lpp.!).
28. aprīlī, plkst. 18:30, St. André Hubert Bourne baznīcā, 4360 Broadway ielā, Lašīnā, Kanadas un Montrealas apvienotie koņi KONCERTĀ. Diriģenti Vizma Maksiņa un Andris Gūtmanis (Skatiet paziņojumu 29. lpp.!).
29. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
2. maijā, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Organizāciju Padomes darba sēde. Padomes dalībnieces aicinātas sūtīt savus pārstāvjus.
6. maijā, plkst. 14:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
10. maijā, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
12. maijā, plkst. 18:00, DV ģpašumā Dzintari, Ezerkalnos, DV Montrealas nodaļas Kurzemes cietokšņa atcere.
13. maijā, plkst. 11:00, draudzes namā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes Ģimenes dienas dievkalpojums.
plkst. 12:00, pēc dievkalpojuma, SADRAUDZĪBAS STUNDA ar J. Skrastiņa referātu "Māte latviešu dzīvē".
19. maijā, plkst. 19:00, Latviešu Centrā, DV Montrealas nodaļas izkārtojumā DV Toronto teātra kopas viesizrāde. Izrādīs A. Eglīša "Bīstamie veči".
20. maijā, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Svētās Sirds kapelā, Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes dievkalpojums.
24. maijā, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
27. maijā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.

Laipni lūdzam ziņas SABIEDRISKAJAM LAIKRĀDIM iesniegt rakstiski. Ieteicams, ka atsevišķos paziņojumus iesniedzēji sagatavo paši. Lūdzam ievērot iesniegšanas termiņu - ik mēneša 15. datumā! Izņēmumu gadījumos pieņemam vēlīnus paziņojumus. Ja vien iespējams, sniedziet ziņas par nākamajiem divi mēnešiem.

Lūdzam rīkotājus sarunāt reportāžas rakstītāju savam sarīkojumam. Labprāt šādas reportāžas iespējams, lai sabiedriskā dzīve Montreālā būtu iespējami pilnīgi dokumentēta. No piederīgiem gaidām mirušo dzīves gaitas aprakstus, lai varam tos pieminēt, aizsaulē aizejot.

0312017105

VIDEO EQUIPMENT FOR LATVIA

VCR's starting from \$ 375
 Video Cameras starting from \$ 1.499
 Double Cassette Radios from \$ 99
 Computers starting from \$ 899
 250 V, 50 hz
 FILMS - Sony, Sharp, Panasonic
 Hitachi, Akai, JVC, Aiwa

R. C. LEON SERVICE

5887 Sherbrooke W.
NDG, Montreal, Qué.phone - **514-488-3363**

Toronto

phone 416-886-7659

LA GALERIE D'ART rīko

Dzintras Palejs

GLEZNU SKATI.

Atklāšana sestdien, 7. aprīlī, plkst.

11:00,

9 Laurentides bulvārī,

Lavalā.

Tel. 629-6754.

Izstāde atvērta līdz 14. aprīlim, no
plkst. 11:00 - 18:00.Galerija atrodas La Jeunesse ielas galā,
pārbraucot VIAU tiltu uz ziemeļiem, tū-
daļ pa labi.

D.P.

Lūdzam ievērot, ka Dzintra PALEJAS glez-
nu izstādei (Skatiet augšējo paziņojumu!)
ir mainīta vieta un atklāšanas laiks.Lūdzam lasītājus paziņot katru adreses
maiņu, dzīvokļa numuru ieskaitot! Red.TORTES godiem, viesī-
bām un pašu priekam.

PASŪTĪNĀJUMI:

tālrunis 457-9832.

JUBILEJA.

Z e l m a

un

L u d v i g s

U L M A Ņ I

Šā gada 30. martā at-
zīmēja 50 laulībā
nodzīvotus gadus.

Suminām!

1990.IV 1.400 e

MŪZIKĀLĀ TEĀTRĀ

TANGO LUGANO VIDEO
LENTAS \$75Pasūtīnājumi: Latviešu
Jaunatnes Dziesmu Svēt-
ku padomē - 291 Lorraine
Dr., Baie d'Urfé, Qué.,
Canada H9X 2R2

DOMU TALKA

ALTERNATIVES

Ejam brāļi raudzīties,
Kādu koku upe nes.
Kādu koku upe nesa,
Tāda koka laivu taisam.T. T. ALTERNATIVES
P. O. Box 998
Hamilton, Ont.
L8N 3R1COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITEFLOWERS
by

Farrington

Funeral Directors

• 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal - Business Office
514-483-1870MLB ZIŅOTĀJA administrātorai A. Porietei - Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Québec,
Canada, H9R 2X5, telefons 514-697-6624.

Ar šo nosūtu abonementa samaksu (\$22.50 vai 17.50 sk. līkmes!) par _____ gadu/iem \$ _____
Gaisa pasta piemaksu ASV - \$ 5.-, citos kontinentos - \$ 12.-
Ziedoju izdevuma tehnisko izdevumu segšanai
Ziedoju spiestuves mašīnu iegādei
Vēlos saņemt sēkoļus agrākos MLB Zīņotāja numurus: _____ à \$ 2.-
Dāvinu MLB Zīņotāju
Iesaku nosūtīt paraugburtnīcas
Ar šo nosūtu iestāšanās maksu Montrealas Latviešu Biedrībai - \$ 5.-
Ar šo nosūtu MLB biedru maksu par _____ darbības gadu (à \$ 10.-)
Ar šo nosūtu LNAK dalības maksu par _____ gadiem (à \$ 10.-)
Ziedoju MLB darba un pasākumu veicināšanai

Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

Pavisam kopā

(Makeitēja vārds, uzvārds, pasta kods, telefona numurs)

(paraksts)

MLB ZIŅOTĀJS.

ISSN 0227 - 2433

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2,
tālrunis 514-457-9832.REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers. ADMINISTRĀTORE: Anita Poriet-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe
Claire, Qué., Canada, H9R 2X5, tālrunis 514-697-6624. EKSPEDICIJA: Valta Ozols. DAR-
BINIEKI: Jānis Birze, Elga Cops, Edgars Kajaks, Mīna Kajaka, Austra Konovalova, Anna
Kreipāne, Pēteris Kreipāns, Voldemārs Ozols, Ilga Štaubere un vēl daudzi citi.MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 22.50 gadā; MLB biedriem, pensionāriem un kāpa invalīdiem -
\$ 17.50 gadā; gaisa pasta piemaksas uz ASV - \$ 5.-, uz citiem kontinentiem \$ 12.-.
Atsevišķas agrākas burtnīcas pret \$ 2.- ziedojumu. Lappušu maksa: 1/4 lpp. - \$ 20.-,
1/3 lpp. - \$ 25.-; 1/2 lpp. - \$ 30.-; 3/4 lpp. - \$ 50.-; pilna lpp. - \$ 55.-; kliše-
ju un paziņojumu sagatavošana \$ 15.-. Iespējama arī foto uzņēmumu publicēšana.
Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda. MLB ZIŅOTĀJS, tāpat kā MLB, ir bez-
peļņas pasākums; visus ienākumus redakcija izmanto tā izdošanas vajadzībām.MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēnesi sākumā. Materiāli tokošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakci-
jā līdz ik mēnesa 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakci-
ja var rakstus ievērot. Raksti un ziņas nepauž ne MLB valdes, ne redakcijas, nodz tās darbinie-
ku iesakus iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod pilna adrese, telefona numurs un jā-
parakstās. Anonīmus rakstus redakcija ignorē.MONTREAL LATVIAN SOCIETY APRIL 1990 AVRIL MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
SOCIÉTÉ DES LETTONS DE MONTREAL BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJSEnvoyé par la Société des Lettons de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society; 291 Lorraine
Drive, Baie d'Urfé, Canada H9X 2R2, telephone 514-457-9832.

MLB Zīņotājs, 1990. gada aprīlis